



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir

Sivil Toplum Diyalogu  
Kadınlar Göç Yolunda Projesi

# AB VE TÜRKİYE'DE MÜLTECİ VE SİĞİNMACILAR



[www.siviltoplumdiyalogu.org](http://www.siviltoplumdiyalogu.org)



KADEM  
KADIN VE DEMOKRASİ DERNEĞİ



eurolultura

Mülteci  
Hakları Derneği



Kadın ve Demokrasi Derneği  
Mayıs 2016

**Yazarlar:**

Bernd Faas  
Levi Bettin  
Dalmar Mohamed Ali

**Emeği Geçenler:**

Arndt Sändig, Betül Altınoy Yanılmaz, Fırat Polat  
Hatice Kübra Koçak Varol, Kilian Kindelberger, Nurdan Eren Thalji  
Roger Nyantou, Sezen Güngör, Sophia Koufopoulou  
Sümeyye Ertekin, Sümeyye Nur Düzcan, Zehra Türkmen

## Proje Hakkında

Kadınlar Göç Yolunda Projesi, Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından Sivil Toplum Diyaloğu Programı kapsamında ortak finanse edilen bir projedir. Sivil Toplum Diyaloğu, Avrupa Birliği ülkeleri ve Türkiye arasında kalıcı bir diyalog geliştirmek, aynı konu üzerinde çalışmalarını sürdüren kurumlar arasında deneyim paylaşımı sağlamak ve işbirliği geliştirmek amacıyla kurulmuş bir platformdur. Programın teknik uygulamasından T.C. Avrupa Birliği Bakanlığı sorumluyken sözleşme makamı ise Merkezi Finans ve İhale Birimidir.

Proje, Kadın ve Demokrasi Derneği (KADEM) liderliğinde; İtalya'dan EUROCLTURA ve Türkiye'den Uluslararası Mülteci Hakları Derneği (UMHD) ortaklığı ile birlikte yürütülmektedir. Proje kadın mültecilerin gerçek problemlerini ve ihtiyaçlarını ortaya çıkarmayı, mültecilerin yasal hakları ve mültecilere yönelik düzenlemeler hakkında farkındalık yaratmayı, uyum konusunda Avrupa ve Türkiye'de yapılan iyi uygulamaları ortaya koymayı ve kamuoyunda mültecilere yönelik olan yanlış algıyı kırmayı hedeflemektedir.

Kadınlar Göç Yolunda Projesi 15 Şubat 2016'da başlayıp 15 Şubat 2017'de bitmektedir. Bu süre içerisinde proje kapsamında gerçekleştirilen faaliyetler arasında çalıştaylar düzenlenmesi, araştırma raporunun hazırlanması, saha çalışmasının yürütülmesi, yasal haklar eğitimlerinin düzenlenmesi, belgesel filminin hazırlanması ve belgesel filminin gösteriminin yapılacağı ve bir panelin düzenleneceği etkinlik yer aldı.

## Proje Faaliyetleri

Projenin ilk faaliyeti olan İyi Uygulamalar Çalıştayı, projenin İtalyan ortağı Eurocultura'nın ev sahipliğinde İtalya Vicenza'da gerçekleştirildi. Mülteciler alanında çalışan farklı Avrupa ülkelerinden STK'ların bir araya gelerek bir ağ oluşturmaları ve iyi uygulamaları paylaşmalarını hedefleyen çalış-

taya İtalya, Yunanistan, İngiltere, Almanya ve Türkiye'den STK temsilcileri katılım gösterdi. Toplam 20 kişinin katılıp deneyimlerini paylaştığı çalıştay sonunda elde edilen veriler 'Avrupa Birliği ve Türkiye'de Mülteci ve Sığınmacılar' Başlıklı karşılaştırmalı raporda kullanıldı. Çalıştay sonrasında Vicenza'da mültecilerle ilgili çalışmalar yapan 3 STK'ya çalışma ziyareti gerçekleştirildi. Çalıştaydan elde edilen veriler ve literatür araştırmalarının sonucunda hazırlanan bu rapor; Avrupa'da Göç, Avrupa Birliği Göç Yasa Çerçevesi, Avrupa Ülkelerinin Mülteci Politikaları, Avrupa Ülkelerinin Mültecilere Yönelik İyi uygulamaları ve Mülteci Krizinde Cinsiyet Perspektifi başlıklarını içermektedir.

Proje kapsamında Türkiye'deki Suriyeli mülteci kadınların durumlarını anlayabilmek ve yasal haklar konusundaki farkındalık derecelerini ölçmek amacıyla İstanbul Gaziantep'te toplam 439 mülteci kadın üzerinde bir anket çalışması yapıldı. Demografi, Genel İhtiyaçlar, Haklar-Koruma Statüsü, Uyum-Etkinlik kategorileri altında toplam 57 sorudan oluşan anket yüz yüze görüşme yöntemi ile yapıldı. Anket sonucunda Suriyeli mülteci kadınların yasal haklarının yeteri kadar farkında olmadığı ve uyuma yönelik hizmetlerden yeteri kadar faydalanmadıkları ortaya çıktı.

'Avrupa Birliği ve Türkiye'de Mülteci ve Sığınmacılar' Araştırma Raporu ve saha çalışması sonuçlarını değerlendirmek üzere İtalya'daki çalışmaya katılan STK temsilcileri ile birlikte İstanbul'da bir değerlendirme çalıştayı gerçekleştirildi. İtalya, Yunanistan, Almanya, İngiltere, Norveç ve Türkiye'den toplam 17 temsilcinin katılım gösterdiği çalıştay sonrasında, araştırma raporu ve saha çalışmasına yönelik geri bildirimler ve eleştiriler dikkate alınarak raporlara son hali verildi. Çalıştay sonrasında İstanbul'da mültecilerle alakalı çalışmalar yapan Sultanbeyli Belediyesi'nin kamu ve STK işbirliği ile kurdukları Mülteciler ve Sığınmacılar Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği, HAGEV Vakfı tarafından işletilen mülteci çocuklara yönelik anaokulu ve Suriyeli bir ressam tarafından işletilen

Pages Book Store isimli kafeye çalışma ziyaretleri gerçekleştirildi. Ziyaretlerin Gaziantep ayağında ise Avrupa'dan gelen misafirlerle birlikte Nizip Mülteci Kampı, Malumat Toplum Merkezi, İHH Lojistik Merkezi, Bülbülzade Vakfı Şam Yetim Derneği Yetimhanesi ziyaret edildi.

Proje faaliyetleri kapsamında mültecilerle birebir ilişki içerisinde çalışan devlet memurlarına ve mülteci kadınlara yönelik yasal haklar eğitimi düzenlendi. Gaziantep ve İstanbul'da düzenlenen eğitimlerde toplamda 110 devlet memuruna ve 74 mülteci kadına mülteci kadınların yasal hakları anlatıldı.

Kamuoyunda mültecilere yönelik yanlış algıyı yıkma hedefine yönelik ise proje kapsamında 8 mülteci kadının hikâyesinden oluşan kısa bir belgesel filmi hazırlandı. Belgesel filmi, mülteci kadınların hikâyeleri üzerinden savaşın kadınlar üzerindeki yıkıcı etkilerini ve mağduriyetleri ortaya koymayı ve tek bir mülteci kadın profilinin olmadığını kamuoyuna anlatmayı hedeflemektedir. Belgesel filmi projenin kapanış etkinliği olarak gala gösterimi ile kamuoyu ile paylaşıldı.

## Özet

2015 yılında bir milyondan fazla mülteci ve sığınmacının Avrupa'ya giriş yapmasıyla birlikte, mülteci akını ile baş etmeye çalışan ülkeler krize girmiş, bu insanların yeniden yerleştirilmesi problemini en iyi şekilde nasıl çözecekleri konusunda fikir ayrılıkları oluşmuştur.

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi 14. Maddesine dayanarak, 1951 yılında günümüzde de mülteci koruma alanındaki en önemli düzenleme olan AB Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşme kabul edilmiştir. Avrupa Birliğinde Sığınmacı ve kabul sürecini düzenleyen yasal çerçeve Uluslararası hukuk ve Avrupa Birliği hukuku öğelerini içermektedir. Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın 48. Maddesi, sığınmacılara yönelik birçok AB politika yönergesinin temellerini oluşturmaktadır.

18 Mart 2016'da, AB ve Türkiye arasında varılan mutabakat çerçevesinde, Türkiye'den Avrupa ülkelerine giden düzensiz göçün önlenmesine ve mültecilerin yasal yollarla Avrupa ülkelerine yerleştirilmesine yönelik kararlar alınmıştır. Türkiye ve Yunanistan bu antlaşmayı uygulamakla yükümlü iki hükümet olmuştur.

Finlandiya'da Yabancılar Yasası'nda yer alan ve kararı beklerken sığınmacılara nasıl muamele edilmesi gerektiğine yönelik özel düzenlemeler yapılmıştır. Finlandiya, 1951 Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşmesini (Cenevre Sözleşmesi) kabul etmiştir. Sığınmacı statüsüne sahip olan kişiler ve 65 yaşının üzerinde olan kişiler dil testlerinden muaf tutulmaktadır. 2014 yılında Finlandiya vatandaşlığı için başvurular %30'dan fazla artış göstermiştir. Sığınmacı statüsüne sahip olan ailelerin çocukları doğumdan itibaren vatandaşlık almaya hak kazanmaktadırlar.

Birçok diğer ülkede olduğu gibi, Almanya'da da sığınma hakkı yalnızca 1951 Cenevre Sözleşmesi ile doğan uluslararası hukukla değil, temel bir hak bağlamında anayasal durum olarak güvence altına alınmıştır. Sığınmacı kabul süreci devam ederken, iltica başvurusunda bulunan kişiler Federal Cumhuriyet'te yaşama hakkına sahip olmaktadır. Federal Ofis, sığınma talebinde bulunanları ve sığınmacı kabul süreci, bu süreç ve sonrasındaki hakları ve sorumlulukları konusunda bilgilendirmektedir.

Yunan Parlamentosu, Nisan 2016'da yasalaştırılan bir kanun teklifini oylamıştır. Yeni yasa AB-Türkiye Anlaşmasını uygulayabilmesini sağlayacaktır. Sınırlarda veya kamplarda kaydedilen yeni sığınma başvuruları 7 gün içinde incelenecek ve işlenecektir. Olumsuz bir karar karşısındaki temyiz başvuruları 7 gün içinde incelenecek, işlenecek ve kesin karara bağlanacaktır. Yeni mevzuat ayrıca kendilerine Yunanistan'da sığınma hakkı tanınan mültecilerle çalışacak bir kurum olan Sosyal Entegrasyon Servisinin oluşturulması ve çalışma hakkının kapsamının ikincil korumadan yararlananları ve insani nedenlerle oturma izni almış kişileri kapsayacak

şekilde genişletilmesini de öngörmektedir.

İtalyan mülteci ve sığınmacı sistemi de mülteci ve geçici koruma statüsünün belirlenmesi konusunda benzer prosedürleri öngörmektedir. İtalya üye devletlerin sığınmacı başvurularını incelemekten sorumlu üyesi olmasına rağmen sığınmacılar, sınırda Dublin III Tüzüğü ve İçişleri Bakanlığı'nın Dublin Birimi çerçevesinde çeşitli soruları yanıtlamak zorundadırlar. Eğer İtalya sorumlu addedilirse, sığınma başvurusu yapan kişi normal prosedüre devam etmek üzere emniyet müdürlüğüne yönlendirilir. Uluslararası Koruma Bölge Komisyonları, asıl sığınma mülakatı konusunda yetkili tek mercidir. Sığınmacı adayları, Bölge Komisyonlarınca tanzim edilen olumsuz bir karara karşı temyiz talebinde bulunabilirler.

İngiltere'de, koruma talep eden her kişi, sığınma talebi hakkında karar beklerken İngiltere'de kalma hakkına sahiptir. İngiltere'de yapılan sığınma ve insan hakları taleplerine dair kararlar, İçişleri Bakanlığı'nın (İngiltere'nin bir hükümet departmanı) bir ajansı olan İngiltere Sınır Ajansı tarafından alınmaktadır. Her bir sığınma başvurusuna İngiltere Sınır Ajansı'nın ilgili vakadan ve başvurunun yapılmasından kişinin İngiltere'de kalmasına izin verilmesine veya sınır dışı edilmesine kadar alınan bütün kararlardan sorumlu, ('vaka sahibi' adıyla bilinen) bir personeli atanmaktadır. Tarama mülakatından sonra bazı başvuru sahipleri, başvurularının 'hızlandırıldığı' Harmondsworth Göçmenlik Sınır Dışı Merkezi'ne veya Yarl's Wood Göçmenlik Sınır Dışı Merkezi'ne götürülürler. 'Temel mülakat' veya 'sığınma mülakatı' izleyen birkaç hafta içinde yapılır. Başvuru sahibi bu noktada vaka sahibine başına ne geldiğini ve ülkesinden neden korktuğunu anlatma fırsatı bulur. Talepleriyle ilgili karar beklerken mali desteğe ve/veya barınmaya muhtaç olan sığınmacı adayları bunun sağlanması için İngiltere Sınır Ajansına başvurabilirler.

22 Ekim 2014 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu, geçici korumaya dair bir yönetmelik tanzim etmiştir. Geçici Koruma Yönetmeliği "geçici

korumayı" ülkelerini terk etmeye mecbur kalmış, terk ettikleri ülkelere dönemeyen, acil ve geçici koruma talep etmek amacıyla kitle halinde veya bir kitle akımı sırasında bireysel olarak sınırlarımıza gelmiş veya sınırlarımızı geçmiş ve bireysel değerlendirme kapsamında kendilerinden uluslararası koruma talebi alınamayan yabancılara<sup>1</sup> verilen bir koruma statüsü olarak tanımlamaktadır. Türkiye Hükümeti tarafından yasalastırılan geçici koruma rejiminin bir parçası olarak uluslararası koruma talep eden Suriye'den gelen Suriye uyruklular, mülteciler ve tabiiyetsiz kişiler Türkiye'ye kabul edilmektedir ve kendi rızalarına karşı Suriye'ye geri gönderilmeyecektir. Bununla birlikte, kaydolmamak hizmetlere ve yardıma erişimde engellere yol açacaktır. Kayıt, Türkiye'deki yabancılar için çok önemli bir yükümlülük olup sağlık yardımı ve eğitim de dâhil olmak üzere kamu hizmetlerine erişimin yasal temelini teşkil etmektedir.

Cinsiyet perspektifi, politika oluşturma sırasında dikkate alınmalıdır ve cinsiyete hassas bir sığınma usulünün ve cinsiyete hassas kabul şartlarının sağlanması için uygulamalar yer almalıdır, çünkü kadınlar ve kız çocukları göç sürecinde ciddi bir cinsel ve cinsiyet temelli şiddet (SGBV) riskine maruz kalmaktadır. Yolculuk sırasında kadınlar ve kız çocukları kaçakçılardan ve diğer mültecilerden, fakat aynı zamanda da kabul merkezlerindeki polisler ve personel gibi devlet aktörlerinden de kaynaklanan şiddet ve istismara maruz kalmaktadır.

Araştırma kapsamında sahada mültecilerle ve sığınmacı adaylarıyla çalışan kişilerin bakış açılarının toplanması için, 6 (Finlandiya, Almanya, İtalya, Türkiye, İngiltere, Yunanistan) ülkeden 19 kişi tarafından online olarak yanıtlanan 13 maddelik bir anket hazırlanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, ankete katılan 6 ülkedeki sığınma ve mültecilik mevzuatı, ilgili konuların çoğunu kapsamaktadır ve sığınmacı adaylarını ve mültecileri hedefleyen uluslararası direktifler genel olarak uygulanmaktadır. Araştır-

1 Geçici Koruma tüzüğü'nün Yönetmeliğinin Geçici 1. maddesi uyarınca tüzük Suriye uyruklulara ve ayrıca vatansız kişilere ve Suriye'den gelen mültecilere uygulanmaktadır.



mada ayrıca farklı ülkelerin, kadın sığınmacı adaylarının/mültecilerin şartlarının iyileştirilmesine yönelik önerilerine de yer verilmiştir.

## Synopsis

More than a million migrants and refugees crossed into Europe in 2015, sparking a crisis as countries struggled to cope with the influx, and creating division in the EU over how best to deal with resettling people.

Grounded in Article 14 of the Universal Declaration of human rights 1948, the UN Convention relating to the Status of Refugees, adopted in 1951, is the centerpiece of international refugee protection today. The legal framework regulating asylum and reception in the EU consists of both international and European law instruments. Article 78 of the Treaty on the Functioning of the European Union has served as the legal basis for many EU asylum policy directives.

On 18 March 2016, EU Heads of State or Government and Turkey agreed to end the irregular migration from Turkey to the EU and replace it instead with legal channels of resettlement of refugees to the European Union Member States. Greece and Turkey are the two governments in charge of implementing the agreement. It is their authorities who have to do the legal and operational work.

In Finland, asylum is regulated by the Finland's Aliens Act and in special legislation that prescribes how asylum seekers should be treated while they await a decision. Finland has acceded to the 1951 Geneva Convention Relating to the Status of Refugees (and its protocol). Language tests are waived for persons who have received asylum and are more than sixty-five years old. Applications for Finnish citizenship increased by more than 30% in 2014. Children of parents who have both been granted asylum receive Finnish citizenship at birth.

As in many other countries, the right to asylum is

guaranteed in Germany not only on the basis of the obligation under international law arising from the Geneva Convention on Refugees of 1951, but also has constitutional status as a fundamental right. Applicants for asylum may live in the Federal Republic while the asylum process is pending. The Federal Office will inform asylum applicants of the progress of the asylum process and about their rights and responsibilities during the process.

In April 2016, the Greek Parliament has voted a new law that entered into force on April 2016. The new law will enable the Greek government to implement the EU-Turkey Agreement. New applications for asylum, registered at the borders or in camps, will be examined and processed within 7 days. Appeals against a negative decision will be examined and processed with a final decision within 7 days. The new legislation provides also for the creation of the Social Integration Service, an institution that will work with refugees who are granted asylum in Greece, and the extension of the right to work to include beneficiaries of subsidiary protections and holders of a residence permit for humanitarian reasons.

The Italian asylum system foresees the same procedure for the determination of both refugee status and subsidiary protection status. At the border, asylum seekers must answer to several questions related to the Dublin III Regulation and the Dublin Unit of the Ministry of the Interior whether Italy is the Member State responsible for the examination of the asylum application. If Italy is deemed responsible, the asylum applicant will be invited to go to the police headquarters to continue the regular procedure. The Territorial Commissions for International Protection, located throughout the national territory, are the only authorities competent for the substantive asylum interview. Asylum seekers can appeal against a negative decision issued by the Territorial Commissions.

In UK, anyone seeking protection is entitled to

stay in the country while awaiting a decision on their asylum claim. Decisions on asylum and human rights claims made in the UK are made by the UK Border Agency, which is an agency of the Home Office (a UK government department). Each asylum application is assigned to a specific member of UK Border Agency staff who will be responsible for the case, and for all decisions taken on it, from the time the application is made until the person is granted permission to stay or is removed from the UK. After an initial 'screening interview' the applicant is asked to attend a 'first reporting event'. The 'substantive interview', or 'asylum interview', is held within the next couple of weeks. Asylum seekers who need financial support and/or accommodation while they are waiting for a decision on their claim can apply to the UK Border Agency to provide this.

On 22 October 2014, the Council of Ministers of the Republic of Turkey issued a by-law on temporary protection, status granted to foreigners who were forced to leave their country, cannot return to the country they left, arrived at or crossed borders to seek emergency and temporary protection and who international protection request cannot be taken under individual assessment.<sup>2</sup> As part of the temporary protection regime, Syrian nationals, refugees and stateless persons from Syria seeking international protection are admitted to Turkey and will not be sent back to Syria against his or her will. However, not being registered will present obstacles in access to services and assistance. Registration is a very important obligation for foreigners in Turkey and forms the legal basis for access to public services, including medical assistance and education.

Gender has to be taken into account in policy making and has to be used in practice in order to provide a gender sensitive asylum procedure and gender sensitive reception conditions, because

women and girls are exposed to serious risks of sexual and gender based violence (SGBV) during the migration process. During the journey women and girls are exposed to violence and abuse from smugglers, other refugees but also by state actors such as police agents and staff in reception centres.

In order to collect the point of view of those who work in the field with refugees and asylum seekers, has been prepared a 13 items questionnaire that was completed online by 19 people from 6 countries: Finland, Germany, Greece, Italy, Turkey, UK. According to the answers collected, the national asylum and refugee legislations cover most of the relevant aspects and international directives are on average implemented.

Suggestions to improve the situation of female asylum seekers/refugees and best practices put in place in different countries complete the research.

---

<sup>2</sup> According to the temporary first article the regulation on temporary protection is only be implemented to the Syrians, stateless people and refugees coming from Syria.

## Sinopsi

Nel 2015 sono arrivati in Europa più di un milione di migranti e rifugiati, scatenando una crisi nei paesi che si trovano a dover far fronte a questo immenso flusso di persone e creando divisioni all'interno dell'Unione Europea su come gestirne il reinsediamento.

Basata sull'Articolo 14 della Dichiarazione Universale dei Diritti Umani del 1948, la Convenzione dell'ONU sullo status di rifugiato, adottata nel 1951, è oggi il punto centrale della protezione internazionale dei profughi. Il sistema legale che regola l'asilo e l'accoglienza nell'UE si fonda su leggi internazionali ed europee. L'articolo 78 del Trattato sul Funzionamento dell'Unione Europea costituisce la base legale di molte direttive comunitarie sulle politiche di asilo

Il 18 marzo 2016 i capi di stato e di governo europei e la Turchia hanno firmato un accordo per porre fine all'immigrazione irregolare dalla Turchia verso l'Europa e per creare vie legali di reinsediamento dei rifugiati nell'UE. Grecia e Turchia sono i due paesi che hanno il compito principale di attuare di questo accordo.

In Finlandia, il diritto di asilo è regolato dalla Legge sugli Stranieri ed in particolare dalla normativa che prescrive come i richiedenti asilo devono essere trattati nell'attesa di una decisione. La Finlandia ha aderito alla Convenzione di Ginevra, e al suo Protocollo, del 1951. I rifugiati che hanno più di 65 anni non sono tenuti a sostenere l'esame di lingua finlandese per accedere al diritto di asilo. Nel 2014 le richieste di asilo in Finlandia sono aumentate di oltre il 30%. I bambini nati in Finlandia da genitori a entrambi i quali è stato concesso l'asilo, acquisiscono automaticamente la cittadinanza finlandese.

Come in molti altri paesi, il diritto di asilo è garantito, in Germania, non solo sulla base del diritto internazionale derivante dalla Convenzione di Ginevra sui Rifugiati del 1951, ma ha anche un valo-

re costituzionale in quanto diritto fondamentale. I richiedenti asilo possono vivere nella Repubblica Federale durante tutto il procedimento. L'Ufficio Federale informa i richiedenti asilo sullo stato di avanzamento della loro richiesta e sui loro diritti e responsabilità durante tutta la durata del processo.

Nel mese di aprile 2016, il Parlamento greco ha votato una nuova legge, entrata immediatamente in vigore, che consente al governo di implementare l'accordo Turchia-UE. Le nuove domande di asilo, raccolte alle frontiere o nei campi di accoglienza, saranno esaminate e trattate entro 7 giorni. Eventuali ricorsi contro una decisione negativa saranno esaminati e la decisione finale verrà emessa entro 7 giorni. La nuova normativa prevede anche l'istituzione del Servizio di Integrazione Sociale, un organismo che lavora con i rifugiati che hanno ottenuto l'asilo in Grecia, e l'estensione del diritto al lavoro anche ai beneficiari di protezione temporanea e ai titolari di un permesso di soggiorno per motivi umanitari.

la legislazione italiana in materia di asilo prevede la stessa procedura per la determinazione dello status di rifugiato e dello status di protezione temporanea. Al confine, i richiedenti asilo devono rispondere a diverse domande relative al Regolamento di Dublino III e all'Unità Dublino del Ministero dell'Interno per definire se l'Italia è lo Stato Membro competente per l'esame della domanda d'asilo. Se l'Italia è considerata competente, il richiedente asilo viene invitato a recarsi presso la stazione di polizia che gli viene indicata per continuare la procedura ordinaria. Le Commissioni Territoriali per la Protezione Internazionale, presenti su tutto il territorio nazionale, sono l'unica autorità competente per il colloquio di asilo. I richiedenti asilo possono presentare ricorso contro una decisione negativa emessa dalle Commissioni Territoriali.

Nel Regno Unito chiunque richieda protezione ha il diritto di rimanere nel paese in attesa della decisione sulla sua richiesta di asilo. Le decisioni



in materia di asilo e diritti umani sono prese dalla UK Border Agency, un'agenzia del Ministero degli interni. Ogni richiesta di asilo viene assegnata ad un funzionario dell'agenzia che è il responsabile del caso e di tutte le decisioni che verranno prese, dal momento della richiesta fino a quando viene concesso il permesso di soggiorno o il richiedente viene allontanato dal paese. Dopo un colloquio iniziale, il richiedente viene invitato a partecipare a un primo colloquio a cui fanno seguito, nel giro di un paio di settimane, un colloquio "sostanziale" ed un colloquio "d'asilo". I richiedenti asilo che, mentre sono in attesa di una decisione sulla loro domanda, hanno bisogno di sostegno finanziario e/o di alloggio, possono presentare richiesta alla UK Border Agency.

Il 22 ottobre 2014, il Consiglio dei Ministri della Repubblica di Turchia ha emanato un regolamento sulla protezione temporanea, status concesso agli stranieri che sono stati costretti a lasciare il proprio paese e non ci possono fare ritorno, che sono arrivati o hanno varcato la frontiera per cercare protezione temporanea e ai quali non è possibile concedere la protezione internazionale sulla base di una valutazione individuale.

In virtù del regime di protezione temporanea, cittadini siriani, rifugiati e apolidi dalla Siria sono accolti in Turchia e non vengono rimpatriati contro la loro volontà anche se il fatto di non essere registrati comporta non poche difficoltà in quanto la registrazione costituisce la base giuridica per l'accesso ai servizi pubblici, tra cui assistenza medica e istruzione.

Il genere è un elemento importante che deve essere tenuto in considerazione dai decisori politici e che non deve essere trascurato nella pratica, al fine di implementare procedure di asilo e condizioni di accoglienza adeguate. Le donne e le ragazze sono esposte a gravi rischi di violenza sessuale e di genere (SGBV) durante il processo di migrazione da parte dei trafficanti o di altri rifugiati, ma anche da parte di altri soggetti quali, ad esempio, agenti

di polizia o personale dei centri di accoglienza.

Al fine di raccogliere il punto di vista di chi opera sul campo con i rifugiati e i richiedenti asilo, è stato preparato un questionario di 13 domande che è stato compilato online da persone provenienti da 6 paesi: Finlandia, Germania, Grecia, Italia, Turchia, Regno Unito. Dalle risposte raccolte, emerge che le diverse legislazioni nazionali coprono la maggior parte degli aspetti rilevanti in merito a rifugiati e richiedenti asilo e accolgono le direttive internazionali.

Una serie di suggerimenti che mirano a migliorare la situazione delle donne richiedenti asilo e rifugiate ed una raccolta di buone pratiche attuate nei paesi che hanno partecipato all'indagine, conclude la ricerca.

## İÇİNDEKİLER

<b>Proje Hakkında</b> .....	<b>3</b>
<b>Proje Faaliyetleri</b> .....	<b>3</b>
<b>Synopsis</b> .....	<b>6</b>
<b>Sinopsi</b> .....	<b>8</b>
<b>Avrupa'ya Göç</b> .....	<b>17</b>
<i>Göçmenler hangi ülkelerden geliyor?</i> .....	17
<i>Göçmenler nereye gidiyorlar?</i> .....	17
<i>Göçmenler Avrupa'ya nasıl ulaşıyor?</i> .....	18
<i>Yalculuk ne kadar tehlikelidir?</i> .....	19
<i>En fazla hangi Avrupa ülkeleri etkilenmiştir?</i> .....	20
<i>Avrupa nasıl yanıt verdi?</i> .....	21
<i>Kaç sığınma talebi onaylanmıştır?</i> .....	22
<b>Uluslararası hukuk çerçevesi</b> .....	<b>23</b>
<i>Dublin Tüzüğü</i> .....	28
<i>EURODAC Tüzüğü</i> .....	28
<i>Geçici koruma</i> .....	29
<i>Ortak Avrupa Sığınma Sisteminin Reforma Tabi Tutulması ve Avrupa'ya ulaşmada emniyetli ve yasal yolların geliştirilmesi</i> .....	29
<i>Adil ve sürdürülebilir bir ortak sığınma politikasının oluşturulması</i> .....	30
<i>Emniyetli ve yasal göç yollarının sağlanması ve geliştirilmesi</i> .....	31
<b>Avrupa ülkelerinde sığınma talebinde bulunanlara sağlanan menfaatler</b> .....	<b>32</b>
<b>AVUSTURYA (rakamlar Viyana için geçerlidir)</b> .....	<b>32</b>
<b>BELÇİKA</b> .....	<b>32</b>
<b>BULGARİSTAN</b> .....	<b>32</b>
<b>HIRVATİSTAN</b> .....	<b>33</b>
<b>GÜNEY KIBRIS RUM YÖNETİMİ</b> .....	<b>33</b>
<b>ÇEK CUMHURİYETİ</b> .....	<b>33</b>
<b>DANİMARKA</b> .....	<b>33</b>
<b>ESTONYA</b> .....	<b>33</b>
<b>FİNLANDİYA</b> .....	<b>33</b>
<b>FRANSA</b> .....	<b>34</b>
<b>ALMANYA</b> .....	<b>34</b>
<b>YUNANİSTAN</b> .....	<b>34</b>
<b>MACARİSTAN</b> .....	<b>34</b>
<b>İRLANDA</b> .....	<b>34</b>
<b>İTALYA</b> .....	<b>35</b>
<b>LETONYA</b> .....	<b>35</b>
<b>LİTVANYA</b> .....	<b>35</b>
<b>LÜKSEMBURG</b> .....	<b>35</b>
<b>MALTA</b> .....	<b>35</b>
<b>HOLLANDA</b> .....	<b>36</b>
<b>NORVEÇ</b> .....	<b>36</b>
<b>POLONYA</b> .....	<b>36</b>
<b>PORTEKİZ</b> .....	<b>36</b>
<b>ROMANYA</b> .....	<b>36</b>
<b>SLOVAKYA</b> .....	<b>36</b>
<b>SLOVENYA</b> .....	<b>37</b>
<b>İSPANYA</b> .....	<b>37</b>
<b>İSVEÇ</b> .....	<b>37</b>
<b>BİRLEŞİK KRALLIK</b> .....	<b>37</b>
<b>AB - Türkiye anlaşması</b> .....	<b>37</b>

Anlaşmanın içeriği.....	38
AB - Türkiye anlaşması sonrası.....	39
A. Sığınmacı Adaylarının Kategorileri.....	40
1. Mülteciler.....	40
2. İkincil Korumaya İhtiyaç Duyan Kişiler.....	40
3. İnsani Korumaya İhtiyaç Duyan Kişiler.....	41
B. Sığınma Hakkının Reddinin Gerekçeleri.....	41
II. Başvuru Süreci.....	41
A. Tarama Prosedürleri .....	41
1. Kota Mültecilerinin Taranması.....	41
2. Sığınmacı Adaylarının Sınırdaki Taranması.....	42
B. Bir Kişinin İyi Niyetli bir Sığınmacı Olup Olmadığının Tespiti .....	42
C. Büyük Gruplar.....	42
D. Ailelerin Tekrar Bir Araya Getirilmesi.....	42
<b>III. Yardımlar .....</b>	<b>43</b>
A. Parasal Yardımlar .....	43
B. Sosyal Hizmetler ve Acil Sağlık Hizmetleri.....	43
C. Eğitim.....	43
<b>IV. Vatandaşlık Yolu .....</b>	<b>43</b>
A. Oturma İzinleri.....	43
B. Vatandaşlık .....	44
<b>V. Polis Takibi ve Seyahat Kısıtlamaları .....</b>	<b>44</b>
A. Bildirim Şartları ve Polisin Bilgiye Erişimi.....	44
B. Seyahat Kısıtlamaları .....	44
VI. Belediyelerin Rolü.....	45
VII. Mevcut Göçmen Krizine Yanıt.....	45
<b>Almanya'nın Mülteci ve Sığınmacı Politikası .....</b>	<b>46</b>
Sığınma süreci.....	46
Sığınmacıların dağıtımı .....	46
Başvuru nasıl yapılır?.....	47
Süreç zarfındaki ikamet hakkı.....	47
Mülakat ve karar.....	48
Temyiz .....	48
Mahkeme sistemi dahilindeki bireysel aşamalara ve müteakip hukuki seçeneklere genel bakış.....	48
Yeni mülteci uyum kanunu .....	49
<b>Yunanistan'ın Mülteci ve Sığınmacı Politikası .....</b>	<b>51</b>
Hızlı işlem (Yeni Usul: 7 Haziran 2013 tarihinden sonra yapılan başvurular).....	51
Refakatsiz çocukların sığınma başvuruları .....	51
Temyiz (Yeni Usul: 7 Haziran 2013 tarihinden sonra yapılan başvurular).....	52
Süre kısıtlamaları .....	52
Askıya alma etkisi.....	53
Kişisel ifade .....	53
Temyiz Mercininin işleyişi.....	53
Adli inceleme.....	54
Hukuki yardım .....	54
Yeni sığınma başvuruları.....	55
Bir sıcak noktada kalan sığınmacı adayları .....	55
Alıkoyma.....	55
<b>İtalya'nın Mülteci ve Sığınmacı Politikası.....</b>	<b>57</b>
Usul.....	57
Kabul .....	58
Alıkoyma.....	58
Yer değiştirme.....	59

"Sıcak Noktalar".....	59
Sığınma usulüne genel bir bakış.....	60
Olağan usul.....	61
Öncelikli ve hızlandırılmış usul.....	61
Temyiz.....	62
Sonuç.....	62
<b>İngiltere'nin Mülteci ve Sığınmacı Politikası.....</b>	<b>63</b>
Uygulama türleri.....	63
Başvuru süreci.....	64
Kararlar nasıl alınmaktadır.....	65
Temyiz hakları.....	65
Talebin kabul edilmesi durumunda.....	66
Talebin reddedilmesi durumunda.....	66
Geçim desteği.....	67
<b>Türkiye'de Suriyelilere İlişkin Mevcut Hukuki Çerçeve.....</b>	<b>67</b>
Geçici Koruma rejimi.....	67
Eğitim hakkı.....	69
Çocukların korunması.....	71
Tıbbi ihtiyaçlar veya başka hassasiyetler.....	71
Türkiye'de işlenen bir suç hakkında Suriyeli mülteci mağdurlarına yardım.....	72
Türkiye sınırları içinde serbest dolaşım.....	72
Türkiye'de ailelerin yeniden birleştirilmesi.....	73
Türkiye dışında ailelerin yeniden bir araya getirilmesi.....	73
<b>Finlandiya'daki iyi uygulamalar.....</b>	<b>73</b>
Kız çocukları odaklı iş.....	73
Uluslararası mülteci çalışmaları.....	73
Kişisel stratejik planlama.....	74
Tanı:.....	74
Örgütlenme ve uygulama:.....	74
Takip ve değerlendirme:.....	74
<b>Almanya'daki iyi uygulamalar.....</b>	<b>74</b>
BleibNet proQuali (BpQ).....	74
Faaliyetler.....	75
<b>İtalya'daki iyi uygulamalar.....</b>	<b>76</b>
Biyografik çalışmalar: kadın göçmen ve mülteciler için eğitim faaliyetleri Eurocultura (Vicenza).....	76
Ev sahibi ülkenin dilini öğrenme.....	77
Belediyede gönüllü olarak çalışan sığınmacı adayları, Vicenza Belediyesi.....	77
Sığınmacı Adayları ve Mülteciler için Barınma ve Katılım faaliyetleri, Association Il mondo nella città, IT.....	78
<b>Türkiye'deki iyi uygulamalar.....</b>	<b>80</b>
Mülteci Kadınlara Yönelik Faaliyetler, KADEM Kadın ve Demokrasi Derneği.....	80
Kadınlar için uygulamalar.....	80
Uluslararası Savaş Mağduru Kadınlar Paneli.....	80
Gaziantep'teki Mülteci Kadınlar ve Aileleriyle İlgili Sosyal Uyum Araştırması.....	80
UNCE Beijing +20 Bölgesel Değerlendirme Toplantısı, Mülteci Paneli, Cenevre.....	81
W20 Kadın Mülteciler Paneli.....	81
'Suriyeli Mülteciler: İmkanlar ve Zorluklar' Paneli.....	81
II. Cinsiyet Adaleti: Yoksulluk ve Kadın Kongresi.....	81
Suriye'deki durum:.....	81
İHH'nin insani yanıtı.....	82
Gıda ve Beslenme.....	82
Barınma.....	83
Sağlık.....	83
Sağlık ve temizlik.....	84

Eğitim.....	84
Yetimlere destek.....	84
Acil yardım dağıtımı.....	84
İnsani diplomasi / savunma faaliyetleri;.....	85
Diğer faaliyetler.....	85
SYR-Round The Children, HAGEV.....	85
Çocukların karşı karşıya kaldığı riskler.....	86
Projenin genel amacı.....	86
Özel amaçlar.....	86
Hedef grup ve son yararlananlar.....	86
Sonuçlar.....	86
Onun İşi Okumak! Sadakataşı Derneği.....	87
<b>İngiltere'deki en iyi uygulamalar.....</b>	<b>88</b>
Yerleşime yönelik adımlar - Katılım Programı, Retas UK.....	88
1. Adım: Sığınma.....	88
Hedefler.....	88
Modüller (1-2. haftalar).....	88
2. Adım: Durgunluk.....	89
Hedefler.....	89
Modüller (3, 6, 8. haftalar):.....	89
3. Adım: Beceriler.....	89
Hedefler.....	89
Modüller (4, 5, 7. haftalar).....	89
4. Adım: Yerleşme.....	89
Hedefler.....	89
Modüller (8. hafta).....	90
<b>Midilli adasında ve Yunanistan'ın diğer kısımlarında Mülteci Krizi: Yerel ve Uluslararası Tepkiler.....</b>	<b>90</b>
Michigan Devlet Üniversitesi Sosyoloji Bölümü Misafir Öğretim Üyesi ve Yunan Synyparxi derneği gönüllüsü Prof. Sophia Koufopoulou'nun sunumundan.....	90
Midilli'nin nüfus profili:.....	90
Suriye krizi ve Yunanistan.....	90
Mülteci Krizinin Midilli Günlüğü.....	90
Yerli halkın tepkileri.....	90
Bu münferit sömürme vakalarına tepkiler.....	91
Midilli neden Dayanışma Adası'dır?.....	91
<b>Cinsiyet perspektifi.....</b>	<b>91</b>
AB mevzuatında cinsiyet.....	92
Cinsiyete duyarlı sığınma başvurusu.....	93
<b>Şiddet türleri.....</b>	<b>95</b>
Cinsiyete duyarlı kabul şartları.....	96
<b>Mültecilerle ve sığınmacı adaylarıyla sahada çalışan kişilerin bakış açısı.....</b>	<b>98</b>
Anket.....	98
Sonuçlar.....	98
Sonuçlar.....	106
Kadın sığınmacı adaylarının / mültecilerin şartlarının iyileştirilmesine yönelik öneriler.....	107
<b>Kaynakça.....</b>	<b>109</b>





## Avrupa'ya Göç

2015 yılında 1 milyondan fazla göçmen ve mülteci Avrupa'ya geçiş yapmıştır. Bu durum, çok sayıda göçmen girişi ile karşı karşıya kalan Avrupa ülkelerini, bu akımla mücadele etme durumunda bırakmış, bu kişilerin yeniden yerleştirilmesinin en iyi nasıl gerçekleştirilebileceği konusunda çalışmalar yapma zorunluluğu doğurmuş, böylece AB'de bölünmeye neden olmak suretiyle bir krize yol açmıştır.

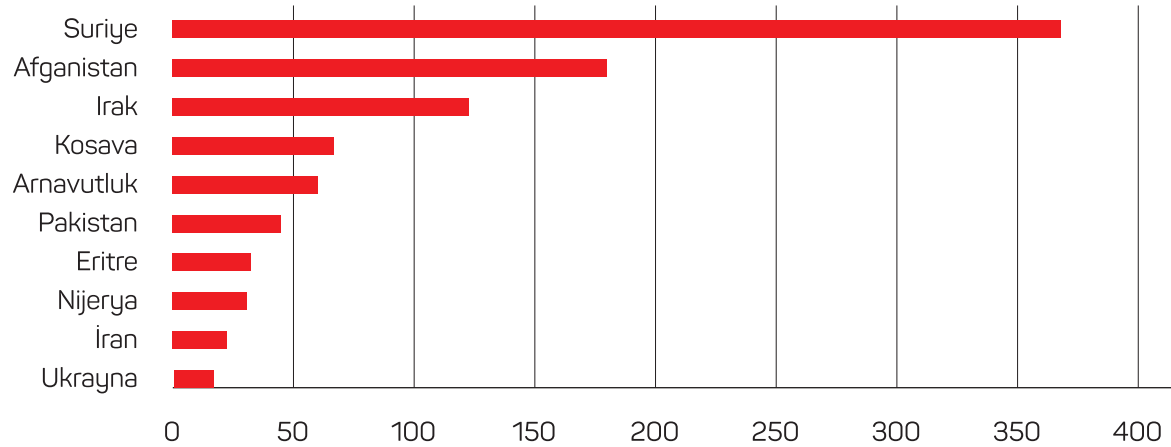
Bu göçmenlerin büyük çoğunluğu Avrupa Ülkelerine deniz yoluyla ulaşırken, bazı göçmenler özellikle Türkiye ve Arnavutluk üzerinden karayolunu kullanmıştır.

Kış, kişilerin akınını engellememiş, UNHCR'ye (BM Mülteciler Yüksek Komiserliği) göre, deniz yoluyla Avrupa'ya ulaşanların sayısı 135.711 olmuştur.

### Göçmenler hangi ülkelerden geliyor?

Suriye'deki savaş, açık arayla en büyük göç nedeni olmayı sürdürmektedir. Ancak Afganistan ve Irak'ta devam eden şiddetin ve Eritre'deki suistimallerin yanı sıra, Kosova'daki yoksulluk da kişileri başka yerlerde yeni hayatlar arayışına yönlendirmektedir.

#### AB'de sığınma hakkı talep edenlerin ilk 10 menşe ülkesi 2015'te ilk başvurular, bin olarak



Kaynak: Eurostat

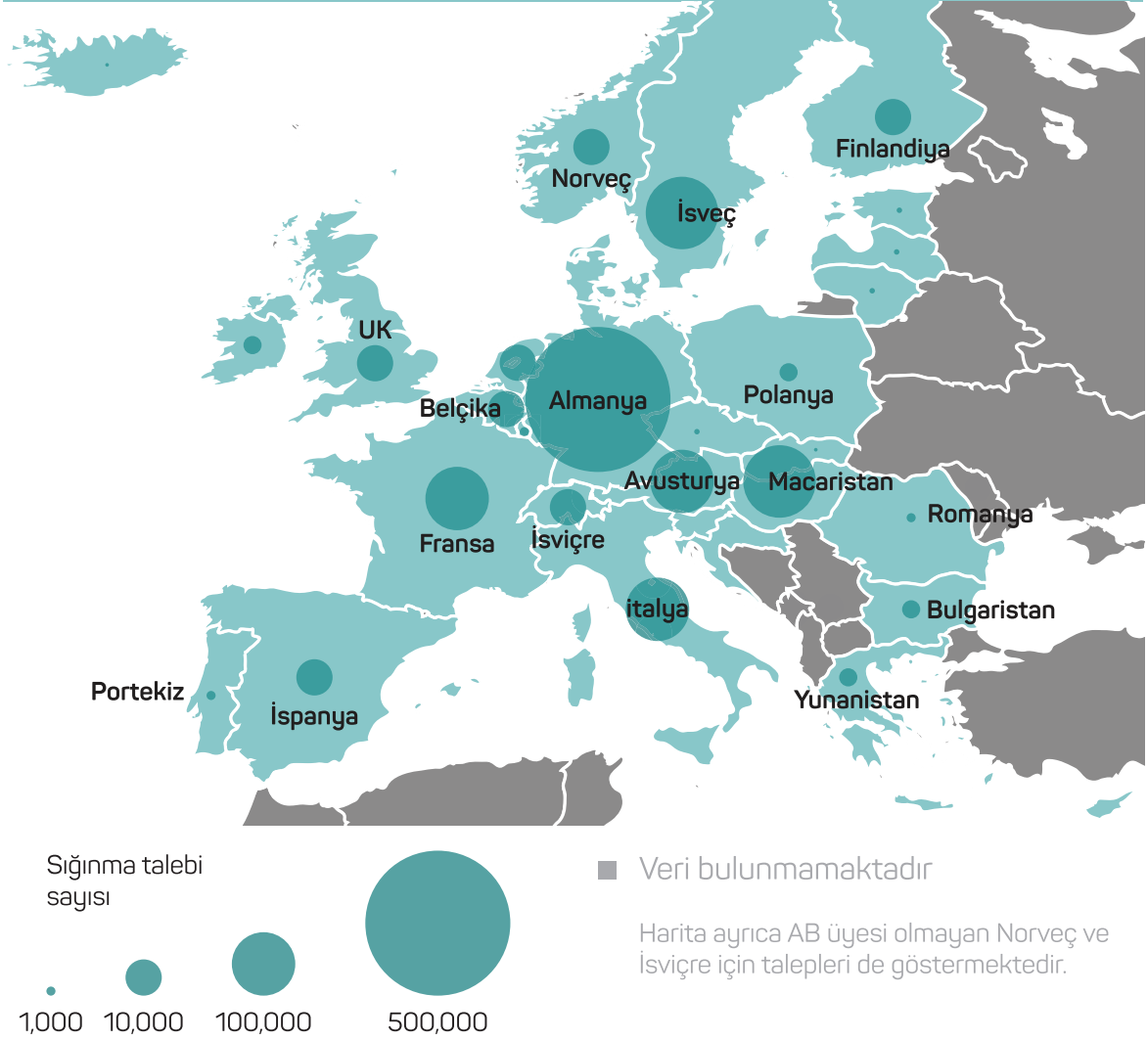
### Göçmenler nereye gidiyorlar?

Avrupa'ya gelenlerin tamamı sığınma talep etmeyi tercih etmemekle birlikte, birçoğu bu talepte bulunmaktadır. Almanya, 476.000'den fazla bir sayıyla, 2015 yılında en yüksek sayıda yeni sığınma başvurusu alan ülke olmuştur.

Ancak, ülkeye çok daha fazla kişi ulaşmıştır - Alman yetkililer, sığınma talebinde bulunmalarından önce kişilerin sayımına ve dağıtımına yönelik bir sistem olan Almanya'nın "EASY" sisteminde bir milyondan fazla kişinin sayıldığını belirtmiştir.

Göçmenlerin çoğu Yunanistan ve Batı Balkanlar üzerinden kara yoluyla seyahat ettiklerinden dolayı, Macaristan sığınma başvurularında ikinci sırada yer almıştır. Ülke, Aralık 2015 sonuna kadar 177.130 başvuru kabul etmiştir.

## Avrupa'da sığınma talepleri, 2015



Kaynak: Eurostat

### Göçmenler Avrupa'ya nasıl ulaşıyor?

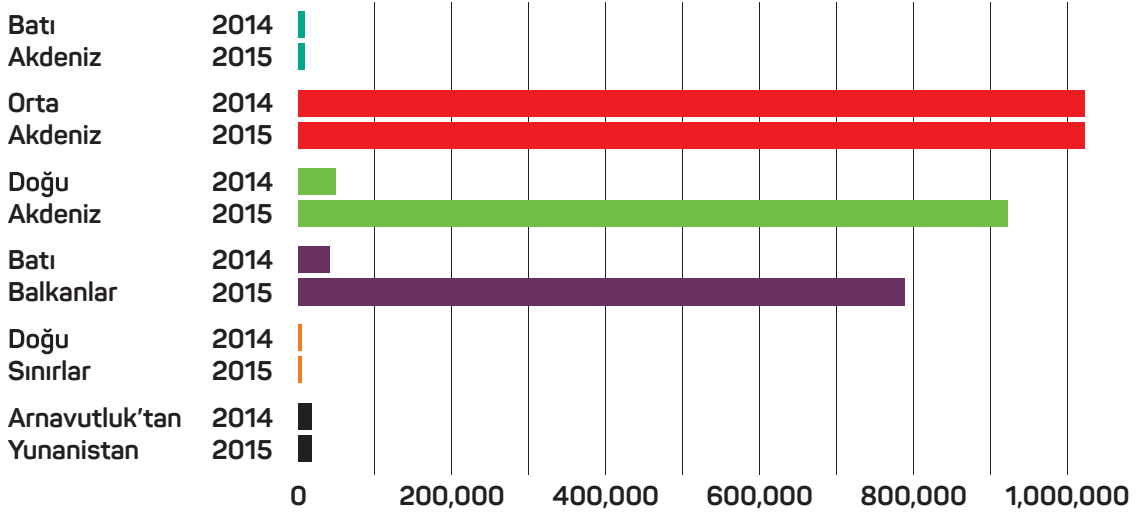
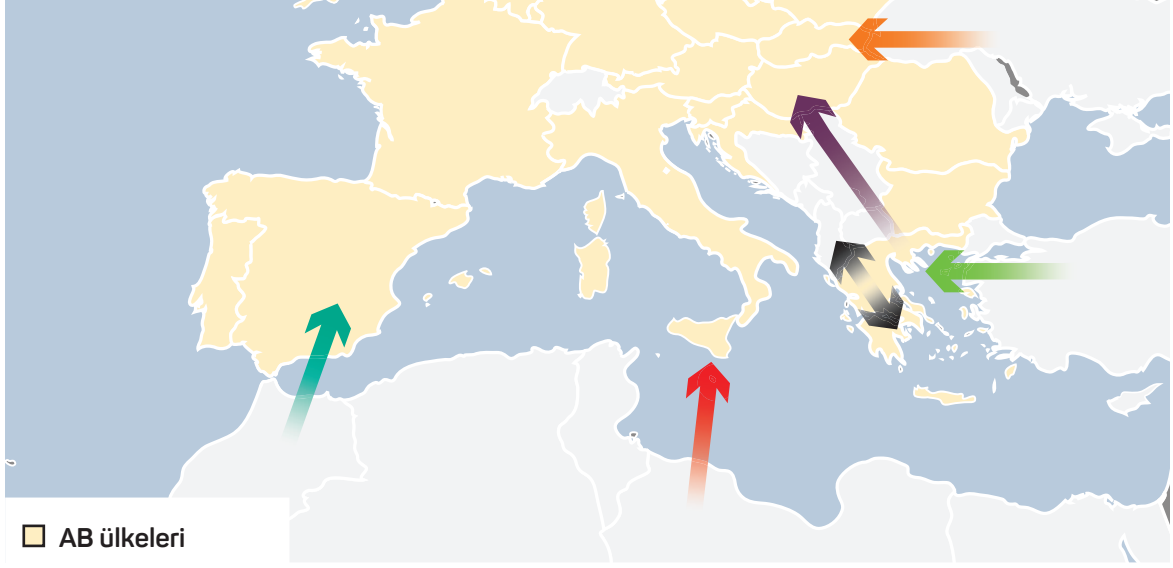
Uluslararası Göç Örgütü (UGÖ-IOM), 2015 yılında 1.011.700'den fazla göçmenin deniz yoluyla, yaklaşık 34.900 göçmenin ise kara yoluyla ulaştığını tahmin etmektedir.

2014 yılı boyunca ise, karadan ve denizden 280.000 kişi ulaşmıştır. Bu rakamlar, tespit edilmeksizin giriş yapanları kapsamamaktadır.

Göçmenlerin kullandığı farklı güzergâhları ve Avrupa sınırına ulaşanların sayısını takip eden, Avrupa Dış Sınırlarda Operasyonel İşbirliği Yönetimi Ajansı Frontex, 2015 yılında Avrupa'ya geçenlerin sayısının 1.800.000'den fazla olduğunu belirtmektedir.

Yunanistan'a gidenlerin çoğu, genellikle dayanıksız lastik botlarla veya küçük ahşap teknelerle Türkiye'den Kos, Chios, Lesvos ve Samos adalarına nispeten kısa bir yolculuk yapmaktadır.

## AB'ye yasa dışı yollardan girdiği tespit edilen göçmenler, 2014-2015



Kaynak: Frontex

### Yolculuk ne kadar tehlikelidir?

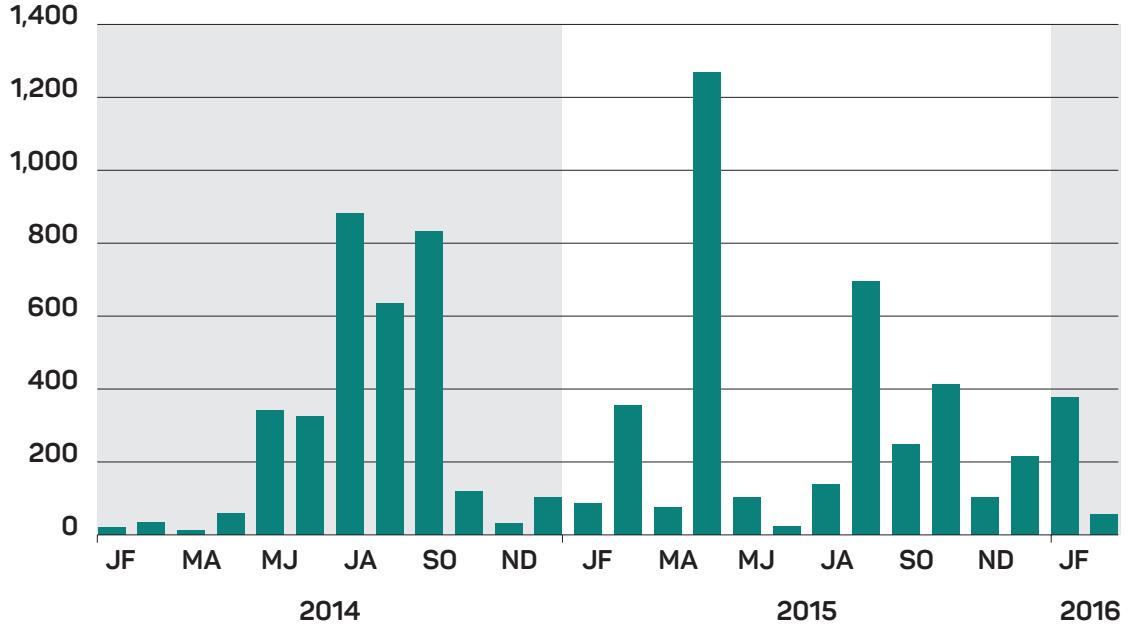
IOM'ye göre, 2015 yılında, 3.770'den fazla göçmenin, Akdeniz'i geçmeye çalışırken hayatını kaybettiği bildirilmiştir.

Çoğu Kuzey Afrika'dan İtalya'ya geçmeye çalışırken, 800'den fazlası ise Türkiye'den Yunanistan'a geçerken Ege'de hayatını kaybetmiştir.

Avrupa'ya ulaşmaya çalışan göçmenlerin en yoğun olduğu dönem olduğundan dolayı, en fazla can kaybı genellikle yaz aylarında olmaktadır.

Ancak 2015 yılında, en fazla göçmen ölümlerinin yaşandığı ay, Libya açıklarında yaklaşık 800 kişiyi taşıyan bir botun alabora olduğu Nisan ayıdır. Aşırı kalabalığın, felaketin nedenlerinden biri olduğu düşünülmektedir.

## Akdeniz'de ayda göçmen ölümleri



Kaynak: IOM

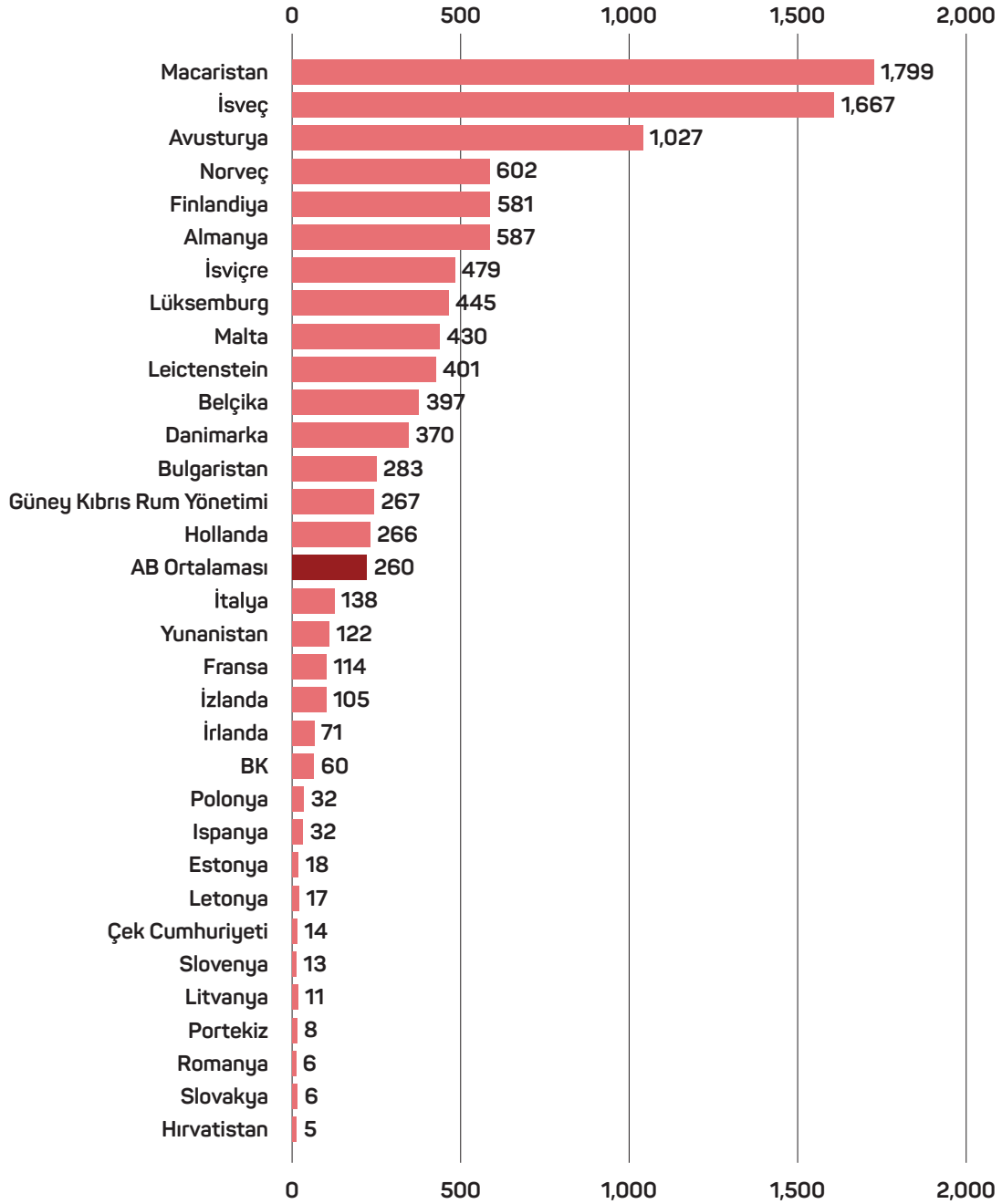
### En fazla hangi Avrupa ülkeleri etkilenmiştir?

2015 yılında en fazla sığınmacı başvurusunu Almanya olsa da, Ekim ayında akını durdurmak amacıyla Hırvatistan sınırını kapatmasına rağmen, ülke nüfusuna oranla en fazla başvuru Macaristan'a yapılmıştır. 2015 yılında, Macaristan yerel nüfusundan her 100.000 kişiye karşılık yaklaşık 1.800 mülteci sığınma talebinde bulunmuştur.

Hemen arkasından, her 100.000 kişiye karşılık 1.667 kişiyle İsveç gelmektedir.

Bu rakam, Almanya için 587, Birleşik Krallık için ise, her 100.000 kişilik yerel nüfus başına 60 başvurudur. AB ortalaması 260'dır.

## 100.000'lik yerel nüfus başına sığınma başvuruları, 2015



Kaynak: Eurostat

### Avrupa nasıl yanıt verdi?

Başta göçmenlerin çoğunluğunun ulaştığı ülkeler olmak üzere, bazı ülkelerin karşı karşıya olduğu orantısız yük nedeniyle, AB'de gerilimler artmaktadır: Yunanistan, İtalya ve Macaristan bu konuda öne çıkan ülkelerdir.

2015 yılı Eylül ayında, AB bakanları, oy çokluğuyla, AB genelinde 160.000 mültecinin yeniden dağıtılmasına (relocation) karar vermiştir, ancak şimdilik plan yalnızca İtalya'da ve Yunanistan'da bulunanlara

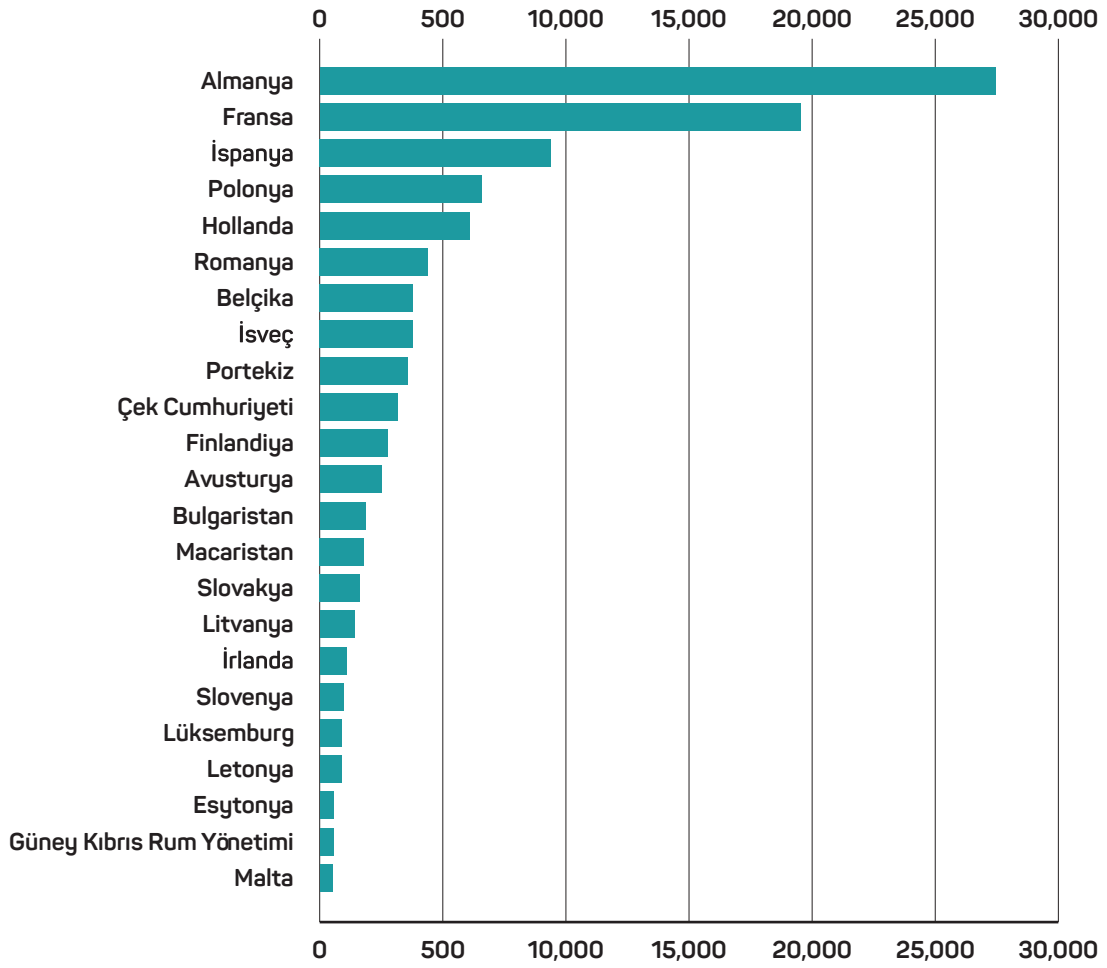
uygulanacaktır.

Bir diğer 54,000 kişinin de Macaristan'dan alınması düşünülmüştür, fakat Macaristan hükümeti bu planı reddetmiştir ve bunun yerine yeniden dağıtım planının bir parçası olarak Macaristan; İtalya ve Yunanistan'dan daha fazla göçmen alacaktır.

Birleşik Krallık, kota sistemine yönelik her türlü plandan geri çekilmiştir, ancak İçişleri Bakanlığının rakamlarına göre, 2015 yılında Savunmasız Kişilerin Yeniden Yerleştirilmesi planı kapsamında 1.000 Suriyeli mülteci yeniden yerleştirilmiştir. Başbakan David Cameron, Birleşik Krallık'ın, gelecek beş yıl içinde Suriye'den 20.000'e kadar mülteci kabul edeceğini belirtmiştir.

### AB üye devlet göçmen kotaları

Ülkelerin Yunanistan ve İtalya'dan yerini değiştirmeyi kabul ettiği kişi sayısı



Not: İngiltere ve Danimarka yer değiştirme planına katılmamaktadır.

Kaynak: Avrupa Komisyonu

### Kaç sığınma talebi onaylanmıştır?

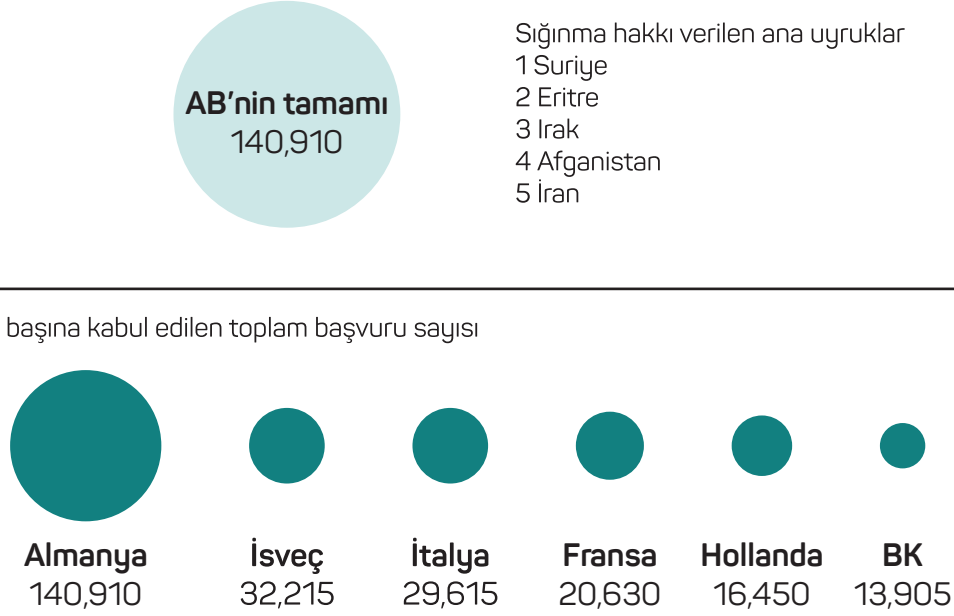
Çok sayıda sığınma başvurusu olmasına rağmen, sığınma talebi kabul edilen kişi sayısı oldukça azdır.

2015 yılında, AB ülkeleri 292.540 mülteciye sığınma sağlamıştır. Aynı yıl, bir milyondan fazla göçmen sı-



ğınma başvurusunda bulunmuştur - sığınma başvurusu uzun bir prosedür olabilmesine rağmen, mülteci statüsü verilmiş olanların çoğu önceki yıllarda başvurmuş olabilmektedir.

## Onaylanan sığınma hakkı başvuruları 2015



Kaynak: Eurostat

## Uluslararası hukuk çerçevesi

Kişilerin diğer ülkelerdeki zulümden kaçmak için sığınma talep etme hakkını tanıyan 1948 tarihli İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 14. maddesine dayanarak, 1951 yılında kabul edilen Mültecilerin Statüsüne İlişkin Birleşmiş Milletler Sözleşmesi, günümüzde uluslararası mülteci koruma sisteminin en önemli unsurudur.

Sözleşme, 22 Nisan 1954 tarihinde yürürlüğe girmiş olup, yalnızca bir kez, 1951 Sözleşmesi'nin coğrafi ve zamansal sınırlarını ortadan kaldıran 1967 Protokolü ile tadil edilmiştir.

İkinci Dünya Savaşı sonrası bir belge olarak 1951 Sözleşmesi'nin kapsamı, başlangıçta 1 Ocak 1951 tarihinden önce Avrupa'da gerçekleşen kişilerin kaçış olayları ile sınırlandırılmıştır. 1967 Protokolü bu sınırlamaları kaldırarak, Sözleşme'ye evrensel bir kapsam kazandırmıştır. O tarihten beri, birkaç bölgede mülteci ve ikincil koruma rejimlerinin yanı sıra uluslararası insan hakları hukukunun giderek gelişmesiyle eksiklikler giderilmektedir.

1951 Sözleşmesi, mültecilerle ilgili önceki uluslararası belgeleri birleştirerek, uluslararası düzeyde, mültecilerin haklarının en kapsamlı şekilde kanunlaştırılmasını sağlar. Belirli mülteci grupları için geçerli olan önceki uluslararası mülteci belgelerinin aksine, 1951 Sözleşmesi, 1. maddede, "mülteci" terimi için tek bir tanımı onaylar.

Bu tanımda, kişilerin siyasi ve diğer şekillerdeki zulümlerden korunmasına vurgu yapılır. Bu Sözleşme'ye göre mülteci; ırk, din, milliyet, belirli bir toplumsal gruba üyelik veya siyasi görüş nedeniyle, haklı gerek-

çelere dayanan zulüm korkusundan dolayı menşee ülkesine dönemeyen veya dönmek istemeyen kişidir.

Sözleşme, statüye ve haklara dayalı bir belge olup, başta ayrımcılık yapmama, cezalandırmama ve geri göndermeme üzere, birçok temel ilke ile desteklenmektedir. Sözleşme hükümleri, ırk, din veya menşee ülke gibi ayrımlar yapılmaksızın uygulanacaktır. Uluslararası insan hakları hukukundaki gelişmeler ayrıca Sözleşmenin cinsiyet, yaş, engellilik veya yasaklanmış başka ayırım gerekçeleri ile ilgili ayırım yapılmadan uygulanması ilkesini de güçlendirmiştir.

Sözleşme ayrıca, belirli istisnalara tabi olarak, mültecilerin, ülkeye yasa dışı girmeleri veya ülkede yasa dışı kalmaları nedeniyle de cezalandırılmamaları gerektiğini öngörmektedir. Bu, sığınma talebinde bulunulmasının, mültecilerin göç kurallarını ihlal etmesini gerektirebileceğini kabul eder.

Yasaklanmış cezalar, sığınma talebinde bulunulmasıyla ilgili olarak göç suçlarının veya ceza gerektiren suçların atfedilmesini veya yalnızca sığınma talebinde bulunulması nedeniyle keyfi olarak alıkonulmayı içerebilir. Daha da önemlisi, Sözleşme, mültecilerin sınır dışı edilmesine karşı çeşitli tedbirler içermektedir. Geri göndermeme ilkesi, hiçbir çekince veya istisna getirilemeyecek kadar temeldir. Bu ilke hiç kimsenin, bir mültecinin, kendi isteği dışında, hiçbir şekilde sınır dışı edilemeyeceğini veya yaşamına ya da özgürlüğüne yönelik tehditlerden korktuğu bir bölgeye geri gönderilemeyeceğini ("refouler") öngörür.

Sonuç olarak, Sözleşme, daha iyi muamelede bulunan devletlere halez getirmeksizin, mültecilere yönelik muameleye ilişkin temel standartları belirler. Bu haklara; mahkemelere, ilköğretime ve çalışmaya erişim ile pasaport biçiminde bir mülteci seyahat belgesi de dahil olmak üzere belge sağlanması dahildir. Bu Sözleşmeye taraf olan devletlerin çoğu bu belgeyi düzenlemektedir; söz konusu belge, 1922 yılında ilk Mülteciler Yüksek Komiseri Fridtjof Nansen tarafından geliştirilen ve mültecilere yönelik bir kimlik belgesi olan eski "Nansen Pasaportu" kadar yaygın bir şekilde kabul edilmektedir.

Bununla birlikte sözleşme, 1. maddedeki mülteci tanımı herkes için geçerli değildir. Özellikle, bu Sözleşme, savaş suçları veya insanlık suçları, ciddi siyasi olmayan suçlar işlediklerinin ya da Birleşmiş Milletlerin amaçlarına ve ilkelerine aykırı eylemlerin faili olduklarının düşünülmesi için ciddi nedenlerin bulunduğu kişiler için geçerli değildir. Sözleşme, Birleşmiş Milletler Yakın Doğu'daki Filistinli Mülteciler için Yardım ve Bayındırlık Ajansı (UNRWA) himayesindeki Filistinli mülteciler gibi, UNHCR dışındaki bir Birleşmiş Milletler ajansının korumasından veya desteğinden yararlanan mülteciler için de geçerli değildir. Sözleşme, sığındıkları ülkedeki uyrukların statüsüne eşdeğer bir statüde olan mülteciler için de geçerli değildir.

Protokol, mülteci tanımını genişletmenin dışında, devletleri, protokolün, herhangi bir tarih sınırlaması olmaksızın, 1. maddedeki mülteci tanımı kapsamında olan tüm kişiler için önemli olan hükümlerine uymakla yükümlü kılar. Bu şekliyle Sözleşme ile ilgili olmasına rağmen, Protokol, Sözleşme'ye taraf olan Devletler ile sınırlı olmayan bağımsız bir belgedir.

2001 yılında, taraf Devletler, 1951 Sözleşmesi'ne ve 1967 Protokolü'ne bağlılıklarını yeniden teyit eden bir Deklarasyon düzenleyerek, özellikle geri göndermeme temel ilkesinin uluslararası teamül hukukuna eklendiğini kabul etmişlerdir.

Günümüzde Mülteci Sözleşmesi halen, bir kişiye uluslararası koruma sağlanması için temel belgedir. Tarihsel gelişimine rağmen, cinsiyete dayalı korumaya yönelik özel hükümler içermez ve çoğunlukla bir devlet aktörü tarafından uygulanan siyasi zulme odaklıdır. Ancak, günümüzde, kadınların ve kız çocuklarının güvenliğini etkileyen birkaç durumun, zulüm koşulları kapsamına girdiği düşünülmektedir. Örneğin, kadın sünneti (FGM), cinsiyete dayalı şiddet ve aile içi şiddet, bu suçların mağduru olan kadınlara mülteci

statüsü hakkı veren zulüm koşullarını sağlayan dayanaklar olarak alınmaktadır. Tüm AB üye devletleri aynı zamanda Mülteci Sözleşmesi'ne taraf olan devletlerdir.

Kadına Şiddetin ve aile içi şiddetin önlenmesine ve bunlarla mücadeleyle ilişkin 2011 tarihli Avrupa Konseyi Sözleşmesi (bundan böyle İstanbul Sözleşmesi olarak anılacaktır) de ilgili bir uluslararası hukuk belgesidir.

İstanbul Sözleşmesi'nin 60. maddesi, mülteci kadınların şiddetten korunmasını düzenler. Bu madde, üç boyutu ele alır.

Öncelikle, Sözleşme tarafları, 1951 Mülteci Sözleşmesi'nin 1. maddesi çerçevesinde, cinsiyete dayalı şiddetin zulme yönelik bir dayanak olarak kabul edilmesi için gereken yasama çerçevesini sağlamalıdır. İkinci olarak, 1. maddenin, sosyal bir gruba üyelik gibi tüm diğer dayanaklarına, devletler tarafından cinsiyete duyarlı bir yorum getirilmelidir. Üçüncü olarak, devletler cinsiyete duyarlı kabul prosedürleri geliştirmeli ve sığınmacılara yönelik hizmetleri desteklemelidir. Ayrıca, mülteci statüsünün uygulanmasına yönelik prosedürler cinsiyete duyarlı olmalıdır.

61. Madde sınır dışı etmeme ilkesinin cinsiyete dayanan şiddet mağdurlarına uygulanmasını sağlamaktadır. İstanbul Sözleşmesi, tüm AB Üye Devletleri tarafından imzalanmamıştır. İstanbul Sözleşmesi'ne ek olarak, Avrupa Konseyi aynı zamanda, cinsiyet ile ilgili sığınma taleplerine yönelik 1763 kararını ve 1940 tavsiyesini de kabul etmiştir.

UNHCR tarafından, bağlayıcılığı bulunmayan ancak, kabul koşullarına ilişkin önemli uluslararası belgeler yayımlanmaktadır. Bu belgeler kılavuz ilke vazifesi görebilir. UNHCR aynı zamanda, görüş belgeleri ve tavsiyeler gibi, AB odaklı somut belgeler yayımlamıştır.

Bu belgeler şunları içermektedir: Mülteci Kadınların Korunmasına ilişkin Kılavuz İlkeler, Kadınların ve Kız Çocuklarının Korunmasına Yönelik 2008 Kitapçığı, Avrupa Birliği'ndeki Sığınmacılara yönelik Kabul Standartlarının Uyumlaştırılmasına ilişkin UNHCR Tavsiyeleri ve Kadın Sünneti ile ilgili Mülteci Talepleri Kılavuz Notu.

## AB hukuk çerçevesi

AB'de sığınma ve sığınmacıların kabulünü düzenleyen hukuki çerçeve, uluslararası hukuk ve Avrupa hukuku belgelerinden oluşmaktadır. Aşağıdaki hukuki belgeler, sığınmacıların kabul koşullarını düzenleyen en ilgili hukuki belgelerdir.

Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma (ABİA), AB'yi ortak bir sığınma politikası oluşturmaya yetkili kılmıştır. ABİA'nın 78. maddesine göre AB, uluslararası korumaya ihtiyacı olanlar için sığınmaya, ek ve geçici korumaya yönelik bir ortak politika geliştirir. Bu maddenin ikinci paragrafında, AB'nin, sığınmacıların kabulüne yönelik koşullar ile ilgili ortak standartlar oluşturabileceği ortaya konulmaktadır. ABİA'nın 78. maddesi, birçok AB sığınma politikası direktifine hukuki dayanak teşkil etmektedir.

AB, 1999'dan beri, bir **Ortak Avrupa Sığınma Sistemi** (CEAS) oluşturmaya ve mevcut yasama çerçevesini geliştirmeye çalışmaktadır.

1999 ile 2005 arasında, sığınma için ortak asgari standartları uyumlaştıran birkaç yasama tedbiri kabul edilmiştir. Aynı zamanda, Avrupa Mülteci Fonunun oluşturulmasıyla mali dayanışmanın güçlendirilmesi de önemli olmuştur. 2001 yılında, Geçici Koruma Direktifi ile menşe ülkelerine geri dönemeyen yerinden

edilmiş kişilerin kitlesel akınına yönelik ortak bir AB müdahalesine imkân verilmiştir. Aile Birleşimi Direktifi de mülteciler için geçerlidir.

İlk aşamanın tamamlanmasından sonra, CEAS'nin geliştirilmesi gereken yönün tespiti için düşünme süresine ihtiyaç duyulmuştur. 2007 Yeşil Kitabı, büyük bir kamuoyu yoklamasına dayanak olmuştur. Müdahaleler, mevcut belgelerin nasıl kullanıldığına ilişkin bir değerlendirme sonuçlarıyla birlikte 2008'de sunulan Avrupa Komisyonu Sığınma Politikası Planı'na dayanak teşkil etmiştir. Politika Planı'nda belirtildiği şekilde, üç blok, CEAS'nin gelişimini destekler: AB Devletlerinin sığınma mevzuatının daha fazla uyumlaştırılması suretiyle, koruma standartlarına daha fazla uyum getirilmesi; etkili ve iyi desteklenen uygulama işbirliği; AB Devletleri arasında ve AB ülkeleri ile AB üyesi olmayan ülkeler arasında dayanışmanın ve sorumluluk bilincinin artması.

Hâlihazırda, sığınmacıların, başvurdukları yerlerde, açık ve adil bir sistemde eşit muamele görmelerinin temin edilmesi için ortak yüksek standartların ve daha güçlü işbirliğinin ortaya konulduğu yeni AB kuralları kabul edilmiştir.

Özetle:

Gözden geçirilmiş **Sığınma Usulleri Direktifi**, daha adil, hızlı ve kaliteli sığınma kararlarının alınmasını amaçlamaktadır. Özel ihtiyaçları olan sığınmacılara, taleplerini açıklamaları için gereken destek verilecek olup, özellikle refakatsiz reşit olmayan kişiler ve işkence mağdurları için daha fazla koruma sağlanacaktır.

Gözden geçirilmiş **Kabul Koşulları Direktifi**, AB genelinde, sığınmacılar için insani malzeme kabul koşullarının (konut gibi) bulunmasını ve söz konusu kişilerin temel haklarının tam olarak gözetilmesini temin eder. Aynı zamanda, alıkoymanın yalnızca bir son çözüm tedbiri olarak uygulanmasını sağlar.

Gözden geçirilmiş **Nitelik Direktifi**, uluslararası koruma sağlanmasının gerekçelerini netleştirdiğinden, sığınma kararlarını daha sağlam hale getirecektir. Aynı zamanda, uluslararası korumadan faydalananlara yönelik haklara ve uyum tedbirlerine erişimi geliştirecektir.

Gözden geçirilmiş **Dublin Tüzüğü**, uygulamanın incelenmesinden sorumlu Devletin tesis edilmesi sürecinde sığınmacıların daha iyi korunmasını sağlar ve devletler arasındaki ilişkileri düzenleyen kuralları netleştirir. Ulusal sığınma veya kabul sistemlerindeki sorunların erken dönemde tespit edilmesi ve tam bir krize dönüşmeden önce bu sorunların temel nedenlerinin ele alınması için bir sistem oluşturur.

Gözden geçirilmiş **EURODAC Tüzüğü**, cinayet ve terörizm gibi en ciddi suçların önlenmesi, tespit edilmesi veya soruşturulması için, kesinlikle sınırlı koşullar altında olmak üzere, kolluk kuvvetlerinin, sığınmacıların parmak izlerine ilişkin AB veri tabanına erişimine izin verir.

### **Kabul Koşulları Direktifi**

Kabul Koşulları Direktifi, sığınma başvurusunda bulunanların yaşam şartlarına ilişkin ortak standartları tesis eder. (Direktif'in eski nüshası, yenisinin yürürlüğe girdiği 21 Temmuz 2015 tarihine kadar geçerliliğini korumuştur). Direktif, başvuru sahiplerinin konut, gıda, sağlık ve istihdamın yanı sıra, tıbbi ve psikolojik bakıma erişmelerini temin eder.

Geçmişte, Üye Devletler arasında farklılık gösteren uygulamalar, sığınmacılar için yetersiz düzeyde malzeme kabul koşullarının oluşmasına yol açabilmekteydi. Yeni Kabul Koşulları Direktifi, Birlik genelinde daha iyi ve daha uyumlaştırılmış kabul koşulları standartlarının temin edilmesini amaçlamaktadır.

Bu direktifle ilk kez, temel haklarının tam olarak gözetilmesinin sağlanması suretiyle, sığınmacıların alıkonması konusuna ilişkin ayrıntılı ortak kurallar kabul edilmiştir. Bu kurallar özellikle:

- Keyfi alıkoyma uygulamalarından kaçınılmasına yardımcı olacak olan alıkoyma gerekçelerinin kapsamlı bir listesini içerir ve alıkoymayı mümkün olduğunca kısa bir süre ile sınırlandırır;
- Başta reşit olmayanlar olmak üzere, savunmasız kişilerin alıkonmasını kısıtlar;
- Ücretsiz hukuki desteğe ve bir alıkoyma kararına itirazda bulunulurken yazılı bilgiye erişim gibi önemli hukuki teminatları içerir;
- Temiz havaya erişim, avukatlar STK'lar ve aile üyeleri ile iletişim gibi alıkoyma tesislerine yönelik özel kabul koşullarını tanımlar.

Yeni Direktif aynı zamanda, savunmasız kişilerin özel kabul ihtiyaçlarının belirlenmesi için bireysel bir değerlendirme yapılması yükümlülüğünü netleştirir. Refakatsiz reşit olmayan kişilere ve işkence mağdurlarına özel bir dikkat göstererek, savunmasız sığınmacıların aynı zamanda psikolojik destek de alabilmesini sağlar. Son olarak, refakatsiz reşit olmayan kişilerin temsilcilerinin niteliklerine ilişkin kuralları içerir. Hâlihazırda, bir sığınmacının istihdama erişimi en fazla dokuz ay içinde sağlanmalıdır.

### **Nitelik Direktifi**

Nitelik Direktifi, uluslararası koruma sağlanmasına ilişkin ortak gerekçeleri tesis eder.

Bu direktifin hükümleri aynı zamanda, geri gönderilmeden korunma, ikamet izinleri, seyahat belgeleri, istihdama erişim, eğitime erişim, sosyal refah, sağlık, konaklama erişimi ve uyum olanaklarına erişime yönelik bir dizi hakkın yanı sıra çocuklar ve savunmasız kişiler için belirli hükümler öngörmektedir.

Önceki direktifteki asgari standartlar belirli ölçüde muğlak olup, ulusal sığınma mevzuatında ve uygulamalarında uyumsuzluklar söz konusuydu. Bir kişiye uluslararası koruma sağlanması şansı, sığınma başvurusunu değerlendiren üye devlete göre büyük farklılık gösterebilmekteydi.

Yeni Nitelik Direktifi, karar alma kalitesinin artmasına katkıda bulunarak, zulümden, savaşlardan ve işkenceden kaçan kişilerin yeknesak bir şekilde adil bir muameleye tabi tutulmasını sağlayacaktır. Yeni Nitelik Direktifi;

- Uluslararası koruma sağlama gerekçelerini netleştirerek, daha sağlam tespitlerin yapılmasına ve böylelikle sığınma sürecinin etkinliğinin artmasına ve dolandırıcılığın önlenmesini sağlamakta ve Avrupa mahkemesinin kararlarına uyulmasını temin etmektedir.
- Büyük ölçüde, istihdama ve sağlık olanaklarına erişim konusunda, uluslararası korumadan faydalananların tamamına (kabul edilmiş mülteciler ve sözde "ikinci koruma" sağlananlar) verilen haklara benzemektedir. Aynı zamanda ikincil korumadan faydalananların ikamet izinlerinin geçerlilik süresini uzatmaktadır.
- Sığınma başvurularının değerlendirilmesinin yanı sıra, uluslararası korumanın içeriğine ilişkin kuralların uygulanmasında, çocuğun üstün menfaatlerinin ve cinsiyet ile ilgili yönlerin daha iyi dikkate alınmasını sağlamaktadır.
- Uluslararası korumadan faydalananların, haklara ve uyum tedbirlerine erişimini iyileştirmekte ve uluslararası korumadan faydalanan lehtarların karşılaştığı belirli uygulama zorluklarını daha iyi dikkate almaktadır.

## Dublin Tüzüğü

Dublin Tüzüğü, sığınma başvurusunun incelenmesinden sorumlu olan üye devleti tesis eder. Sorumluluğun tesisine ilişkin kriterler, aile ile ilgili hususlardan, bir üye devlette en son ne zaman vize veya ikamet izni alındığına ve başvuru sahibinin AB'ye düzenli mi yoksa düzensiz mi giriş yaptığına kadar hiyerarşik bir sıra izler.

Ancak, önceki sistemden edinilen tecrübe, üye devletlerin kabul kapasiteleri ve sığınma sistemleri üzerindeki belirli baskı durumlarının daha iyi ele alınması ihtiyacını ortaya çıkarmıştır.

Yeni Dublin Tüzüğü, sığınma başvurusunda bulunanların korunmasına yönelik sağlam usullere sahip olup, aşağıda belirtilenler yoluyla, sistemin etkinliğini artırmaktadır:

- Ulusal sığınma sistemlerinin temel işlevsizlik nedenlerinin veya belirli baskılardan kaynaklanan sorunların ele alındığı erken uyarı, hazır bulunma ve kriz yönetimi mekanizması.
- Zorunlu kişisel mülakat, reşit olmayan kişilere yönelik teminatlar (bir çocuğun üstün menfaatlerinin değerlendirilmesine esas teşkil etmesi gereken faktörlerin ayrıntılı bir tanımı dâhil) ve bu kişilerin yakınları ile tekrar bir araya getirilmesi imkânlarının artırılmasına ilişkin bir dizi hüküm.
- Temyizin görüşülmesi süresince transferin uygulanmasının askıya alınması yönünde başvuru imkanı ile birlikte bir kişinin temyiz bekleyen transferin askıya alınmasıyla ilgili mahkeme kararının beklenmesi sırasında bölge dâhilinde kalma hakkı.
- Talep halinde, ücretsiz hukuki destek temin edilmesine ilişkin bir yükümlülük.
- Kaçma riski durumunda tek bir alıkoyma gerekçesi; alıkoymanın sıkı mutlak bir şekilde sınırlandırılması.
- Bazı durumlarda düzensiz göçmen olarak düşünülebilen ve Dönüş Direktifi kapsamında dönüşü sağlanan sığınmacılara Dublin usulü kapsamında muamele edilmesi - böylelikle bu kişilere Dönüş Direktifi'nden daha fazla koruma sağlanması imkânı.
- Transfer kararına itiraz etme hakkının güvence altına alınması yükümlülüğü.
- Üye devletler arasındaki usullerin hukuki bakımdan daha açık hale getirilmesi. Örn; kapsamlı ve daha net süre bitimleri. Tüm Dublin usulü, bir kişinin sorumluluğunun alınması bağlamında 11 aydan, geri gönderilmesi bağlamında ise 9 aydan uzun süremez (kaçış veya kişinin cezaevinde olması durumu hariç).

## EURODAC Tüzüğü

EURODAC Tüzüğü, AB sığınmacı parmak izi veri tabanını tesis eder. Kişiler sığınma başvurusunda bulduklarında, AB'nin hangi ülkesinde olduklarına bakılmaksızın, parmak izleri EURODAC merkezi sistemine aktarılır.

Yeni Tüzük, EURODAC'ın düzenli işleyişini iyileştirir.

- İletilecek olan parmak izi verileri için yeni süre sınırları belirleyerek, parmak izlerinin alınması ile EURODAC Merkezi Birimi'ne gönderilmesi arasında geçen süreyi kısaltır.
- Aynı zamanda, en güncel sığınma mevzuatına tam olarak uyulmasını temin eder ve veri koruma şartlarını daha iyi ele alır.
- Mevcut durumda, EURODAC veri tabanı, yalnızca sığınma amaçları doğrultusunda kullanılabilme-



teydi. Hâlihazırda ise, yeni Tüzük, ulusal emniyet kuvvetlerinin ve Europol'un, ceza soruşturmalarıyla ilgili parmak izlerini EURODAC'da bulunanlar ile karşılaştırmasına imkân vermektedir. Bu, sıkı bir kontrole tabi koşullarda ve yalnızca, ciddi suçların ve terörizmin önlenmesi, tespiti ve soruşturulması amacıyla gerçekleştirilecektir.

- Belirli tedbirler, öncelikle tüm mevcut ceza kayıt veri tabanlarının kontrol edilmesi gerekliliğini ve araştırmaların yalnızca, cinayet ve terörizm gibi en ciddi suçlarla sınırlandırılmasını içerir.
- Ayrıca, EURODAC kontrolü yapılmadan önce, kolluk makamları, parmak izlerinin Vize Bilgi Sistemi ile karşılaştırılmasını taahhüt etmelidir (izin verildiğinde).
- Kolluk kontrolleri sistematik bir şekilde yapılmayabilir, ancak yalnızca tüm erişim koşulları karşılandığında son çözüm olarak yapılabilir.
- EURODAC'tan elde edilen hiçbir veri üçüncü ülkeler ile paylaşılmaz.

### **Geçici koruma**

Geçici koruma, AB dışı ülkelerden çıkarılmış ve menşe ülkelerine dönemeyen kişilere derhal ve geçici koruma sağlamaya yönelik olağandışı bir tedbirdir. Bilhassa, standart sığınma sisteminin, taleplerin işlenmesi üzerinde olumsuz bir etkide bulunma riski taşıyan kitlesel bir girişten kaynaklanan taleple başa çıkmakta zorlanması riskinin bulunduğu durumlara uygulanmaktadır.

Bu konuyla ilgili olarak AB seviyesinde asgari standartların arkasındaki gerekçe iki yönlüdür. Birincisi, AB devletlerinin kitlesel bir giriş durumunda yerinden edilmiş kişilerin kabulüne ve görecekleri muameleye dair politikaları arasındaki uyumsuzlukları azaltmasıdır. İkincisi ise bir defada çok sayıda potansiyel mülteci alınmasıyla ilgili olarak AB devletleri arasında işbirliğini ve yük paylaşımını teşvik etmesidir.

Direktif geçici korumayı harekete geçirmekte, uzatmakta veya sonlandırmakta ihtiyaç duyulan karar verme usulünü tanımlamaktadır. Dahası, geçici korumadan yararlananların korumanın bütün süresi boyunca geçerli bir oturma izni (bir yıl ila üç yıl arasında geçerli olabilir), geçici koruma hakkında uygun bilgilendirme, istihdama erişim, barınma veya konut, sosyal refah veya iaşe, tıbbi tedaviye erişim, çocukların eğitimi, belli durumlarda ailelerin tekrar bir araya gelmesine yönelik fırsatlar ve normal sığınma prosedürüne erişimin temini de dahil uyumlaştırılmış haklarını öngörmektedir.

Direktif ayrıca yerinden edilmiş kişilerin menşe ülkelerine iadelerine ve ciddi suçlar işlemiş veya güvenlik bakımından tehdit teşkil eden bireylerin geçici korumadan hariç tutulmalarına dair hükümler de içermektedir. Refakatçisiz çocuklar ve bilhassa travmatik deneyimler (tecavüz, fiziksel veya psikolojik şiddet gibi) yaşamış kişiler için özel hükümler tanzim edilmiştir.

Yerinden edilmiş kişilerin kabulünde AB devletleri arasında dayanışma ve denge, yapılandırılmış bir mekanizma vasıtasıyla teşvik edilmektedir. Yararlananların bir devletin gönüllü bir teklifi ve transfer edilenin rızası temelinde AB devletleri arasında transferlerine izin vermektedir.

### **Ortak Avrupa Sığınma Sisteminin Reforma Tabi Tutulması ve Avrupa'ya ulaşmada emniyetli ve yasal yolların geliştirilmesi**

Avrupa sığınma ve göç politikasının tasarımında ve uygulamasında, krizin görünür kıldığı önemli yapısal zayıflıklar ve eksikler mevcuttur. AB'nin artık, **Avrupa Göç Gündemi**'nde belirtilen yaklaşıma uygun ola-

rak orta ve uzun vadede göç akışlarını daha iyi idare etmeye yönelik araçlar getirmesi gerekmektedir.

Genel amaç, tasarımı veya iyi uygulanmaması nedeniyle belli üye devletlere orantısız bir sorumluluk yükleyen ve kontrolsüz ve düzensiz göç akışlarını teşvik eden bir sistemden korumaya ihtiyaç duyan veya AB'nin ekonomik gelişimine katkıda bulunabilecek olan üçüncü ülke uyrukları için AB'ye düzenli ve emniyetli giriş yolları sağlayan bir sisteme geçmektir.

AB gelecek için, ev sahibi toplumlar ve AB vatandaşlarının yanı sıra üçüncü ülke uyrukları ve menşe ile transit ülkeleri bakımından da adil olan sağlam ve etkili bir sürdürülebilir göç yönetimi sistemine ihtiyaç duymaktadır. İşleyebilmesi için sistemin kapsamlı olması ve sorumluluk ve dayanışma ilkelerine dayanması gerekmektedir.

Bu temelde, 6 Nisan 2016'da Avrupa Komisyonu Ortak Avrupa Sığınma Sisteminde (CEAS) reforma yönelik, aşağıdakileri getiren bir süreç başlatmıştır:

- sığınma hakkı başvuru sahiplerinin üye devletler arasında paylaşılmasına yönelik adil ve sürdürülebilir bir sisteme ilişkin seçenekler;
- sığınma hakkı usul ve standartlarında, Avrupa çapında eşit bir oyun alanı oluşturmaya ve böylelikle düzensiz ikincil hareketleri azaltma amaçlı tedbirlere neden olan çekim faktörlerini azaltmaya yönelik daha ileri düzeyde bir uyumlaştırma;
- Avrupa İltica Destek Ofisinin (EASO) görev alanının güçlendirilmesi.

Komisyon aynı zamanda Avrupa'ya yasal göç için güvenli ve iyi yönetilen yollar sağlamaya yönelik tedbirler belirlemektedir.

Avrupa Göç Gündeminin uygulanmasının bir parçası olarak, daha insani ve verimli bir Avrupa sığınma hakkı politikasına ve ayrıca daha iyi yönetilen bir yasal göç politikasına yönelmek amacıyla farklı yollar tespit edilmektedir.

Komisyonun Avrupa Parlamentosuna ve Konseye sunduğu "Ortak Avrupa sığınma sisteminin bir reformuna ve Avrupa'ya yasal yolların geliştirilmesine doğru" başlıklı Bildirime aldığı geri bildirim temelinde Komisyon uygun teklifler getirecektir.

### ***Adil ve sürdürülebilir bir ortak sığınma politikasının oluşturulması***

Göçmenlerin ve sığınma hakkı talep edenlerin büyük ölçekli ve kontrolsüz gelişi sadece birçok üye devletin sığınma sistemine değil, aynı zamanda da bir bütün olarak Ortak Avrupa Sığınma Sistemine büyük bir yük getirmiştir. Gelişlerin hacmi ve yoğunluğu bilhassa, öncelikli olarak ilk düzensiz giriş noktası temelinde bir sığınma hakkı başvurusunun incelenmesinden sorumlu üye devleti belirleyen Dublin Sistemindeki zayıflıkları ortaya çıkarmıştır. Sığınma hakkı talep edenlerin üye devletler çapında gördükleri farklı muamele, düzensiz ikincil hareketler sorununu daha da şiddetlendirmiştir.

Komisyon, Ortak Avrupa Sığınma Sisteminin yapısal olarak iyileştirilmesini gerektiren beş öncelikli alan tespit etmiştir.

- **Sığınma hakkı talep edenlerden sorumlu üye devletin belirlenmesine yönelik sürdürülebilir ve adil bir sistem kurulması:** Yüksek geliş sayısı ile daha iyi başa çıkabilmek ve sorumluluğun adil bir paylaşımını sağlamak amacıyla Komisyon Dublin Tüzüğü'nün ya düzeltici bir adalet mekanizmasıyla daha iyi işler hale getirilmesi ve geliştirilmesi, ya da bir dağıtım anahtarı temelinde yeni bir sisteme

geçilmesi suretiyle değiştirilmesini teklif edebilir.

- **Daha fazla yoğunlaşma sağlama ve sığınma aramayı önleme:** Komisyon sığınma usullerinin daha ileri düzeyde uyumlaştırılmasını teklif etmeyi, AB çapında daha insanı ve eşit bir muamele sağlamayı ve insanları az sayıda üye devlete çeken çekim faktörlerini azaltmayı amaçlamaktadır. Komisyon Sığınma Usulleri Direktifinin yerini alacak yeni bir Tüzük ve Yeterlik Direktifinin yerini alabilecek yeni bir Tüzük teklif edebilir. Kabul Şartları Direktifi'nde hedefe yönelik değişiklikler de teklif edilebilir.
- **AB dahilinde ikincil hareketlerin önlenmesi:** Dublin Sisteminin istismarlar ve sığınma arama nedeniyle kesintiye uğramamasını sağlamak için Komisyon düzensiz ikincil hareketleri caydıracak ve bunlara yaptırımlar uygulayacak tedbirler teklif edebilir. Bilhassa, belli haklara kayıt, parmak izi alma ve başvuru sahibi için belirlenen AB ülkesinde kalma gibi ön şartlar getirilebilir.
- **AB'nin sığınma ajansı için yeni bir görev alanı:** Komisyon Avrupa Sığınma Destek Ofisi'nin görev alanını, yeni bir politika uygulama rolünün yanı sıra güçlendirilmiş bir operasyonel rol üstlenebilmesi için değiştirmeyi teklif edebilir. Bu, dağıtım mekanizmasının reforma tabi tutulmuş bir Dublin Sistemi kapsamında işletilmesini, üye devletlerin AB sığınma kurallarına uyumunun takibini, eksiklerin giderilmesine yönelik tedbirlerin tespitini ve acil durumlarda operasyonel tedbirler alabilme kapasitesini kapsayabilir.
- **Eurodac<sup>3</sup> sisteminin güçlendirilmesi:** Reforma tabi tutulmuş bir Dublin Sisteminin uygulanmasını desteklemek için Komisyon Eurodac sisteminin kabulünü teklif edebilir ve ayrıca düzensiz göçe karşı mücadelenin kolaylaştırılması, parmak izlerinin daha iyi şekilde tutulması ve paylaşılması ve iadelerin desteklenmesi için amacının genişletilmesini teklif edebilir.

### ***Emniyetli ve yasal göç yollarının sağlanması ve geliştirilmesi***

Nisan 2014'te Malta'da Jean-Claude Juncker, seçim kampanyasının bir parçası olarak göçmenlikle ilgili, Avrupa'ya yasal göçmenlik konusunda daha fazla siyasi kararlılık gösterme yönünde bir çağrıyı da içeren beş uçlu bir plan sunmuştur. AB, uluslararası korumaya ihtiyaç duyan insanların AB'ye ulaşmasına düzenli, yönetimli, emniyetli ve insan onuruna yakışır bir şekilde, uluslararası topluluğun ortak sorumluluğunun bir parçası olarak izin vermelidir. Buna ek olarak, proaktif bir işgücü göçü politikası vasıtasıyla AB'nin yetenek ve beceri açıklarını kapatacak ve nüfusa ilişkin zorlukları ele alabilecek şekilde konumlandırılması önemlidir. Komisyon Avrupa'ya yasal göç yolları ve katılım politikaları ile ilgili bir dizi tedbir üzerinde çalışmalar yapacaktır:

- **Yapılandırılmış bir yeniden yerleştirme sistemi:** Mevcut inisiyatiflerden yola çıkarak Komisyon, AB'nin yeniden yerleştirmeye ilgili politikasının çerçevesini belirleyecek bir teklif belirleyecektir. Bu teklif AB'nin kabul ve dağıtımına dair kurallarıyla, yeniden yerleştirilen kişilere tanınacak statü, mali destek ve ikincil hareketleri caydırmaya yönelik tedbirler hakkında yatay bir mekanizma oluşturacaktır.
- **AB Mavi Kart Direktifi'nde reform:** Daha esnek kabul şartlarını içeren uyumlaştırılmış bir yaklaşımın geliştirilmesiyle rolünün AB çapında bir sistem olarak güçlendirilmesiyle, yüksek beceri düzeyine sahip üçüncü ülke uyrukları için iyileştirilmiş kabul prosedürleri ve geliştirilmiş haklar getirilebilir.
- **Ekonomik büyümeyi canlandırabilecek ve istihdam yaratılmasına yardımcı olabilecek yenilikçi gi-**

<sup>3</sup> **Avrupa Daktiloskopisi**'nin kısaltması olan **EURODAC**, sığınma hakkı talep edenlerin ve usulsüz sınır geçenlerin tespitine yönelik Avrupa parmak izi veritabanıdır. 14 yaş üstü sığınma hakkı talep edenlerin ve usulsüz sınır geçenlerin parmak izleri, Avrupa Topluluk hukuku gereği parmak izleri alınmaktadır. Sonra bu parmak izleri dijital olarak Avrupa Komisyonu'ndaki merkezi bir birime gönderilmektedir ve veritabanındaki başka parmak izleriyle otomatik olarak karşılaştırılmaktadır. Bu, mercilerin sığınma hakkı talep edenlerin halihazırda başka bir AB üye devletinde sığınma hakkı başvurusunda bulunup bulunmadıklarını veya başka bir AB üye devletinden yasa dışı transit yapıp yapmadıklarını ("ilk temas ilkesi") tespit edebilmelerini sağlamaktadır. Otomatik parmak izi tanımlama sistemi Avrupa Birliği seviyesinde türünün ilk örneği olup 15 Ocak 2003 tarihinden beri kullanılmaktadır.<sup>14</sup>Bütün AB üye devletleri ve üç adet Avrupa ülkesi halihazırda planda yer almaktadır: Norveç, İzlanda ve İsviçre.

### **rişimcileri çekmeye ve desteklemeye yönelik tedbirler.**

- Farklı kategorilerde üçüncü ülke uyruklarının AB’de ikamet etmesi, çalışması veya öğrenim görmesine ilişkin mevcut kuralları daha işler hale getirmek ve basitleştirmek amacıyla **Mevcut yasal göç kurallarının bir REFIT değerlendirmesi**<sup>4</sup>.
- Göç akışlarının daha etkili bir yönetimini sağlamak amacıyla Göç ve Hareketliliğe Küresel Yaklaşım (GAMM) kapsamında mevcut bulunan politika diyaloglarının ve operasyonel işbirliğinin bir parçası olarak üçüncü ülkelerle yakın işbirliğinde bulunulması.

## **Avrupa ülkelerinde sığınma talebinde bulunanlara sağlanan menfaatler**

Avrupa ülkelerinde mülteci statüsünden yararlanmak isteyen kişiler genel olarak gıda veya bunu satın alacak paraya ek olarak barınma ve tıbbi yardım, çocukları için eğitim ve tercüman ve avukatlara erişim haklarına sahiptirler.

Aşağıda kıta çapında, basit paketin üstünde ve ötesinde talep edebilecekleri haklar ve menfaatlerden bazıları verilmiştir.

## **AVUSTURYA (rakamlar Viyana için geçerlidir)**

- Ortak konutlarda kalanlar için ayda 50 Euro harçlık, ek olarak yemek veya gıda almak için günde 5 Euro.
- Özel konutlarda: kira için kişi başına 120 Euro veya aile başına 240 Euro; gıda ve yaşam giderleri için ayda 210 Euro (çocuklar için 100); giyecek için yılda 150 Euro, okul malzemeleri için yılda 200 Euro
- Sığınma başvurusunun onaylanmasından sonra çalışma izni düzenlenmektedir.

## **BELÇİKA**

- Mülteci kabul merkezlerinde ikamet edenler her bir yetişkin başına haftada 7.40 Euro harçlık alır. Bazıları merkezde ücretli olarak çalışarak ayda 185 Euro’ya kadar kazanabilmektedir. Altı ay sonra çalışma iznine başvurulabilmektedir.
- Çalışma izni sığınma başvurusu onaylandıktan sonra düzenlenir; bunun üzerine yakın aile üyeleri de Belçika’ya gelebilir.

## **BULGARİSTAN**

- Talepler onaylandıktan sonra mülteciler çalışma izni alırlar ve oy kullanma ve askerlik haricinde Bulgarlarla aynı hakları kazanırlar.

<sup>4</sup> REFIT Avrupa Komisyonu’nun Yasal Uygunluk ve İcra programıdır. AB hukukunun basitleştirilmesi ve yasal giderlerin azaltılması, bu sayede büyümeyi ve istihdamı destekleyen net, istikrarlı ve öngörülebilir bir yasal çerçevenin oluşturulmasına katkıda bulunulması yönünde tedbirler alınmaktadır. Bunun başarıyla gerçekleştirilebilmesi için REFIT Avrupa Parlamentosu, Avrupa Konseyi, Avrupa Komisyonu, üye devletler ve paydaşlar arasında ortak bir çaba gerektirmektedir. Yararların vatandaşlara ve işletmelere en az masraflı olacak şekilde ortaya konulabilmesi için hükümetin her seviyesi bu sürece katılmalıdır.

## HIRVATİSTAN

- Sığınma talebi kabul edilenler kendi masraflarını karşılayamamaları halinde devletten iki yıla kadar konut yardımı alırlar.

## GÜNEY KIBRIS RUM YÖNETİMİ

- Altı ay sonra sığınma talebine dair kararın hala inceleniyor olması halinde belli sektörlerde çalışma hakkı kazanılır.
- Mülteci olarak tanınanlar seyahat belgeleri ve çalışma izinleri alırlar ve aile üyelerini getirebilirler. Fakat Güney Kıbrıs Rum Yönetimi daha çok 'ikincil statü' vermektedir: seyahat belgeleri ve ailenin birleşmesi hariç aynı menfaatler sağlanmaktadır; her üç yılda bir tekrar başvuruda bulunulmalıdır.

## ÇEK CUMHURİYETİ

- Başvuruyu takip eden bir yıl içinde çalışma hakkı verilmemektedir.
- Devlet tesislerinde çalışanlara ayda 360 Koruna (\$15) verilmektedir.
- Onay durumunda: bütün sosyal yardımlar; yeni yeterlikler kazanmak ve konut bulabilmek için mali destek; oy hakkı yoktur.

## DANİMARKA

- Sığınma hakkı talep edenler iş başvurusunda bulunabilir.
- Onay durumunda Danimarka işsizlik yardımının yarısını alırlar; bir Danimarka dili sınavını geçmeleri durumunda ek para alabilirler. Birinci yıl zarfında akrabalarını yanlarına alamazlar.

## ESTONYA

- Ayda 90 Euro verilmektedir, fakat yiyecek masrafları kendilerine aittir. Yiyecek verilmektedir.
- Onay durumunda: katılım programı ve kalıcı olarak ikamet edenlere, sosyal yardım ve emeklilik de dahil olmak üzere aynı menfaatler verilmektedir.

## FİNLANDİYA

- Tek yetişkin için ayda 316 Euro, eşler ve yetişkin çocuklar için de 267 Euro nakit hibesi; yemek masrafları kendilerine aittir. Yiyecek sağlanıyorsa nakit hibesi ayda 93 veya 76 Euro'dur.
- Katılım yolunda bir adım olarak ücretsiz sosyal hizmetler beklenmektedir, aksi halde hibenin bir kısmı verilmemektedir; ilk 3-6 ay boyunca başka bir yerde çalışılmamaktadır.
- Başvuru halinde eve dönmek için 1,000 Euro'ya kadar alınabilmektedir.
- Onay durumunda: devlet üç yıl boyunca konut finansmanı sağlamaktadır; tam sosyal yardım, eğitim, gündüz bakımı ve çocuk yardımı; dil dersleri ve iş bulma konusunda yardım.

## FRANSA

- Sığınma sürecinin sonucunu beklerken ve Fransa çapındaki 300 sığınmacı konut projesinden birinde konuta başvururken günde 11.45 Euro veya ayda 343.50 Euro harçlık. Bu harçlık alındığında yiyecek sığınmacının kendi imkanlarıyla karşılanacaktır, fakat yiyecek bankalarından sıklıkla ücretsiz veya ucuz yiyecek bulunabilmektedir.
- Başvurunun incelenmesi sırasında ücretsiz sağlık sigortası.
- İlk 12 ay boyunca çalışmak yasaktır.

## ALMANYA

- Kabul merkezlerinde ücretsiz yemek, ek olarak "temel ihtiyaçlar" için ayda 143 Euro nakit, üç ay sonra azami 216 Euro'ya yükselmektedir. Devlet, nakit ödemelerini daha uzun bir süre zarfında düşük seviyede tutabilmek için kabul merkezlerindeki süreyi üç aydan altı aya çıkarmayı kabul etmiştir. Berlin ayrıca "mümkün olduğu ölçüde" nakit yardımdan aynı yardıma geçmek istemektedir.
- Yaşa bağlı olarak çocuk başına 92 Euro'ya kadar ödenek verilmektedir.
- 15 ay sonra veya sığınma talebinin onaylanmasından sonra ayda 400 Euro civarında temel gelir, ek olarak barınma ve ısınma masrafları sağlanmaktadır.

## YUNANİSTAN

- Sığınma talebinde bulunanlar ülkede serbest dolaşabilirler. Evlerinin olmaması halinde ve yer bulunması durumunda bir kabul merkezinde misafir edilmeyi talep edebilirler. Yunanistan kanunlarının öngördüğü şartlar kapsamında, Yunanlılarla aynı güvenlik hak ve yükümlülüklerle tabi olacak çalışabilirler.
- Onay durumunda: üç yıllık oturma izni verilmektedir.

## MACARİSTAN

- İkinci aydan itibaren, ortalama işsizlik yardımının yaklaşık onda biri olan ayda 7,125 forint (\$25) nakit verilmektedir.
- Sığınma hakkı verilenler kabul kampında iki ay daha kalabilir ve aynı yardımlardan yararlanabilirler. Bir "katılım sözleşmesi" imzalayanlara belli mali yardımlar ve konut destekleri sağlanmaktadır.

## İRLANDA

- Normal şartlar altında sığınmacı adayları bölgesel merkezlerde yıllar geçirebilirler, tam iaa ve nominal bir haftalık harçlık alırlar, fakat çalışma hakkına sahip olmazlar.
- İrlanda AB'nin planı kapsamında mülteci kabul edecektir ve bu kişilerin haftada 20 saat dil dersi dahil olmak üzere katılım konusunda yardım almalarını sağlayacaktır. Ayrıca çalışma veya öğrenim görme hakkına da sahiptirler.

## İTALYA

- Hangisinin önce gerçekleştiğine bağlı olarak sığınma hakkı verilene kadar çalışma hakkı verilmemektedir.
- Devlet barındırılan her bir kişiye günde 35 Euro ödemektedir, fakat bunun çoğu yemek ve barınma sağlayan merkezlere gitmektedir. Sığınma talebinde bulunanlar günde 2.50 Euro harçlık alma hakkına sahiptirler. Bazı merkezlerde İtalyanca kursları sunulmaktadır.
- Onay durumunda: çalışma hakkı, üç veya beş yıl için bir kişilik kalma hakkı; nakit veya barınma yoktur.

## LETONYA

- Kabul merkezinde kalırken günde 2.15 Euro ödeme yapılmaktadır.
- Onay durumunda: 256 Euro'luk aylık yardım ödemesi, 18 yaş altındakiler için 76 Euro ödeme yapılmaktadır.

## LİTVANYA

- Kabul merkezinde kalırken ayda 10 Euro harçlık verilmektedir; sığınma talebi kabul edilene kadar çalışma hakkı yoktur.
- Kabul edilmiş başvuru sahipleri, kendilerine giyecek ile dil ve meslek eğitimine ek olarak 61.50 Euro'luk yiyecek verildiği kabul merkezinde 18 aya kadar kalabilirler.
- Merkezden ayrılmalarından sonra taşınma masraflarını ve ilk 12 ayın kira ve kamu hizmetleri bedellerini belediyeler karşılamaktadır.

## LÜKSEMBURG

- Başvuru sahibinin tam pansiyon barınma yerlerinde kalmaması durumunda yetişkin başına ayda 225 Euro harçlık. Yemek sağlanıyorsa yetişkin başına ayda 25 Euro harçlık verilmektedir.
- Başvuru sahibi başvuruyu takip eden altı ay boyunca çalışamaz. Sığınma sürecinin daha uzun sürmesi halinde sıkı şartlar altında çalışabilir.

## MALTA

- Erkekler 18 aya kadar alıkoyma merkezlerinde tutulmaktadır. Kadınlar ve çocuklar Katolik Kilisesi ve devlet tarafından ortaklaşa işletilen açık merkezlerde barındırılmaktadır.
- Çok az sayıda kişiye tam sığınma hakkı verilmektedir, fakat bazılarının insani yardım statüsü verilmektedir. Erkekler daha sonra, iş bulana veya başka bir yere gidene kadar kalabilecekleri açık merkezlere nakledilirler.
- Merkezlerde ayda 130 Euro artı yemek verilir. İngilizce, bilgisayar ve Malta kültürü kursları sağlanmaktadır. Kalma süresi değişiklik göstermektedir. Devlet başkaca barınma sağlamaz.

## HOLLANDA

- Sığınmacı adayları devletin mali destek sağladığı kabul merkezlerinde barınırlar. Her bir yetişkin her hafta yiyecek için 20 ila 45 Euro, diğer giderler için de 13 Euro harçlık alır.
- Sığınma merkezinde çalışarak haftada 14 Euro'ya kadar kazanabilirler. Mültecilere merkez dışında haftada 24 saat çalışma izni verilmektedir. Maaşlarının bir kısmı sığınma merkezine ödenmektedir.

## NORVEÇ

- Sığınmacı adayları geçici çalışma izni için başvuruda bulunabilirler ve giyim ve kişisel bakım gibi temel ihtiyaçlar için nakit yardımı alırlar.
- Onay durumunda: oturma izni (normalde üç yıllık olup yenilenebilmektedir); seyahat belgeleri; beş yıla kadar devlet tarafından karşılanan barınma; iki yıl boyunca gıda ve yaşam giderlerini karşılayacak para (bir yıl daha uzatılabilmektedir) verilmektedir.

## POLONYA

- Kabul merkezlerinde kişisel bakım ürünleri için ayda 20 Zloti (\$5.40) ve ayda 50 Zloti harçlık verilmektedir.
- Giyim ve ayakkabı için bir defaya mahsus olmak üzere 140 Zloti'lik nakit hibesi verilmektedir.
- Mülteci kamplarının dışında yaşamaya karar verenlere (yaklaşık üçte iki) yaşam giderlerini karşılamaları için para verilmektedir. Bir birey günde 25 Zloti alırken dört kişilik bir aile kira, yiyecek vb. için 50 Zloti almaktadır.
- Talebin kabulü durumunda: barınma, yiyecek, giyim, Lehçe dersleri için bir yıl boyunca 1,260 Zloti'ye kadar (Ekim'de 1,335 Zloti'ye artacaktır) aylık harçlık. Ücretsiz sağlık sigortası ile hukuki ve psikolojik destek sağlanmaktadır.

## PORTEKİZ

- Ancak iltica başvurusu kabul edildikten sonra çalışma izni verilmektedir. Bireysel ekonomik duruma göre yardım mevcuttur; asgari geçim ücreti için sosyal güvenliğe başvurulabilmektedir.

## ROMANYA

- Başvurunun hala inceleniyor olması durumunda bir yıl sonra çalışılabilmektedir.
- Onay durumunda: dokuz aya kadar kişi başına ayda 540 Ley (\$136) devlet yardımı verilmektedir.

## SLOVAKYA

- Kabul merkezlerinde günde 40 Euro cent harçlık verilmektedir.
- Onay durumunda: çalışma veya işsizlik yardımı talep etme hakkı verilmektedir.
- Yaklaşık 300 Euro'luk bir defalık nakit hibesi verilmektedir.



## SLOVENYA

- Kabul merkezlerindeki sığınmacı adayları ayda 18 Euro'luk mali yardım alırlar. Çalışmalarına da izin verilmektedir.

## İSPANYA

- Sığınma başvurusunda bulunduktan altı ay sonra çalışmalarına izin verilmektedir.
- Temel ihtiyaçlar için nakit: yetişkinler için ayda azami 51.60 € ve 18 yaş altı çocuklar için ayda azami 19€; artı aylık ulaşım kartı verilmektedir, giyecek için ise yılda 363 €'ya kadar yardım verilmektedir.

## İSVEÇ

- Yiyeceğin sağlandığı devlet konutlarında veya kabul merkezlerinde ikamet eden sığınmacı adayları tek yetişkinler için günde 24 Kron (\$3) almaktadırlar. Devletin karşıladığı konutlarda yaşamakla birlikte yiyeceklerini kendileri satın almak zorunda olanlar günde 71 Kron almaktadır.
- Onay durumunda: İsveççe kurslarını ve iş bulma veya iş tecrübesi edinme konusunda yardımı da içeren iki yıllık bir katılım planı sağlanmaktadır.
- Tam zamanlı program katılımcıları ayda 6,700 Kron civarında almaktadır ve bu rakam çocuklarının olması veya barınmaya ihtiyaç duymaları durumunda artmaktadır.

## BİRLEŞİK KRALLIK

- Barınma genelde özel olup masrafları devlet tarafından karşılanmaktadır.
- Yiyecek dahil temel ihtiyaçların karşılanması için kişi başına haftada 36.95 Sterlin (\$57). Gebe kadınlara, bebeklere ve genç çocuklara fazladan küçük tutarlar sağlanabilmektedir.
- Normalde çalışma izni yoktur.
- Sığınma hakkı verilmesi durumunda: Britanya uyruklarıyla aynı menfaatler sağlanmaktadır.

## AB - Türkiye anlaşması

18 Mart 2016'da AB devlet veya hükümet başkanları ve Türkiye, Türkiye'den AB'ye düzensiz göçe bir son vermeye ve bunun yerine mültecilerin Avrupa Birliği üye ülkelerine yeniden yerleştirilmesi için yasal kanallar getirilmesi gerektiğine karar vermiştir. Amaç dağınık, kaotik, düzensiz ve tehlikeli göç akışlarının yerine AB hukuku ve uluslararası hukuk uyarınca uluslararası koruma hakkı kazanmış kişiler için Avrupa'ya organize, emniyetli ve yasal yollar getirilmesidir.

Anlaşma 20 Mart 2016 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 20 Mart'tan sonra Yunanistan'a ulaşan kişilerin iadesine başlanılacağı ve ilk yeniden yerleştirmelere ilişkin tarih olarak 4 Nisan 2016 belirlenmiştir. Böylelikle bu tarihte iki sürecin başlangıcına tanık olunmuştur:

- bunun tehlikeli ve yanlış bir yol olduğunun açıkça gösterilmesi için Yunan adalarından Türkiye'ye iadesinin ve,

- Avrupa'nın Cenevre Sözleşmesine ve temel sığınma hakkına bağlı bir kıta olarak sorumluluklarını bu şekilde yerine getirdiğinin altının çizilmesi için Suriyeli mültecilerin Türkiye'den Avrupa'ya tekrar yerleştirilmesinin ilk adımı.

Yunanistan ve Türkiye hükümetleri, sözleşmenin uygulanmasından sorumlu iki hükümettir. Hukuki ve operasyonel çalışmaları gerçekleştirmek bu hükümetlerin yetkili mercilerinin görevidir. Komisyon Yunanistan'a danışmanlık, uzmanlık ve AB bütçesinden destek sağlamakta ve diğer üye devletler ve AB ajansları tarafından sağlanan desteği koordine etmektedir.

## **Anlaşmanın içeriği**

18 Mart Türkiye-AB Zirvesinde, AB ve Türkiye aşağıdakiler konusunda anlaşmaya varmıştır:

- 20 Mart 2016 itibarıyla Türkiye'den Yunan adalarına geçen bütün yeni düzensiz göçmenler Türkiye'ye iade edilecektir;
- Yunan adalarından Türkiye'ye iade edilen her bir Suriyeli karşılığında diğer bir Suriyeli Türkiye'den doğrudan doğruya Avrupa'ya yeniden yerleştirilecektir;
- Türkiye düzensiz göç için Türkiye ile AB arasında yeni deniz veya kara yollarının açılmasını önlemek için gerekli her türlü tedbiri alacaktır;
- Türkiye ile AB arasındaki düzensiz geçişler sona erdirildikten veya önemli oranda azaltıldıktan sonra, "Gönüllü İnsani Kabul Planı" devreye sokulacaktır;
- Türk vatandaşları için vize şartının en geç Haziran 2016 sonunda kaldırılması amacıyla Vize Serbestisi Diyalogu hızlandırılacaktır. Türkiye, geriye kalan yükümlülükleri yerine getirmek için gerekli bütün adımları atacaktır;
- Türkiye'yle yakın işbirliği halinde olarak AB, Sığınmacı Mali İmkani kapsamında başta tahsis edilen 3 milyar Avronun ödenmesini daha da hızlandıracaktır. Bu kaynaklar tamamen kullanılmak üzereyken AB 2018 sonuna kadar 3 milyar Avro ek fon oluşturacaktır.
- AB ve Türkiye, Gümrük Birliği'nin güncellenmesine dair devam eden çalışmaları memnuniyetle karşılamıştır.
- Hollanda Dönem Başkanlığı sırasında 33. Fas'ın açılmasıyla katılım süreci tekrar canlandırılacak ve başka fasılların açılmasına ilişkin hazırlık çalışmaları da hızlandırılmış şekilde devam edecektir;
- AB ve Türkiye Suriye'deki insani şartların iyileştirilmesi için çalışmalar yapacaktır.

Türkiye'den Avrupa Birliği'ne yeniden yerleştirmeler uçakla yapılmaktadır. Yunan adalarından Türkiye'ye iadeler ilk olarak feribot ve otobüsle yapılmaktadır. Operasyonel düzenlemeler Türkiye ve Yunanistan arasında kararlaştırılmaktadır.

Yunanistan'da sığınma başvurusunda bulunmayan veya sığınma başvuruları reddedilen veya temelsiz kabul edilen kişiler Türkiye'ye iade edilecektir.

Yunanistan'da sığınma başvurusunda bulunan kişilerin başvuruları vakaya özel olarak, AB hukuku ve uluslararası hukuk şartlarına ve sınır dışı etmeme ilkesine uygun olarak ele alınacaktır. Bireysel mülakatlar, bireysel değerlendirmeler ve temyiz hakları mevcut bulunacaktır. Sığınmacı adaylarına yönelik genel ve otomatik iadeler olmayacaktır.

AB sığınma kuralları üye devletlerin açık bir şekilde tanımlanmış belli durumlarda bir başvuruyu "kabul

edilemez" ilan etmelerine, başka bir deyişle içeriğini incelemeden başvuruyu reddetmelerine izin vermektedir.

Türkiye'yle ilgili olarak sığınma başvurularını kabul edilemez ilan etmekte yararlanılabilecek hukuki olanaklar arasında aşağıdakiler bulunmaktadır:

- İlk sığınma ülkesi (Sığınma Usulleri Direktifi'nin 35. maddesi): kişinin halihazırda bir mülteci olarak kabul edildiği veya başka şekilde yeterli korumadan yararlandığı ülke;
- **Emniyetli üçüncü ülke** (Sığınma Usulleri Direktifi'nin 38. maddesi): kişinin üçüncü ülkeden henüz koruma elde etmemiş olduğu, fakat üçüncü ülkenin tekrar kabul edilen kişiye bireysel bir temelde koruma usulüne etkili bir erişimi ve korumaya ihtiyaç duyulduğunun tespit edildiği durumlarda Cenevre Mülteciler Sözleşmesi'nin standartları uyarınca muamele görmeye etkili bir erişimi garanti edebildiği durumlar.

Bütün başvurular bireysel olarak ele alınmalıdır ve korunmaya muhtaç grupların, özellikle de bütün kararların menfaatleri gözeticilerle verilmesinin gerektiği refakatsiz çocukların durumlarına özel dikkat gösterilmelidir.

Ayrıca, bütün başvuru sahipleri kararı temyize götürebileceklerdir.

Yunanistan hukuku uyarınca, "emniyetli üçüncü ülke" ve "birinci sığınma ülkesi" kavramları uygulanırken, sığınma başvurusunun kabul edilemez ilan edilmesi yönündeki karar, temyizın görülmesi sırasında otomatik olarak askıya alınır.

Sığınma Kabul Şartları Direktifi ve İade Direktifi, özellikle de kaçma riskinin mevcut bulunması durumunda sığınmacı adaylarının ve düzensiz göçmenlerin alıkonması olanağına dair kurallar içermektedir.

Alıkoyma ancak son çare olarak uygulanmalıdır ve orantılı olmalıdır.

Hem AB hem de Türkiye, 18 Mart tarihli beyanlarında sınır dışı etmeme ilkesini gözetmeyi kabul etmiştir.

Sadece ilgili uluslararası standartlar ve sınır dışı etmeme ilkesi kapsamında korunan sığınmacı adayları Türkiye'ye iade edilecektir.

Buna ek olarak, AB 3 milyar Euro tutarındaki Sığınmacı Mali İmkanı kapsamındaki fonların ödenmesini hızlandırmaktadır. Bu fon Türkiye'deki Suriyelileri, gıda, barınma, eğitim ve sağlığa erişim sağlamak suretiyle destekleyecektir. Bu paranın tamamen harcanmasından sonra, 2018 sonuna kadar 3 milyar Euro'luk ek bir fon sağlanacaktır. UNHCR, ek destek ve gözetim sağlamak amacıyla yeniden yerleştirme sürecinde kilit bir aktör olacaktır.

Komisyon, anlaşmanın fiilen uygulanmasının masrafının, takip eden altı ay zarfında 280 milyon Euro civarında olacağını tahmin etmiştir.

AB, tescillerin, temyiz süreçlerinin ve geniş ölçekli iade operasyonlarının gerçekleştirilebilmesi için gerekli insan kaynaklarını, altyapıyı ve kabul kapasitesini oluşturma konusunda Yunanistan'ı destekleyecektir.

## **AB - Türkiye anlaşması sonrası**

En yeni Frontex rakamlarına göre Nisan'da Yunanistan'a ulaşan göçmenlerin sayısı önceki aylara kıyasla %90 azalarak toplamda 2,700 kişinin altında kalmıştır - bu rakam göçün zirveye ulaştığı 2015'teki gün-

lük gelen sayısına eşittir[23]. Bu şaşırtıcı azalma, AB/Türkiye anlaşması ve Makedonya'nın sınır kontrol-lerini sıkılaştırması (FRYM) dahil bir dizi faktörden kaynaklanmaktadır. Göçmenler temel olarak Suriyeli, Pakistanlı, Afgan ve Iraklılardır.

Haziran 2015'ten beri ilk defa, İtalya'ya ulaşan göçmenlerin sayısı Yunanistan'a ulaşanlardan daha fazla olmuştur. Bununla birlikte, yetkili merciler göçmen sayısında Mart ve Nisan 2016 arasında %13'lük bir azalma ve Nisan 2015 ve 2016 arasında %50'lik bir yıllık azalma bildirmişlerdir.

Yeniden yerleştirme bakımından Avrupa Komisyonu en son rakamları yetersiz kabul etmiştir.

Buna ek olarak, AB-Türkiye anlaşmasının ardından Yunanistan yönetiminin güçlü bir desteğe ihtiyaç duyduğu gerçeğinin de altını çizmeliyiz. Birçok göçmen ve mülteci için bir "geçici alıkonma" bölgesine dönüşen Yunanistan birçok zorlukla karşı karşıyadır. İnsan kaynakları açısından bakıldığında uzmanlara, tercümanlara, hekimlere ve hukuk uzmanlarına ihtiyaç duymaktadır. Sığınma usulleri hukuki yardım gerektirmektedir ve bu alanda hala eksikler bulunmaktadır. Mahkemelerin iş yoğunluğu oldukça fazlayken, talepleri reddedilen yasal göçmenlerin temyiz başvurusunda bulunmasına izin verilmektedir.

## **Finlandiya'nın Mülteci ve Sığınmacı Politikası**

Sığınma, Finlandiya'nın Yabancılar Kanunuyla ve sığınmacı adaylarını karar beklerken ne tür muamele göreceğini öngören özel mevzuatla düzenlenmektedir.

### **A. Sığınmacı Adaylarının Kategorileri**

#### **1. Mülteciler**

Finlandiya Mültecilerin Statüsü Hakkında Cenevre Sözleşmesi'ne (ve Sözleşme'nin protokolüne) 1951 yılında katılmıştır. Ülke, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiseri (UNHCR) sistemi vasıtasıyla yeniden yerleştirme için bir kota (Parlamentonun kararlaştırdığı belli bir mülteci sayısı) dahilinde mülteci almaktadır.

Bugüne kadar Finlandiya UNHCR programı yoluyla yılda 750 kadar mülteci kotası kabul etmiştir. 2014 ve 2015'te Finlandiya yılda 1,050 mülteci kotası kabul etmiştir. Finlandiya Parlamentosu Finlandiya'nın yılda kaç adet mülteci kotası kabul edeceğine karar vermektedir. Kota mültecilerine uzatmaya tabi olmak üzere dört yıllık kalıcı olmayan, "süreklili" olarak bilinen oturma izinleri verilmektedir. Kota mültecileri almanın yanı sıra ülke, Finlandiya'ya vardıklarında sığınmacı adaylarının alınmasına yönelik düzenlemelere de sahiptir.

#### **2. İkincil Korumaya İhtiyaç Duyan Kişiler**

UNHCR mültecilerine ek olarak Finlandiya ayrıca ikincil koruma statüsü (alternatif koruma) talep eden kişilere de sığınma hakkı vermektedir. İkincil koruma statüsüne ihtiyaç duyan bir kişi, "kendi ülkesine veya kalıcı ikamet ülkesine iade edilmesi halinde ciddi zarar görme yönünde gerçek bir risk altında bulunan ve ilgili ülkenin korumasından yararlanamayan veya bu risk nedeniyle yararlanmak istemeyen bir kişi" olarak tanımlanmaktadır. "Ciddi zarar görme", ölüm cezası veya idam, işkence ya da insanlık dışı ya da insan hayatına zarar veren başka muamele veya ceza ya da uluslararası veya dahili bir silahlı çatışmayla bağlantılı hedef gözetmeyen şiddetten kaynaklanan ciddi veya kişisel risk olarak tanımlan-

maktadır.

Bir sığınmacı adayının "uluslararası sözleşmelerde tanımlandığı şekliyle barışa karşı suçlar, savaş suçları veya insanlığa karşı suçlar veya ağır bir suç işlemiş ya da Birleşmiş Milletler'in amaç ve ilkelerini ihlal eden eylemlerde bulunmuş" olduğu yönünde gerekçeli bir şüphenin bulunduğu durumlarda bu kişiye ikincil koruma kapsamında kalıcı ikamet hakkı tanınmamalıdır.

Kişiler iyi niyetli mülteciler olarak kabul edilmeye dair kriterlere uygun olmadıkları halde ikincil korumaya olan bir ihtiyaç nedeniyle oturma izinleri alabilirler.

### **3. İnsani Korumaya İhtiyaç Duyan Kişiler**

Mülteci veya ikincil korumaya muhtaç kişi olarak sığınmanın gerektirdiği özelliklere sahip olmayan sığınmacı adayları da Finlandiya'da insani koruma temelinde sığınma hakkı elde edebilirler. İnsani koruma mültecilik şartlarını karşılamayan kişilere veya alternatif korumaya ihtiyaç duyan, fakat bir çevre felaketi, şiddetli çatışma veya insan haklarını tehdit eden ciddi bir durum gibi nedenlerden dolayı kendi ülkelerine dönemeyen kişilere sağlanmaktadır.

## **B. Sığınma Hakkının Reddinin Gerekçeleri**

Bütün sığınma kategorileri kısıtlamalara tabidir. Aşağıdaki suçları işlemiş bir kişiye hiçbir kategori altında sığınma hakkı verilmez: savaş suçları, barışa karşı suçlar ve insanlığa karşı suçlar ya da BM Sözleşmelerinin amaçlarını ihlal eden suçlar. Finlandiya ayrıca UNHCR dışındaki bir BM ajansından yardım alabilecek kişilere mülteci statüsü vermemektedir.

Buna ek olarak emniyetli bir yerde yasal bir ikametgahı olan bir kişiye sığınma hakkı verilmemektedir ve sığınma hakkı talep eden bir kişi, kendi ülkesinin emniyetli bölgelerinin mevcut bulunması halinde kendi ülkesinde sığınma talep etmelidir. Finlandiya önceden onaylanmış bir emniyetli ülkeler listesine sahip değildir; her bir vaka ayrıca ele alınmaktadır. Örneğin, Afganistan'ın belli bölgeleri 8 Aralık 2015 itibarıyla alternatif koruma talep eden kişiler için artık genel olarak emniyetli kabul edilmektedir.

Her ne kadar bir kişi Finlandiya'da suç işlediği için koruma statüsünün gereklerini yerine getirir kabul edilmeyebilse de bu kişinin sınır dışı edilmesi imkansız olabilir. Belli durumlarda sınır dışı etme BM Sözleşmesini, başka durumlarda ise Finlandiya kanunlarını ihlal etmektedir. Bununla birlikte, bu kişi sadece her seferinde bir yıl süresi olan bir oturma izni alır; mülteci statüsü daha sonra tekrar incelenebilir ve kişinin kendi menşe ülkesine geri gönderilmesiyle ilgili riskin daha düşük olması durumunda kişi sınır dışı edilebilir.

## **II. Başvuru Süreci**

Sığınma hakkına Finlandiya'da veya UNHCR kota mültecileri sistemi kapsamında ancak şahsen başvurulabilmektedir.

### **A. Tarama Prosedürleri**

#### **1. Kota Mültecilerinin Taranması**

UNHCR mültecileri tarar ve Finlandiya'da yeniden yerleştirme için önerir, Finlandiya belgeleri alır ve UNHCR de Finlandiyalı temsilcilerin mültecileri kabul etmeden önce bu kişileri UNHCR mülteci kamplarında

mülakata tabi tutmalarına izin verir. Finlandiya Emniyet Polisi mülteci adaylarının belgelerini ve kimliklerini incelemede rol oynar. UNHCR tarafından belirlendiği şekilde yeniden yerleştirilmeye büyük ihtiyaç duyan acil durum mültecileri Finlandiya'ya varış öncesinde mülakata tabi tutulmazlar.

## **2. Sığınmacı Adaylarının Sınırdan Taranması**

Finlandiya'ya ulaşan sığınmacı adaylar polis tarafından mülakata tabi tutulurlar ve parmak izleri alınır. Daha sonra bir başvuru yapılır ve sığınmacı adayı bizzat konut bulabilir veya kendisine devlet tarafından barınma imkanı sağlanır.

Göçmenlik Ajansı önce Finlandiya'nın ilgili bireyin sığınma başvurusunu dikkate almak için doğru olup olmadığını, bu kişinin Dublin Tüzüğü kapsamında başka bir Avrupa Birliği (AB) üye devletine gönderilmesinin mi gerektiğini yoksa kişinin başka bir emniyetli ülkede yasal ikamete sahip olup olmadığını araştırmak suretiyle belirler. Göçmenlik Ajansı, başvuruyu görmesinin gerektiğine karar verdiğinde bir mülakat yapılır, daha sonra da şartların toplamının bir analizi gerçekleştirilerek bir karara ulaşılır. 2015 başlarında (mevcut göç krizinden önce), sığınma başvuruları için ortalama işleme süresi 157 gün olmuştur.

### **B. Bir Kişinin İyi Niyetli bir Sığınmacı Olup Olmadığının Tespiti**

İyi niyetli bir sığınmacı, Mültecilerin Statüsü Hakkında Sözleşme kapsamında mülteci kriterlerini karşılayan kişidir. UNHCR, UNHCR yeniden yerleştirme programı kapsamında kabul edilen bütün mültecilerle ilgili bir tespitte bulunur. Finlandiya Göçmenlik Servisindeki devlet memurları bütün diğer sığınmacılar için mülteci statüsünün tespitini yaparlar.

Finlandiya bütün sığınmacılar hakkında geçmiş kontrolleri gerçekleştirir. Ayrıca sığınmacının kendi ülkesinde sığınmasının mümkün olup olmadığını da analiz eder.

Finlandiya ayrıca sığınmacıların yaşını tespit etmek için tıbbi testler de gerçekleştirir. Rıza alınması şart olmakla birlikte rızanın reddi kişinin otomatik olarak on sekiz yaş veya üstü olarak kabul edilmesine neden olur

### **C. Büyük Gruplar**

Finlandiya kanunları, toplu bir göçün gerçekleştiği durumlarda sığınmacılara özel muamele gösterilmesine izin vermektedir. Buna sığınmacıların özel barınma merkezlerinde barındırılmasının yanı sıra devlet bakanlarının bu barınakların nerede (hangi belediyelerde) kurulacağına dair tüzükler tanzim etmelerine izin verilmesi de dahildir.

### **D. Ailelerin Tekrar Bir Araya Getirilmesi**

Bir kişi, ailesinin tekrar bir araya getirilmesini talep etmeden önce sığınma hakkı kazanmış olmalıdır. Ailenin tekrar bir araya getirilmesi yasal vasiler, eşler ve on sekiz yaş altı çocuklar için mümkündür. Ailenin tekrar bir araya getirilmesi ayrıca nadir vakalarda, oturma izni verilmiş bir sığınmacının bakmakla yükümlü olduğu kişiler olan başka aile üyeleri için de mümkündür. Yakın aile üyelerinin tekrar bir araya getirilmesinde kişinin aile üyelerini geçindirme bakımından mali yeterliğine dair kanıt şartı aranmamaktadır.

Kota mültecilerinin aile üyeleri, aile üyesinin Finlandiya'ya getirilmesiyle ilgili Finlandiya'ya yolculuk masrafları için tazminat alırlar. Finlandiya'da uluslararası koruma hakkı kazanmış başka grupların aile üyeleri, ailenin tekrar bir araya getirilmesi için herhangi bir parasal yardım almazlar.

Kişinin yetkili mercilere yanlış bilgi sunmak suretiyle yasal statü elde ettiğinin düşünülmesi için nedenlerin bulunduğu durumlarda ailenin tekrar bir araya getirilmesi reddedilebilir.

### III. Yardımlar

#### A. Parasal Yardımlar

Finlandiya'ya ulaşan sığınmacılar aylık bir nakit yardım alırlar. Bu yardım giyim, ufak sağlık masrafları ve telefon hizmetleri benzeri kişisel masraflar gibi masrafların karşılanması amaçlıdır. Tutar, sığınmacının devlet destekli konutta ücretsiz yiyecek alıp almadığına bağlıdır. Tutar, yardımların 2010 taban yılındakiyle aynı seviyede tutulması için enflasyona göre düzenlenir. O tarihte bireyler, barınma tesisinde yiyeceğin ücretsiz sağlanması durumunda 85 Euro, ücretsiz yiyecek temin edilmemesi durumunda ise 290 Euro'luk bir aylık yardım almaktaydılar; eşler yiyecek sağlanması durumunda 70 Euro, yiyecek sağlanmaması durumunda ise 245 Euro almaktaydılar; çocuklara ise yiyecek sağlanması durumunda 55 Euro, yiyecek sağlanmaması durumunda ise 185 Euro verilmekteydi. 2016'da bireysel sığınmacılar sırasıyla 314.91 veya 92.30 Euro, konut paylaşan sığınmacılar 266.04 veya 76.01 Euro ve aileleriyle birlikte yaşayan çocuklar 200.89 veya 59.72 Euro alacaklardır.

Sığınmacının nakit yardımın karşılayacağı ihtiyaçları karşılayan türde bir barınma tesisinde yaşadığı durumlarda (tipik olarak refakatçisiz çocuklar için özel tesisler), on altı ve on yedi yaşındaki çocuklara USD 48.86 karşılığı, on altı yaş altı refakatçisiz çocuklara da USD 27.15 tutarında daha düşük bir harçlık sağlanmaktadır. 2010 indeks tutarı ayda 25 Euro'dur.

#### B. Sosyal Hizmetler ve Acil Sağlık Hizmetleri

Sığınmacılar sosyal hizmetler ve acil sağlık hizmetleri alma hakkına sahiptirler. "Acil sağlık hizmetleri", "hastalık kötüleşmeden veya yaralanma şiddetlenmeden ertelenemeyecek olan ve akut bir hastalığa, yaralanmaya, uzun süreli bir hastalık veya engelliliğin kötüleşmesine uygulanan acil değerlendirme veya tedavi" olarak tanımlanmakta olup "diş hastalıklarını, sağlık hizmetlerini, madde bağımlılığı bakımını ve psikososyal desteği" kapsamaktadır.

#### C. Eğitim

Finlandiya'da sürekli ikamet eden çocukların yedi yaşına bastıkları yıl okula başlamaları zorunludur. Sığınmacı çocuklar (hem refakatçisiz çocuklar hem de yasal vasileriyle gelen çocuklar) okula ücretsiz kaydolma yönünde yasal bir hakka sahiptirler. Finlandiya'da kalıcı olarak ikamet etmeyen kişiler için eğitim uzaktan olabilir.

### IV. Vatandaşlık Yolu

#### A. Oturma İzinleri

Sığınma hakkı verilen kişiler ya geçici bir oturma izni (insani korumaya muhtaç kişiler için bir yıl, mülteciler ve ikincil koruma alan kişiler için dört yıl) ya da sürekli bir oturma izni almaktadırlar. Uluslararası koruma talebinde bulunan kişilere yönelik geçici oturma izinleri, uluslararası korumayı gerektiren nedenlerin devam etmesi halinde yenilenebilir. Geçici oturma izni sürekli oturma iznine dönüştürülebilir. Finlandiya'da sürekli oturma izni kapsamında dört yıl yaşamış olması durumunda sığınmacı kalıcı oturma iznine başvurabilir.

## **B. Vatandaşlık**

Beş yıl kesintisiz kalıcı ikametten sonra veya kişinin on beş yaşını doldurmasından sonra ikamette bir kesinti olması halinde yedi yıllık ikametten sonra vatandaşlık alınabilir. Başvuru sahipleri on sekiz yaşında olmalı, cezanın disiplin para cezasını (ordningsbot) aştığı bir suç işlememiş olmalı ve gelirlerinin inandırıcı bir şekilde hesabını verebilmelidirler.

Özel kurallar mültecilerin sığınma başvuru tarihinden vatandaşlığa hak kazanma tarihine kadar Finlandiya'da dört yıl sürekli olarak (veya on beş yaşından sonra, son ikisi sürekli olan toplam altı yıl) yaşamalarının yeterli olmasını öngörmektedir.

Buna ek olarak, başvuru sahipleri Fince veya İsveççe konuşabilmeli ya da İsveç veya Finlandiya işaret dilini bilmelidir. Dil becerileri test edilmekte veya Fince veya İsveççe yürütülen derslerin başarıyla tamamlanmasıyla kanıtlanmaktadır. Dil testleri sığınma hakkı kazanmış altmış beş yaş üstü kişiler için istenmemektedir.

Finlandiya vatandaşlığı başvuruları 2014'te %30'un üzerinde artmıştır.

Ebeveynlerinin her ikisi de sığınma hakkı almış çocuklar doğumda Finlandiya vatandaşlığı kazanırlar.

## **V. Polis Takibi ve Seyahat Kısıtlamaları**

### **A. Bildirim Şartları ve Polisin Bilgiye Erişimi**

Sığınmacılar Finlandiya sınırına vardıklarında öncelikle sığınmacı statülerini polise veya sınır denetimine bildirmelidirler. Polis sığınmacıların parmak izlerini ve kimlik bilgilerini alır ve bu kişileri sistemlerine kaydederler. Daha sonra göçmenlik yetkilileri sığınmacılara geçici konut sağlarlar. Bir sığınma başvurusunun incelenmesi sırasında Finlandiya göçmenlik mercii (Finlandiya Göçmenlik Servisi) başvuru sahibi hakkında bilgi toplar. Milli güvenlik nedeniyle ihtiyaç duyulması halinde Finlandiya Emniyet Teşkilatı'nın vakayla ilgili son görüşmelere katılmasına izin verilir. Bütün vakalarda polis, başvuru süreci zarfında başvuru sahiplerince yapılan bütün iddiaların doğruluğunu araştırır.

Polis, Finlandiya Göçmenlik Servisi ve gümrük ajansları, refakatçisiz çocuklar olan sığınmacılar hakkında gizli bilgiler alma hakkına sahiptir. Sığınmacılardan polise ve Finlandiya Göçmenlik Servisine başvurmaları istenebilmektedir. Kimliklerinin tespiti için ihtiyaç duyulması halinde sığınmacılar ayrıca alıkonabilirler. Sığınmacıların izlenmesi kanunla düzenlenir ve izlemenin amaçlarıyla orantılı olmalıdır.

Sığınmacı, kart hamilinin Finlandiya'da sığınma talebinde bulunduğunu belirten bir kimlik kartı alabilir. Bu kimlik kartlarında sığınmacının adı, doğum tarihi ve uyuşu ile birlikte bir resim ve sığınmacının kimliğini kanıtlamayı başarmış olup olmadığına dair bilgi bulunmaktadır.

### **B. Seyahat Kısıtlamaları**

Bir sığınmacı, sığınmacı olarak statüsünü gösteren seyahat belgeleri almadan önce seyahat belgelerini Finlandiya Göçmenlik Servisine teslim etmelidir. Sığınma hakkı verilen bireylerin 180 günlük bir süre zarfında toplam doksan gün Schengen Alanında seyahat etmelerine izin verilmektedir. Fakat bu kişiler sığınma belgelerini yanlarında bulundurmalıdırlar. Kalıcı oturma izinleri olan kişilerin kalıcı oturma izni statülerini kaybetmeden her yıl toplam altı ay seyahat etmelerine izin verilmektedir. Finlandiya, sığınmacılar ve göçmenler de dahil olmak üzere ülkedeki bütün yabancıların bir kaydını tutmaktadır.



## VI. Belediyelerin Rolü

Finlandiya belediyeleri Finlandiya Anayasasıyla düzenlenen öz yönetim hakkına sahiptirler. 2015 göçmen krizinden önce, bir belediye bölgesinde bir sığınma merkezi açmadan önce Finlandiya Göçmenlik Servisinin belediyeyle istişarede bulunması gerekmektedir. Eylül 2015'ten itibaren bu tür sorgular ancak sığınma merkezinin belediye ajanslarınca veya belediye tesislerinde yürütülecek olması durumunda yapılmaktadır. Sığınmacıların belediye sınırları dahilinde yerleştirilmesinden önce belediyeye hala bilgi verilmesi gerekmektedir.

Vatandaşlara ve Finlandiya'da geçici veya kalıcı ikamet hakkı verilen kişilere sağlanan sağlık ve mali destek gibi sosyal hizmetler, yararlanılan kişinin ikamet ettiği belediye tarafından karşılanmaktadır.

## VII. Mevcut Göçmen Krizine Yanıt

2015 sonbaharında Finlandiya'da öncelikli olarak Irak'tan gelen sığınmacıların sayısında önemli bir artış görülmüştür. 20 Kasım 2015 itibarıyla Finlandiya yılda 30,000 sığınma başvurusu almış, bunların 19,000'i Irak vatandaşı olmuştur. Oysa 2014'teki sığınma başvurularının sayısı 3,600 olmuştur ve bunların 800'ü Irak vatandaşıdır. Özellikle Irak vatandaşlarının sığınma başvurularındaki artışın bir sonucu olarak Finlandiya Irak'la bir iade anlaşması için müzakereler başlatmıştır. Daha önce bu tür bir anlaşma mevcut bulunmamaktaydı. Ek olarak, Finlandiya Irak konusundaki politikalarını değiştirmiştir ve buna göre belli bir bölgeden gelmiş olmak artık sığınma için yeterli bir nitelik olarak kabul edilmeyecektir - her kişi şahsen zulüm veya şiddet riski altında olduğunu kanıtlamak mecburiyetindedir.

Buna ek olarak Finlandiya, AB standartlarını daha iyi yansıtabilmek için insani koruma hakkındaki sığınma hükümlerini düzeltmektedir.

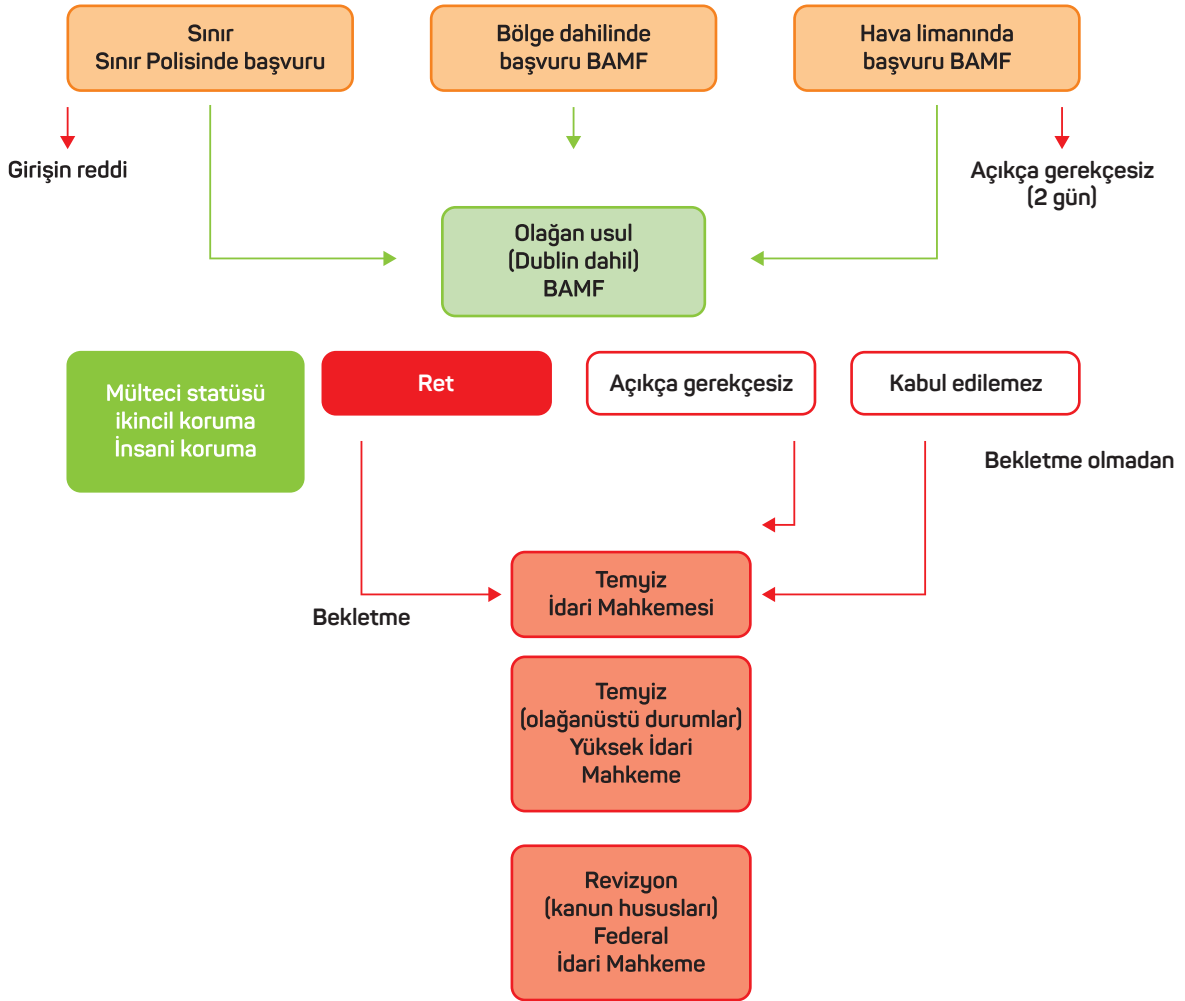
Finlandiya Güvenlik İstihbarat Servisi aşırı İslamcılar ve göçmenlik karşıtı nefret suçları da dahil olmak üzere aşırıcılığın, sığınmacıların hızlı akışının ardından arttığını bildirmektedir.

## Almanya'nın Mülteci ve Sığınmacı Politikası

Diğer birçok ülkede olduğu üzere Almanya'da da sığınma hakkı 1951 tarihli Mülteciler Hakkında Cenevre Sözleşmesi'nden kaynaklanan uluslararası kanunlar kapsamındaki bir yükümlülük temelinde temin edilmekle kalmayıp aynı zamanda temel bir hak olarak anayasal statüye sahiptir. Sadece yabancı uyruklulara tanınan tek temel hakdır.

Sığınma hakkı adaylığı, Almanya'ya emniyetli bir üçüncü ülke yoluyla girilmesi durumunda tanınmamaktadır. Bu durum ayrıca bu üçüncü ülkeye dönüşün mümkün olmadığı, örneğin sığınmacının sağladığı ilgili bilgilerdeki eksiklik nedeniyle ülkenin yeterince bilinmediği durumlar için de geçerlidir.

### Sığınma süreci



### Sığınmacıların dağıtımı

Sığınmacılar belli bir ön yardım tesisine yönlendirilmektedirler. Bu "dağıtım" bir dizi kriterle dayanmakta olup EASY sisteminin yardımıyla belirlenmektedir. "Dağıtım", belli kriterler temelinde sığınmacıların bir ön yardım tesisine yönlendirilmesi ve bu tesisin de bu kişilerden sorumlu olması anlamına gelmektedir. Dağıtıma başlanmasından önce yabancı uyruklu kişi bir sığınmacı olarak kayıt yaptırmalıdır.

Bunu yapmanın iki yolu bulunmaktadır:

- Yabancı uyruklu kişi, ülkeye girişte sığınmacı olarak kayıt yaptırır. Bunu yapabilmek için sınır mercileriyle temas kurar ve bu merciler de sığınmacıyı en yakındaki ön kabul tesisine yönlendirir. Bununla birlikte bu durum kişinin belki emniyetli bir üçüncü ülkeden gelmiş olması nedeniyle girişine izin verilmemesi halinde geçerli değildir.
- Yabancı uyruklu kişi ülkeye girdikten sonra kendini bir sığınmacı olarak tanıtır. Bu durumda da en yakındaki ön kabul tesisine yönlendirilir.

**EASY dağıtım sistemi:** "Dağıtım" bir sonraki adımda, yani başvuruların kendilerinden sorumlu olacak olan ön kabul tesisine yönlendirilmesiyle gerçekleşir. Bu, ülke çapında dağıtımı yöneten EASY sisteminin yardımıyla yapılır. Halihazırda kendisinden sorumlu tesise kayıt yaptırmamış olması durumunda sığınmacı kendisine tahsis edilen tesise gitmelidir. Sonra sığınma başvurusunu bu ön kabul tesisine tahsis edilen Federal Ofisin şube ofisine sunar.

**"Königsteiner Schlüssel":** Bir ön kabul tesisine yönlendirilme, mevcut kapasiteye bağlıdır. Bütün şube ofislerinin bütün menşe ülkelerle ilgilenmediği göz önünde bulundurularak Federal Ofisin hangi şube ofisinin sığınmacının ülkesiyle ilgilendiği de dikkate alınır. Buna ek olarak, tek tek Federal Länder için kabul kotaları mevcuttur. Bunlar her bir Federal Land'in hangi yüzdede sığınmacı aday alma yükümlülüğüne sahip olduğunu belirler ve bu hesaplar da "Königstein Formülüne" göre yapılır. Länder'in sağladığı vergilere ve nüfusuna bağlı olarak her yıl hesaplanır.

### **Başvuru nasıl yapılır?**

Sığınma başvurusu yapmak isteyenler, kişisel verilerinin kaydedildiği bir ön kabul tesisiyle temas kurmalıdırlar. Başvuru sahipleri bir geçici oturma izni alırlar.

Zulme karşı Almanya'da koruma talep eden yabancı uyruklular sığınmacı aday olarak kaydolmalıdırlar. Bunun için öncelikle bir ön kabul tesisiyle bizzat temas kurmaları gerekmektedir. Bir sonraki adım bir sığınma başvurusunda bulunulmasıdır. Bu, ön kabul tesisinin tahsis edildiği Federal Ofis şubesinde gerçekleşmektedir. Başvuru sahipleri şube ofisinde bizzat hazır bulunmalıdırlar.

Sonra, sığınmacı adayının kişisel bilgileri şube ofisinde kaydedilir. Bilgiler Federal Ofise ve Yabancılar Merkez Siciline halihazırda kaydolmuş sığınmacı adaylarınıninkilerle karşılaştırılır. Bu prosedür, bir ilk başvurunun mu yoksa müteakip bir başvurunun veya hatta çifte bir başvurunun mu yapıldığının tespitine yardımcı olur.

Parmak izleri alınır ve başvuru sahibinin fotoğrafı da çekilir. Bu kurala 14 yaş altındakiler istisna teşkil ederler. Daha sonra Federal Adli Polis Ofisi parmak izlerini karşılaştırır ve bunlar Avrupa çapında alınmış parmak izlerini kaydeden bir sistemden yararlanılarak mevcut diğer kayıtlarla da karşılaştırılır. Bununla başvuru sahibinin halihazırda başka bir AB üye devletinde bir başvuru talebinde bulunup bulunmadığı kontrol edilir.

### **Süreç zarfındaki ikamet hakkı**

Sığınma başvurusu sahipleri sığınma sürecinde Federal Cumhuriyet'te ikamet edebilirler. Başvurularını yaptıktan sonra başvuru sahipleri belli amaçlara yönelik bir ikamet hakkı alırlar. Bu hak, ikameti sığınma-

cı adayını kabul eden ön kabul tesisinin bulunduğu bölgeyle sınırlandırır. Bu sınırlama Federal Laender'in bazılarında artık kaldırılmıştır. Federal Ofis sığınmacı adaylarını sığınma sürecinin ilerleyişinden ve süreç zarfındaki hak ve sorumluluklarından haberdar eder.

## **Mülakat ve karar**

Sığınmacı adayları mülakat sırasında gördükleri zulmü anlatırlar. Mülakat sığınma hakkının tanınmasının mümkün olup olmadığına dair kararın temelini teşkil eder. Bir sığınma hakkı başvurusuna dair karar, prensip olarak başvuru sahibinin kendisinin yaşadıklarına dayanır.

Sığınma başvurusunda bulunan herkes kanunun öngördüğü ve bizzat katılmaları gereken bir mülakata davet edilir. Mülakat kamerayla filme alınır. Federal Ofisten bir karar yetkilisi ve bir tercüman hazır bulunur. Sığınmacı adayı neden zulüm gördüğünü anlatmalı ve gördüğü zulme dair gerçeklerle ilgili detaylar sunmalıdır. Mümkünse kanıt sunmalıdır. Mülakatın bir kaydı oluşturulacaktır. Önce sözlü bir tercümeden yararlanmış olan başvuru sahibi kaydın yazılı bir nüshasını alır.

Sığınma hakkı tanıma kararı daima ilgili bireyin başına gelenlere bağlıdır. Karar genel görünüm temelinde, ilgili bütün bulguların dikkate alınmasıyla alınır. Bundaki temel öğeler mülakat ve gerçekleştirilmesi gereken her tür ek soruşturmadır. Buna ek olarak, karar yetkilisi Federal Ofisin Sığınma ve Göçmenlik Bilgi Merkezinden ve bunun MiLo veritabanından yararlanır.

Sığınma başvurusuna dair karar sığınmacı adaya yazılı olarak teslim edilir. Yazı bir karar ve hukuki yardımla ilgili talimat içerir. Sığınma hakkının tanınmaması durumunda yazı ülkenin terk edilmesi yönünde bir talep ve bir sınır dışı edilme ihbarı içerir. Başvuru sahibinin yetkili bir temsilci tarafından temsil edilmesi halinde yazıda bir tercüme de bulunur. Başvurunun kabul edildiği veya edilmediği yönündeki kararı ve hukuki yardım hakkındaki talimatları da içerir. Tercüme, sığınmacı adayının anlamasının bekleneceği bir dilde sağlanır.

## **Temyiz**

Başvurularının Federal Ofis tarafından reddedilmesi halinde sığınmacı adayları idari mahkemeler nezdinde dava açma hakkına sahiptirler. Prensip olarak dava kısa bir süre içinde açılmalıdır. Bu tür durumlarda bir avukattan yardım almak genelde yararlı olmaktadır. Daha sonra mahkeme Federal Ofisin kararını inceler ve bu da biraz alabilmektedir.

### ***Mahkeme sistemi dahilindeki bireysel aşamalara ve müteakip hukuki seçeneklere genel bakış***

**Birinci derece (mahkemede dava)** - İdari Mahkeme (VG): Başvuru sahibi (sığınmacı) Federal Ofisin başvurusunun reddine, bir idare kararı tanzimi için idare mahkemesi nezdinde itiraz edebilir. Bu, Sığınma Usul Kanunu'nda (AsylVfG, Kısım 74 ve devamı) öngörülmüştür. İdari Mahkeme Usulü Kanunu (VwGO kısım 67, alt kısım 1) uyarınca, idari mahkemede bir avukat tarafından temsil edilmek zorunlu değildir.

**İkinci derece (olgular ve hukuk bakımından temyiz - Berufung)** - Yüksek İdare Mahkemesi (OVG)/(VGH): İdari mahkemenin kararına olgular ve hukuk bakımından temyiz ancak (sığınmacı adayı veya Federal Ofis tarafından) başvuruda Yüksek İdare Mahkemesince kabul edilmesi halinde yapılabilir (Sığınma Usul Kanunu kısım 78 alt madde 2 ve 3).

Bunun gerçekleşmesinin şartı, davanın önemli bir olgusal veya hukuki soruna işaret etmesi veya idare mahkemesinin üstündeki mahkemelerin içtihadından sapmış olması veya ciddi usul hatalarının işlenmiş olmasıdır. Olgu ve hukuk temelinde temyiz başvurusu ilgili vakada kararın doğruluğunun incelenmesi amaçlı değildir. Temyiz başvurusunun kabul edilmesi durumunda dava, davanın olgularını da kapsayacak şekilde birinci ve ikinci derecelerde tamamen incelenecek ve değerlendirilecektir.

İlgili kişiler Federal İdare Mahkemesi ve Yüksek İdare Mahkemesi huzurunda yetkili bir hukuki temsilci tarafından temsil edilmelidir (İdare Mahkemesi Usulü Kanunu'nun 67. kısım, 4. alt kısım, 1. cümlesi).

**Üçüncü derece (sadece hukuki bakımdan temyiz - Düzeltme)** – Federal İdare Mahkemesi (BVerwG): Yüksek İdare Mahkemeleri sadece hukuk ilkeleri bakımından temyiz başvurularını kabul edebilirler veya ilgili taraflardan biri - sığınmacı aday veya Federal Ofis - tarafından bir şikayette bulunulması üzerine Federal İdare Mahkemesi tarafından kabul edilebilir (İdare Mahkemesi Usulü Kanunu'nun 132. kısım, 1. alt kısmı).

İkinci dereceye benzer şekilde, davanın önemli bir hukuki sorun ortaya koyması, Yüksek İdare Mahkemesinin daha yüksek dereceler olarak Yüksek İdare Mahkemesinin veya Federal Anayasa Mahkemesinin içtihadından sapmış olması veya ciddi usul hataları işlemiş olması şartı aranır (İdare Mahkemesi Usulü Kanunu'nun 132. kısım, 2. alt kısmı).

Kural olarak, bu seviyedeki bir temyiz sırasında olgular üzerinde ilk temyiz mahkemesinin yaptığı inceleme geçerli kabul edilir. Bu nedenle Federal İdare Mahkemesi görevini ilk temyiz kararının hukuka uygunluğunun incelenmesiyle sınırlandırır.

Mevcut olguların kesin bir karara ulaşılmada yetersiz olması halinde Federal İdare Mahkemesi olgular ve hukuk temelindeki temyiz kararını bozar ve konuyu Yüksek İdare Mahkemesine iletir.

Federal İdare Mahkemesi tarafından verilen bir karar karşısında başkaca bir hukuki çözüm mevcut değildir. Bu temyiz sürecinin sonlanmasından sonra hukuk davasına ilişkin bütün seçenekler tüketilmiş olur.

**Avrupa Adalet Divanı (AAD):** Mülteciler kanununun Avrupa çapında gittikçe daha fazla genişletilmesi göze alındığında sığınma sürecindeki diğer bir önemli mahkeme de Lüksemburg'daki Avrupa Adalet Divanı'dır. O sırada davadan sorumlu mahkemelerin Topluluk mevzuatıyla ilgili, örneğin Yeterlik Direktifi (Avrupa Birliğinin İşleyişi Hakkında Antlaşma (ABİA), 267. madde) gibi şüpheli alanlar hakkında bir ön karar talep etmesiyle, sürmekte olan işlemler sırasında dahi başvurulabilmesi nedeniyle sığınma usulünde bilhassa önemlidir.

**Federal Anayasa Mahkemesi (BVerfG):** Bir davanın bütün derecelerden geçmesinden sonra sığınmacı aday Federal Anayasa Mahkemesi'ne anayasal bir şikayet sunabilir.

**Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM):** Her tür hukuki çözüm yolunun tüketilmesinden sonra sığınmacı ayrıca, Federal Ofis veya belirtilen derecelerdeki mahkemelerden biri tarafından alınan kararlar gibi ulusal bir tedbirin veya kararın Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamındaki insan haklarını ihlal ettiğini düşünmesi durumunda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvuruda bulunabilir.

## Yeni mülteci uyum kanunu

Mayıs 2016'da Alman Şansölyesi Angela Merkel, mültecilerin katılımını hedefleyen yeni bir kanun sunmuştur. Kanun teklifi yeni gelenlerin aldığı yardımı düzenlemektedir, fakat bu teklifi eleştirenler kanunun

mültecilere amaca aykırı talepler getirdiğini savunmaktadırlar.

Kilit hususlar aşağıdadır:

**İstihdam:** Hükümet mevcut yardımların üstüne 100,000 adet "bir euro işi", yani uzun süreli işsizler için tasarlanan ve ücret olarak saatte 1 ila 2,50 Euro (\$1.10 - \$2.80) arasında bir devlet desteğiyle karşılığı ödenen çalışma planları yaratmayı amaçlamaktadır. Yeni gelenlerin aldıkları yardımlar çalışmayı reddetmeleri durumunda (hatta, nakit değil sadece jeton biçiminde) asgari seviyeye düşürülebilir. Mültecilerin iş tekliflerini, bu işi yapabilecek Alman veya AB vatandaşlarının mevcut bulunmaması durumunda kabul edememeleri yönündeki önceki düzenleme üç yıl boyunca, fakat ancak ortalamanın altında bir işsizlik oranı olan bölgelerde askıya alınacaktır.

**Eğitim ve öğretim:** Yeni kanun kapsamında mültecilerin, sığınma başvuruları işlenmiş olsun ya da olmasın çok daha erken bir aşamada, yani üç aydan sonra eğitim kurslarına başvurmalarına izin verilecektir. 15 aydır Almanya'da bulunmaları durumunda mesleki eğitim programları için para da talep edebileceklerdir. Bununla birlikte, "emniyetli" olarak bilinen bir menşe ülkeden (Alman hükümetinin sürekli genişlettiği bir kategori) gelen sığınmacı adayları eğitim hakkına sahip değildirler. Bir meslek eğitim programında yer bulmuş mültecilere otomatik olarak program süresince yasal mukim statüsü verilecektir. Programın bir iş bulunmasıyla sonuçlanması halinde statü iki yıllığına uzatılacaktır. Bu şekilde sonuçlanmaması halinde iş aranması için bu statü altı ay uzatılacaktır. Mültecilerin katılım kurslarına katılmaları veya yardım kesintileriyle karşı karşıya kalmaları gerekecektir.

**Kalıcı ikamet:** Kalıcı ikamet statüsü verilmiş mültecilere yönelik bu zaman sınırı üç ila beş yıl arasında uzatılmıştır ve yeterli Almanca öğrenmiş ve kendi geçimlerini sağlıyor olmaları şartına bağlıdır.

**Zorunlu ikamet:** Bugünden itibaren ve sonraki üç yıl boyunca bölgesel hükümetlerin göçmenlerin nereye yerleşeceğini belirlemelerine izin verilecektir - bu, mültecilerin belli bölgelere yerleşmesinin yasaklanması veya mültecilere belli bölgeler tahsis edilmesi suretiyle yapılacaktır. İş bulmuş veya bir eğitim programına yerleşmiş mülteciler bu kurala tabi değildirler.

## Yunanistan'ın Mülteci ve Sığınmacı Politikası

### Hızlı İşlem (Yeni Usul: 7 Haziran 2013 tarihinden sonra yapılan başvurular)

Olağan usul kapsamında öncelikli olarak incelenecek vakalar aşağıdakilerdir:

- Korunmaya muhtaç gruplar,
- Alıkonmuşken veya limanların ya da havalimanlarının transit bölgelerindeyken veya bir İlk Kabul Hizmetleri tesisindeyken talepte bulunan kişiler;
- Dublin Tüzüğü'ne tabi olabilecek başvuru sahipleri;
- Talepleri makul olarak temellendirilmiş kabul edilen başvuru sahipleri;
- Talepleri açıkça temelsiz olarak kabul edilen başvuru sahipleri;
- Polis tarafından milli güvenliğe veya kamu düzenine tehdit teşkil ettiği tespit edilen başvuru sahipleri;
- Kabul aşamasında müteakip bir başvuru sunan başvuru sahipleri.

Eylül 2014'ten beri Sığınma Hizmetleri, ilk defa sığınma talebinde bulunuyor olmaları ve orijinal ulusal pasaport hamili olmaları kaydıyla Suriye vatandaşlarınca yapılan başvuruları hızlı işleme tabi tutmaktadır. Bu usul kapsamında aynı gün içinde sığınma talepleri kaydedilmekte ve kararlar çıkarılmaktadır. Suriyeli başvuru sahibinin hızlı usule tabi tutulabilmesi için başta ulusal kimlik kartları veya ehliyetler gibi başka kimlik belgeleri kullanılabilirken yüksek dolandırıcılık riski nedeniyle bu yöntem artık kullanılmamakta, orijinal pasaport şart koşulmaktadır.

### Refakatsiz çocukların sığınma başvuruları

Refakatçisiz çocuklar tarafından yapılan sığınma başvuruları daima öncelikli olarak ve olağan usule uygun olarak incelenecektir. Refakatçisiz çocuklarla mülakatlar yapan ve uluslararası koruma başvurusu yapmalarına yönelik önerilerde bulunan memurların çocukların özel ihtiyaçları hakkında gerekli bilgiye sahip olmaları ve mülakatı özellikle çocuğun yaşının göz önünde bulundurulmasıyla tamamen anlaşılabilir olacak şekilde yürütmeleri gerekmektedir. Bununla birlikte kanun başka savunmasız sığınmacı aday kategorilerine olağan usulün otomatik olarak ilgilenmesiyle ilgili benzer bir hükme sahip değildir.

### Kişisel mülakat (Yeni Usul: 7 Haziran 2013 tarihinden sonra yapılan başvurular)

Kişisel mülakatlar için 1 veya 2 ay sonrasına gün verilebilmekle birlikte, mülakat tarihinin en başta veya iptal edilmiş bir mülakatın tarihinin tekrar belirtilmesi nedeniyle 4 veya 5 ay sonrasına verildiği vakalar görülmüştür.

Belirtilen günde mülakat RAO'nun yerinde, bir mülakatçı tarafından yapılmaktadır.

Kanun ayrıca başvuru sahibinin anlayacağı bir dilin bir tercümanının da hazır bulunmasını öngörmektedir. Bununla birlikte pratikte, kaynak sağlanmasındaki gecikmeler nedeniyle tercüman eksliğinden kaynaklanan mülakat ertelemeleri olmuştur.

Alıkonmuş sığınmacıların mülakatları da sorunludur. Kuzey Evros'ta RAO mülakatları, Yunan Polisi tarafından işletilen Fylakio çıkarma öncesi alıkoyma merkezinin avlusunda bulunan bir konteynerde yap-

maktadır. Bunun anlamı polis memurlarının gizli mülakatların yapıldığı yere sınırsız erişimlerinin olmasıdır ve kapıların açık bırakılması da durumu daha da güçleştirmektedir. Pratikte, alıkonan bir kişiyi kaydeden bir polis memuru, bir sığınmacı adayının mülakatını yapan RAO memurunu belli bir mesafeden izleyebilmektedir.

Yeni usul kişisel mülakatın ses veya video kaydının yapılmasını öngörmektedir. Her bir kişisel mülakat için, başvuru sahibinin uluslararası koruma elde etmek için ileri sürdüğü temel savları ve bunun bütün temel unsurlarını da içeren detaylı bir rapor hazırlanmaktadır. Mülakatın ses kaydının yapıldığı durumlarda ses kaydı rapora eşlik eder. Video konferansla yapılan mülakatlarda ses kaydı zorunludur. Ses kaydının mümkün olmadığı durumlarda rapor mülakatın eksiksiz bir zaptını içerir ve başvuru sahibi imzalamak suretiyle raporun içeriğinin doğruluğunu onaylamaya davet edilir ve bunu mevcut bulunması halinde imza atan tercümanın yardımıyla yapar.

Kişisel mülakatların ses kaydının yapılmasından önceki dönemlerde görevli, zaptın tamamını başvuru sahibinin içeriğini onaylaması ve imzalaması için başvuru sahibine okumaktaydı. Nisan 2014'ten beri bütün mülakatlarda ses kaydı yapılmaktadır. Ses kaydının devreye girmesinden beri görevli mülakatın eksiksiz bir zaptını hazırlamaya devam etmekle birlikte içeriğini başvuru sahibine okumamaktadır. Başvuru sahibi herhangi bir zamanda zaptın bir nüshasını, ses dosyasının bir kopyasını veya her ikisini talep edebilir.

Sığınma Hizmetlerinin yetkili polis memurunun aksini gerekli gördüğü durumlar dışında kişisel mülakat başvuru sahibinin ailesi hazır bulunmadan yapılır. Kişisel mülakat uygun düzeyde gizliliği sağlayacak şartlar altında yapılmalıdır. Bu ışıkta, yukarıda Kuzey Evros RAO'sundaki mülakat şartlarıyla ilgili olarak bildirilen şartlar, mülakatların gizlilikle yürütülmesi şartının önüne önemli engeller koymaktadır.

Mülakatları gerçekleştiren kişinin, başvuru sahibinin kültürel menşei de dahil olmak üzere başvuruya ilgili kişisel veya genel durumunu da dikkate alacak yetkinlikte olması gerekmektedir. Bilhassa, mülakatçılar kadınların, çocukların ve şiddet ve işkence kurbanlarının özel ihtiyaçlarıyla ilgili eğitim görmüş olması gerekmektedir.

Başvuru sahibiyle kişisel bir mülakattan, (a) Polisin veya Sığınma Hizmetlerinin mevcut kanıtlar temelinde olumlu bir karar alabileceği veya (b) bilhassa başvuru sahibinin bir sağlık profesyoneli tarafından kontrollerinin dışında devam etmekte olan şartlar nedeniyle mülakata tabi tutulmaya uygun veya hazır olmaması durumunda pratik bakımdan uygun olmayan durumlarda vazgeçebilir. Pratikte başvuru sahipleri bizzat veya genellikle hukuki temsilcileri vasıtasıyla bu tür bir sertifikayı teslim almalı veya etmelidir.

Başvuru sahibine veya ilgili olduğu durumlarda başvuru sahibinin bir aile üyesine mülakata uygun veya hazır olmamaları nedeniyle kişisel bir mülakat fırsatının tanınmamış olduğu hallerde Polis veya Sığınma Hizmetleri bu kişilere ek kanıt sunma olanağını sağlamak için "makul çaba gösterecektir". Kişisel mülakatın yapılmaması, kararın mülakattan vazgeçilmesinin nedenlerini bildirmesi kaydıyla başvuruya ilişkin kararı olumsuz olarak etkilemez.

## **Temyiz (Yeni Usul: 7 Haziran 2013 tarihinden sonra yapılan başvurular)**

### ***Süre kısıtlamaları***

Başvuru sahipleri Sığınma Hizmetlerinin başvuruyu reddeden ve mülteci statüsü yerine ikincil koruma



sağlayan veya uluslararası korumayı geri çeken birinci derece kararına karşı, Eski Usulle aynı süre sınırlarına sahip olacak şekilde Temyiz Mercii nezdinde olağan usul uyarınca idari temyiz başvurusunda bulunabilirler: temelsiz kabul edilen talepler için 30 gün, açıkça temelsiz kabul edilen talepler için de 15 gün.

Kanuna göre Temyiz Komitesi 3 ay içinde temyiz hakkında bir karara varmalıdır. Bununla birlikte, Temyiz Mercii'nin Usul Kuralları kararın Komite Başkanı tarafından Temyiz Mercii Direktörüne, yazılı usule uyulduğu durumlarda 30 gün içinde, duruşma yapılması durumunda ise 60 gün içinde iletilmesini öngörmektedir. Mevcut durumda Temyiz Komitesinin karar süresi ortalama 45 gündür; asgari süre 1 gün (havalimanı transit bölgelerinde), azami süre de temyiz başvurusunda bulunan kişinin durumuna (alıkonmuş olup olmamasına) bakılmaksızın yaklaşık olarak 2 aydır.

Temyiz Komitesinin uluslararası koruma başvurusuna ilişkin temyiz başvurusunu reddetmesi ve insani nedenlerle oturma izni verilmesi için bir veya daha fazla kriterin yerine getirildiğini düşünmesi durumunda vaka, bu iznin verilmesi hakkında karar veren MIAR'ın ilgili Bölümüne iletilmektedir. İnsani nedenlerle oturma izni talebi ancak bu tür bir iletme durumunda MIAR tarafından incelenebilir. İlgili oturma izni 1 yıl boyunca geçerlidir.

### ***Askıya alma etkisi***

Temyiz Mercii nezdindeki temyiz başvuruları otomatik olarak askıya alma etkisine sahiptir. Sığınmacı adayının kartı olumsuz birinci derece kararının ardından geri alınır ve temyiz başvurusunda bulunulurken bir diğer tanzim edilir. Bu yeni kart 6 ay boyunca geçerli olup her 6 ayda bir yenilenebilir. Sığınma Hizmetleri Direktörü sığınmacı adayının kartlarının geçerlilik süresini uluslararası koruma başvurusu hakkında kesinleşmiş bir kararın tanzimi için beklenen süreye uygun olarak azaltabilir. Bu temelde kartların geçerlilik süresi, belli uyruklar için 3 aylık geçerlilik şeklindeki istisnaıyla 4 aya düşürülmüştür.

### ***Kişisel ifade***

Temyiz Mercii nezdindeki temyiz başvurusu yazılı bir usuldür ve temyiz başvuruları sadece dosyadaki bilgiler temelinde incelenmektedir. Kendi kararına göre Merci başvuru sahibini (a) birinci derecedeki mülakatın niteliğine dair şüphelerin bulunması, (b) başvuru sahibinin önemli yeni unsurlar sunmuş olması veya (c) vakanın bilhassa karmaşık olması durumlarında ifade vermeye çağırabilir.

### ***Temyiz Mercii'nin işleyişi***

Madde 2 L 3907/2011, 19 uyarınca Temyiz Mercii Komiteleri (AAC'ler) oluşturulmuş ve 1 Temmuz 2013 tarihinde göreve başlamıştır. Bununla birlikte, 24 Eylül 2014 ile 24 Eylül 2015 arasında sadece 10 Komite görev yapmıştır ve Nisan 2015'ten beri, 2 Komitenin üyelerinin ayrılmasının ve yenilerinin atanmasının ardından bunların sadece 8'i işler durumda kalmıştır.

Her bir AAC üç üyeden meydana gelmektedir:

- a. Mülteci ve insan hakları veya uluslararası hukuk konularında uzman olup İnsan Hakları Ulusal Komitesi'nce hazırlanan bir listeden ilgili Bakanlık tarafından tayin edilen ve Komiteye başkanlık eden tanınmış bir statüye sahip bir kişi;
- b. UNHCR tarafından atanan bir Yunan vatandaşı;
- c. Hukuk, siyasal veya sosyal bilimler alanlarında lisans derecesi olup insan haklarının uluslararası ölçekte korunmasında uzmanlığı olan ve İnsan Hakları Ulusal Komitesi tarafından hazırlanan bir

listeden ilgili bakanlıkça tayin edilen bir kişi.

Temyiz başvurularının AAC'ler tarafından incelenmesinden önce uzman raportörler (devlet memurları) vaka dosyalarını ve vakaya ilişkin bir öneri hazırlarlar. Raportörler örn. başvuru sahibini ifade veremeye davet etmek gibi usul hususları hakkında bağlayıcı önerilerde ve temyizın esası hakkında bağlayıcı olmayan önerilerde bulunabilirler. Bununla birlikte, uzman raportörün ön önerisinin ardından AAC'lerin başvuru sahiplerini ifadeye çağırma veya çağırılmama karar verme yönündeki tercihleri, hukuki görüşleri Sığınma Hizmetleri ve Temyiz Mercii de dahil olmak üzere bütün kamu mercileri üzerinde bağlayıcı olarak Devlet Hukuk Konseyi'ne götürülmüştür.

Temyiz başvurusunda bulunulmasında kanun bir avukat tarafından temsil edilmeyi zorunlu tutmamaktadır, fakat bir avukata erişimi olmayan sığınmacı adaylarının yeterince desteklenmemiş bir temyiz başvurusuna sahip olmaları olasıdır. Bu nedenle bu kişilerin davalarını şifahen ve bizzat sunma fırsatlarının olmaması temyiz usulünü büyük oranda etkisizleştirmektedir. Birçok sığınmacı adayının karşı karşıya kaldığı dil engelleri bizzat ifadeyi daha da önemli kılmaktadır, çünkü bu kişilerin vücut dilleri ve davalarını kendi tempolarında şahsen anlatmaları genellikle hayati bir bilgi kaynağıdır.

Sorun, birinci derece incelemede çalışan personelin sığınma alanında her zaman yeterli deneyime sahip olmayabilmesiyle daha da zorlu bir hale gelmektedir. Kemer sıkma tedbirleri, kaynak sıkıntısı ve yeni devlet memurlarının atanmasındaki zorluklar nedeniyle Sığınma Hizmetleri sığınma konusunda uzmanlığa ve deneyime sahip yeni personel istihdam edememiştir. Bunun yerine hükümet, Sığınma Hizmetlerinde mülteci statüsünün belirlenmesi için başka departmanlardan görevlendirilmiş avukatlar, siyaset bilimcileri ve sosyal bilimciler, psikologlar ve ekonomistlerden yararlanmışlardır.

### **Adli inceleme**

Uluslararası koruma başvurusunda bulunanlar Temyiz İdare Mahkemesi nezdinde idari temyiz yolu kapalı olan bir kararın iptali yönünde bir başvuru yapabilirler. İçişleri ve İdari Yeniden Yapılanma Bakanı (eski MPOCP) da Temyiz İdare Mahkemesi nezdinde Temyiz Komitesinin kararının iptalini talep etme hakkına sahiptir. Bu tür bir talepte bulunabilme olanağı, süre kısıtlamaları ve ayrıca adli incelemeyi yapmaya yetkili mahkeme idari kararda açık bir şekilde beyan edilmelidir. Bir iptal başvurusunda ancak kararın hukuki açıdan incelenmesi talep edilebilir ve bu başvuru otomatik bir askıya alma etkisine sahip değildir. Bununla birlikte, başvuru sahibi Mahkemeden adli incelemenin yürütülmesi sırasında askıya alma kararı vermesini isteyebilir.

### **Hukuki yardım**

Sığınmacı adayları başvurularıyla ilgili konularda masrafları kendilerine ait olmak üzere bir avukata veya başka hukuki danışmana başvurma hakkına sahiptirler. Hukuki temsilciler ve başka danışmanlar sığınmacı adayını, kişisel mülakat da dahil olmak üzere usulün bütün aşamalarında temsil edebilirler.

Kanun ücretsiz hukuki yardımı ancak Temyiz İdare Mahkemesi nezdindeki adli temyiz talepleriyle ilgili olarak öngörmektedir ve ücretsiz yardım başvuru sahibinin talebi üzerine, (a) başvuru sahibinin hukuki temsili karşılayacak kaynaklara sahip olmadığını belirleyecek bir yetersiz kaynaklar testine ve (b) başvurunun başarılı olması "olasılığının" olduğunu belirleyecek bir esas testine tabi olarak sağlanabilmektedir.

Bununla birlikte, ücretsiz hukuki yardıma erişimin önünde, pratikte ücretsiz hukuki yardıma fiili erişimin mevcut olmamasına yol açan bir dizi önemli engel bulunmaktadır. Hukuki yardım talebi bir mahkeme

nezdinde başlı başına bir başvuru usulüdür. Buna göre, bir avukat tarafından imzalanması gereken bir başvuruda bulunabilmek için sığınmacı adayının bir avukata ödeme yapması gerekmektedir. Hukuki yardım talebinin sunulduğu ve başarılı kabul edildiği durumlarda dahi başvuru sahibi hukuki temsilcisini seçmemektedir, çünkü avukatlar Baro tarafından belirlenen listeye göre tayin edilmektedir. Hukuki yardım avukatlarının düşük seviyesi ve kendilerine yapılacak ödemelerdeki ciddi gecikmeler hukuk profesyonellerinin sığınma vakalarını almaları yönünde caydırıcı bir faktördür. Bu durum ücretsiz hukuki yardımın hem varlığını hem de niteliğini olumsuz etkilemektedir.

Yunanistan'da hem idari hem de adli usulün her aşamasında hukuki yardım ve temsil her zaman STK'lar tarafından kapasitelerine göre sağlanmıştır, fakat bu kuruluşlar ücretsiz hukuki yardım sağlama konusunda ciddi maddi sıkıntılarla karşı karşıyadırlar ve bu durum da sığınma usulünün niteliğine doğrudan etkide bulunmaktadır.

### **Yeni sığınma başvuruları**

Yunan Parlamentosu, Nisan 2016'da yasalaştırılan bir kanun teklifini oylamıştır. Bu yeni kanun, yani "Uluslararası korumanın sağlanmasına ve geri çekilmesine yönelik ortak usuller" (Kanun No. 4357/2016), Yunan hükümetinin yeni sığınma usulleriyle ve sıcak noktaların yönetimiyle ilgili olarak AB-Türkiye Anlaşmasını uygulayabilmesini sağlayacaktır.

Sınırlarda veya kamplarda kaydedilen yeni sığınma başvuruları 7 gün içinde incelenecek ve işlenecektir. Sığınma başvurusunun kaydı olağanüstü durumlarda polis veya ordu subayları tarafından yapılabilir. Olumsuz bir karar karşısındaki temyiz başvuruları yeni oluşturulan Temyiz Komiteleri tarafından 7 gün içinde incelenecek, işlenecek ve kesin karara bağlanacaktır.

Temyiz süreci başvuru sahibinin gıyabında dosyaların incelenmesi temelinde gerçekleştirilecektir ve Temyiz Komitesi başvuru sahibinin mülakata alınıp alınmayacağına karar verecektir. Başvuru sahibi temyiz sürecinin başlamasından iki gün öncesine kadar dahi mülakata alınmayı talep edebilir.

Refakatçisiz çocuklar ve savunmasız sığınmacı adayları (örn. işkence, tecavüz veya başka ciddi psikolojik, fiziksel veya cinsel şiddet mağdurları, gemi kazası kurbanları gibi travma geçirmiş bireyler) hızlı usulden hariç tutulmaktadır.

### ***Bir sıcak noktada kalan sığınmacı adayları***

Kimlik tespiti için hazır bulunmalarının gerekmesi halinde mülteciler sıcak noktanın yöneticisinin / komutanının kararını müteakip üç güne kadar sıcak noktada tutulabilirler. Kimlik tespiti sürecinin üç günde tamamlanmaması halinde kısıtlama, sıcak noktaya girişi müteakip 25 güne kadar uzatılabilir.

Kişi hareket özgürlüğünün kısıtlanmasının uzatılmasına karşı, sıcak noktanın bulunduğu bölgedeki bir idare mahkemesi nezdinde temyiz başvurusunda bulunma hakkına sahiptir.

### ***Alıkoyma***

Bir sığınmacı adayı ancak olağanüstü durumlarda alıkönabilir (aşağıda istisnalara bakınız); bu, ancak bireysel değerlendirilmeden sonra ve ancak alternatif tedbirlerin uygulanamaması durumunda ve özel şartlarda mümkündür.

Aşağıdaki durumlarda alıkoyma uygulanabilir:

- Kişinin kimliğinin veya menşesinin tespitinde zorluklar mevcutsa;
- Yetkililerin kişinin Türkiye'ye / menşe ülkesine iade edilmeden önce kaçabileceği yönünde bir risk bulunduğunu düşünmeleri durumunda;
- Bir kişinin sadece iade kararını önlemek için başvurduğunun düşünülmesini gerektiren sağlam nedenler varsa;
- Kişinin ulusal güvenliğe yönelik bir tehdit teşkil ettiği düşünülüyorsa. Mülteci merkezlerinde adli tutuklulardan ayrı alıkoyma 45 güne kadar sürebilir ve 45 gün daha uzatılabilir.
- Alıkonan mülteciler bir idare mahkemesi nezdinde alıkoyma durumlarına karşı temyiz başvurusunda bulunma hakkına sahiptirler. Yeni mevzuat aşağıdakileri öngörmektedir:
- Kendilerine Yunanistan'da sığınma hakkı tanınan mültecilerle çalışacak bir kurum olan Sosyal Katılım Servisinin oluşturulması;
- Sığınma Hizmetlerinin ülke çapındaki bir dizi bölgede daha fazla ofise sahip olacak şekilde genişletilmesi;
- Çalışma hakkının kapsamının ikincil korumadan yararlananları ve insani nedenlerle oturma izni almış kişileri kapsayacak şekilde genişletilmesi.

## İtalya'nın Mülteci ve Sığınmacı Politikası

15 Eylül 2015'te İtalya, değiştirilmiş kabul Şartları Direktifi'ni ve değiştirilmiş Sığınma Usulleri Direktifi'ni uygulayan 142/2015 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyi (KHK) kabul etmiştir. Bu KHK 30 Eylül 2015'te yürürlüğe girmiştir. Yürürlüğe girmesini müteakip 6 ay içinde, 21/2015 Sayılı Başkanlık Kararnameyi (BK) tadil edecek bir uygulama Tüzüğü tanzim edilmelidir.

### Usul

21/2015 Sayılı BK, sığınma usulünün farklı aşamalarının netleştirilmesini hedefleyen birçok hüküm içermektedir. Bölge Komisyonlarının (CTRPI) ve Sığınma Hakkı Ulusal Komisyonu'nun (CNDA) terkinin ve işleyişini netleştirmektedir. Usulle ilgili olarak tüzük sığınma talebinin sunumuyla, incelemeyle, kararlarla ve olumsuz kararlara karşı mahkeme işlemleriyle ilgili normları öngörmektedir. Kalma izninin geçerlilik süresini insani hususlar temelinde 2 yıla kadar uzatmaktadır.

142/2015 Sayılı KHK kapsamında CNDA, vatandaşlarına kişisel mülakat yapılmasından feragat edilebileceği menşe ülkelerini veya bu ülkelerin çeşitli kısımlarını düzenli olarak tespit edebilmektedir. Hatta CTRPI artık ayrıca, ikincil koruma tanınması için yeterli gerekçelerin bulunduğunu göz önüne alırken CNDA tarafından tespit edilen ülkelerden gelen başvuru sahiplerinin mülakatlarından da feragat edebilir. Bununla birlikte, bu şekilde bir karar almadan önce yetkili bölge komisyonu başvuru sahibine ihbar tarihini müteakip 3 gün içinde kişisel mülakata alınma olanağına sahip olduğunu bildirir. Bu tür bir talebin yapılmaması durumunda CTRPI mülakattan feragat etme kararını alır.

İnceleme usulünün süresiyle ilgili olarak 142/2015 Sayılı KHK CTRPI'nin başvuru sahibini başvuruyu almasını müteakip 30 gün içinde mülakata almasını ve takip eden 3 iş günü içinde karar vermesini öngörmektedir. CTRPI'nin bu süre zarfında karar verememesi ve yeni unsurlar elde etme gerekliliğinin doğması durumunda inceleme usulü başvurunun yapılmasını takip eden altı ay içinde tamamlanır.

Aşağıdaki durumlarda CTRPI süreyi ek bir dokuz ayı aşmayacak şekilde uzatabilir:

- olgusal ve/veya hukuki bakımdan karmaşık meselelerin varlığı;
- aynı anda çok sayıda sığınma başvurusunun yapılması;
- gecikmenin açıkça başvuru sahibinin işbirliği yükümlülüğüne uymamasından kaynaklanması;

İstisna olarak, usulünce gerekçelendirilmiş durumlarda CTRPI, uluslararası koruma başvurusunun yeterli ve eksiksiz bir şekilde incelenebilmesi için gerekli olduğu durumlarda bu süreyi üç ay daha uzatabilir. Farklı uzatma olanakları ışığında sığınma prosedürü azami 18 ay sürebilir.

142/2015 Sayılı KHK ilk defa hızlandırılmış usulü getirmiştir. CTRPI başkanı öncelikli veya hızlandırılmış usuller kapsamındaki vakaları belirler. Başvurunun idari alıkoyma merkezlerine yerleştirilmiş başvuru sahiplerince yapıldığı durumlarda polis merkezi başvurunun alınmasıyla gerekli belgeleri derhal CTRPI'ye iletir ve CTRPI de belgeleri almasını müteakip 7 gün içinde kişisel ifade için gerekli tedbirleri alır.

Karar takip eden 2 gün içinde alınır. Bu süreler aşağıdaki durumlarda iki katına çıkarılır:

- başvurunun açık bir şekilde temelsiz olması;
- başvuru sahibinin uluslararası koruma için müteakip bir başvuru sunması;

- başvuru sahibinin başvurusunu, sınır kontrollerinden kaçınırken veya kaçınmaya teşebbüs ederken durdurulduktan sonra veya yasa dışı kalma nedeniyle durdurulduktan sonra, sırf sınırda daha erken bir tarihte çıkarılma veya ret kararının kabulünü veya uygulanmasını geciktirmek veya zorlaştırmak amacıyla yapması.

İnsan ticareti ve kadın sünneti mağdurları ve ayrıca ciddi hastalıklardan veya akıl hastalıklarından şikayetçi kişiler de savunmasız kişiler listesine alınmışlardır.

Başvurunun değerlendirilmesini gerekli gördükleri durumlarda belirleyici merciler başvuru sahibinin rızasına tabi olmak kaydıyla, Sağlık Bakanlığı tarafından tanzim edilecek özel yönlendirici ilkelere uygun olarak geçmişte yaşanan zulme veya ciddi zarara işaret edebilecek izler bakımından başvuru sahibinin tıbbi muayenesini sağlayabilecektir. CTRPI tarafından tıbbi muayene yapılmadığı durumlarda başvuru sahipleri kendi inisiyatifleriyle ve masrafları kendilerine ait olmak üzere bu tür bir tıbbi muayene yaptırabilirler ve sonuçları başvurularının incelenmesi için CTRPI'ye sunabilirler.

## **Kabul**

Buna ek olarak 21/2015 Sayılı BK sığınmacılar için kabul merkezlerinin (CARA) terkihi ve işleyişiyle ve bu merkezlerde verilen hizmetlerle ilgili kuralları öngörmektedir.

Aynı Tüzük İçişleri Bakanlığının Temel Özgürlükler ve Göçmenlik Departmanı tarafından oluşturulan biçimler temelinde yönetim organlarıyla imzalanmış sözleşmelerle düzenlendiği şekliyle sığınmacı haklarına ve kabul standartlarına uyumun periyodik olarak izlenmesini (üç ayda bir) öngörmektedir.

142/2015 Sayılı KHK iki kabul aşaması öngörmektedir. Birincisi ilk yardım ve kabul merkezleri (CPSA), ilk barınma merkezleri (CPA) ve sığınmacı adaylarının yer bulunmaması nedeniyle CPA veya SPRAR merkezlerine yerleştirilememesi durumunda acil kabul için geçici merkezler (CAS) vasıtasıyla sağlanmaktadır. Bu geçici tesislerde barınma sıkı bir şekilde başvuru sahiplerinin CPA veya SPRAR merkezlerine transferi için gerekli süreyle sınırlıdır. SPRAR merkezleri ikinci kabul aşaması olarak kabul edilmektedir.

## **Alıkoyma**

142/2015 Sayılı KHK'ye göre sığınmacı adayları önceki normlarla ilgili olarak ek gerekçeler temelinde idari alıkoyma merkezlerine (CIE) yerleştirilebilir. Alıkoyma aşağıdaki durumlarda uygulanabilir: (a) kişinin terör eylemleri gerçekleştirme niyetiyle suç işlemiş olması; (b) kaçma riskinin bulunması veya (c) başvuru sahibinin kamu düzenine ve güvenliğine bir tehdit teşkil etmesi. Tehlike seviyesinin değerlendirilmesinde kesinleşmemiş mahkeme kararları da dahil olmak üzere her tür mahkumiyet dikkate alınmaktadır.

Dahası, bir sınır dışı emrinin yerine getirilmesi için CIE'de bekleyen sığınmacı adayı, başvurunun sadece sınır dışı emrinin yerine getirilmesini geciktirmek veya önlemek amacıyla yapılmış olduğunu düşündürecek makul nedenlerin mevcut bulunduğu durumlarda da bu tesiste kalacaktır.

CIE'de alıkoyan yabancı vatandaşa tesis müdürü tarafından uluslararası korumaya başvurma imkanı hakkında gerekli bilgiler verilecektir. Bu tür tesislerde tutulan başvuru sahiplerine bir bilgi broşürüyle ilgili bilgiler sağlanmaktadır.

Alıkoyma veya alıkoymanın uzatılması, ek alıkoyma nedenlerinin mevcut bulunduğu durumlar haricinde

hızlandırılmış usul uyarınca başvurunun değerlendirilmesi için gerekli sürenin ötesine geçmeyecektir.

Alıkonan ve CTRPI tarafından tanzim edilen ret kararına karşı temyiz başvurusunda bulunan başvuru sahibi, Heyetin sınır dışı emrini askıya alan kararının kabulüne kadar ve ayrıca yapılan başvurunun sonucu olarak ulusal topraklarda kalmasına izin verildiği süre boyunca alıkoyma tesislerinde kalır.

Endişe vericidir ki, bu tür bir durumda *Questore* sürmekte olan alıkoymanın, muhtelif zamanlarda adli merci tarafından uzatılabilecek olan en fazla 60 günlük ek süreler boyunca uzatılmasını talep edecektir. Her durumda azami alıkoyma on iki aydan fazla süremeyecektir.

## Yer değiştirme

Komisyonun yer değiştirmeye ilgili teklifinden sonra Konsey, İtalya ve Yunanistan'ı üçüncü ülkelerin uyruklarının ani akımıyla gerçekleşen bir acil durumla daha iyi başa çıkma konusunda desteklemek amacıyla bu iki ülke yararına uluslararası koruma alanında geçici tedbirler getiren aşağıdaki iki kararı kabul etmiştir:

- 15 Ağustos 2015 itibariyle İtalya'ya gelen 24,000 kişiye 16 Eylül 2015'ten 17 Eylül 2017'ye kadar uygulanacak olan yer değiştirme işlemine temel teşkil eden 14 Eylül 2015 tarihli (AB) 1523/2015 sayılı Konsey Kararı.
- 15,600 kişinin İtalya'dan çıkarılarak yerlerinin değiştirilmesine temel teşkil eden 22 Eylül 2015 tarihli (AB) 1601/2015 sayılı Konsey Kararı. Karar 24 Mart 2015'ten sonra İtalya'ya gelen sığınmacı adaylarına 25 Eylül 2015'ten 26 Eylül 2017'ye kadar uygulanacaktır.

(AB) 2015/1523 sayılı Karar'ın 8(1). maddesinin İtalya ve Yunanistan'a, sığınma ve göçmenlik sistemleri üzerindeki olağanüstü baskıyla, kriz durumuna yanıt vermek amacıyla sağlam ve stratejik bir çerçeve oluşturmak ve bu alanlarda sürmekte olan reform sürecini yoğunlaştırmak suretiyle başa çıkabilmek için yapısal çözümler sağlama yükümlülüğü getirdiği hatırlanmalıdır.

Bu amaçla İtalya'nın sunduğu yol haritası sığınma, ilk kabul ve iade ile bu alanlarda sistemlerinin kapasitenin, niteliğinin ve verimliliğinin geliştirilmesi alanında tedbirleri ve ayrıca bahsi geçen Karar'ın, bu Karar'ın yürürlüğünün sonundan itibaren bölgesinde olasılıkla artacak sayıda bir göçmen akımıyla daha iyi başa çıkmasına yardımcı olma amacıyla uygun şekilde uygulanmasının sağlanmasına yönelik tedbirler içermektedir. 6 Ekim 2015 tarihinde İçişleri Bakanlığı, bahsi geçen iki AB kararı temelinde yeniden yerleştirme prosedürünün devreye sokulmasına dair bir genelge tanzim etmiştir. Yeniden yerleştirme Suriyeli, Eritreli ve Iraklı sığınmacı adaylarına uygulanmaktadır ve yeniden yerleştirme programının uygulanmasına başlanmasından itibaren sadece 144 kişi bu mekanizmadan yararlanmıştı.

Genel olarak bakıldığında, üye devletler maalesef yeniden yerleştirme kotalarına rağmen çok daha az yer sağlamaktadırlar. Dahası, sığınmacı adaylarından uygun ve yeterli bilgi/hukuk yönlendirmesi olmadan, hangi devlete transfer edileceklerini bilmeden yeniden yerleştirme programına uymaları istenmektedir.

## "Sıcak Noktalar"

Porto Empedocle, Pozzallo, Trapani ve Lampedusa'da, kabul merkezlerinin 1,500 civarında kişi barındıra-

bileceği dört adet "sıcak" nokta belirlenmiştir. Augusta ve Taranto limanlarında, 2015 sonunda faaliyete başlayacak ve 600 kişilik yer sağlayacak olan başka iki adet "sıcak nokta" belirlenmiştir.

İtalyan makamları gelen karışık göçmen akımlarını bahsi geçen limanlara yönlendirmek ve ön tanımlama, kayıt, fotoğraf ve parmak izi işlemlerini uygulamak için «Sıcak nokta» yaklaşımını kabul etmiştir.

Bunun ardından, göçmen şeklinde tanımlanan kişilere hemen bir ret / sınır dışı emri bildirilmektedir ve müsait yer bulunması durumunda bu kişiler kimlik tespiti ve sınır dışı merkezlerinde alıkonmaktadır.

Siğınmacı adayları ise Bölgesel Merkezlere yönlendirilmektedir.

Yeniden yerleştirme sürecine uyabilecek olan Suriyeliler, Eritreliler ve Iraklılar duruma mahsus bölgesel merkezlere veya duruma mahsus olarak yer sağlayan bölgesel merkezlere (oteller, kışlalar, Bari'de CARA ve Crotone vb.) yerleştirilirler.

### **Siğınma usulüne genel bir bakış**

İtalyan siğınma sistemi, hem mülteci statüsünün hem de ikincil koruma statüsünün belirlenmesi için aynı olan tek bir düzenli usul öngörmektedir. Bu usul kapsamında CTRPI hangi vakaların öncelikli usul kapsamına, hangilerinin hızlandırılmış usul kapsamına girdiğine karar verebilir.

İtalyan mevzuatına göre bir siğınma talebinde bulunulması için resmi bir süre mevcut değildir. Siğınma talebinde bulunma niyeti başvuru sahibi tarafından, bir dil-kültür aracısının yardımıyla kendi dilinde şifahi de ifade edilebilir. Bununla birlikte, siğınmacı adayları başvurularını mümkün olduğunca kısa sürede sunmalıdırlar. Genel bir kural olarak göçmenlik mevzuatı göçmenlerin kendilerini mercilere tanıtmaları için İtalya'ya varışı takip eden 8 günlük bir termin öngörmektedir.

Siğınma talebi sınır polisi ofisinde veya bölge dahilindeki il Polis karakolunda (*Questura*) yapılabilir ve buralarda parmak izi ve fotoğraf alma işlemleri gerçekleştirilir. Siğınma talebinin sınırdaki yapılması durumunda polis yetkilileri siğınmacıları resmi başvuru için *Questura*'da hazır bulunmaya davet ederler. Polis mercileri siğınma başvurusunun geçerliliğini inceleyemezler.

*Questura*'nın polis yetkilileri resmi kayıt aşamasında siğınmacı adayına Dublin III Tüzüğü'yle ilgili sorular sorarlar ve sonra İtalya'nın siğınma başvurusunun incelenmesinden sorumlu üye devlet olup olmadığını doğrulayacak olan İçişleri Bakanlığı'nın Dublin Birimiyle temas kurarlar. İtalya'nın sorumlu kabul edilmesi halinde siğınmacı adayı olağan usulün sürdürülmesi için *Questura*'ya gitmeye davet edilir.

Polis mercileri kayıt formunu ve siğınma başvurusuyla ilgili belgeleri, asıl siğınma mülakatı konusunda yetkili tek merciler olan ulusal topraklar çapındaki Uluslararası Koruma Bölge Komisyonlarına veya Alt Komisyonlarına (Commissioni territoriali per il riconoscimento della protezione internazionale) (CTRPI) gönderir. Siğınma Hakkı Ulusal Komisyonu (Commissione nazionale per il diritto di asilo) (CNDA) görevlerini yerine getirme konusunda Bölge Komisyonlarına koordinasyon ve kılavuzluk sağlamakla kalmayıp aynı zamanda da uluslararası korumanın geri çekilmesinden ve durdurulmasından sorumludur.

Bu organlar İtalyan İçişleri Bakanlığı'nın Temel Özgürlükler ve Göçmenlik Departmanı'na bağlıdır. Tek tek siğınma başvuruları hakkında kararlar almakta bağımsızdırlar ve İçişleri Bakanlığı'nın talimatlarına göre hareket etmemektedirler.



## Olağan usul

Önceki kanuna göre Bölge Komisyonları nezdindeki kişisel mülakat, talep ve ilgili belgelerin alınması tarihini müteakip en geç 30 gün içinde yapılmalıydı. Komisyon, kararı, mülakatı takip eden 3 iş günü içinde almalıydı. Uygulamada ise olağan usul genellikle birkaç ay sürmekteydi. 142/2015 Sayılı KHK uyarınca CTRPI başvuru sahibini başvuruyu almasını müteakip 30 gün içinde mülakata alır ve takip eden 3 iş günü içinde kararını verir. CTRPI'nin bu süre zarfında karar verememesi ve yeni unsurlar elde etmesinin gerekmesi durumunda inceleme usulü başvurunun yapılmasını takip eden altı ay içinde tamamlanır.

Bununla birlikte, CTRPI süreyi ek bir dokuz ayı aşmayacak şekilde uzatabilir:

- olgusal ve/veya hukuki bakımında karmaşık meselelerin varlığı;
- aynı anda çok sayıda sığınma başvurusunun yapılması;
- gecikmenin, açıkça, başvuru sahibinin işbirliği yükümlülüğüne uymamasından kaynaklanması;

İstisna olarak, usulünce gerekçelendirilmiş durumlarda CTRPI, uluslararası koruma başvurusunun yeterli ve eksiksiz bir şekilde incelenebilmesi için gerekli olduğu durumlarda bu süreyi üç ay daha uzatabilir. Farklı uzatma olanakları ışığında sığınma prosedürü azami 18 ay sürebilir.

## Öncelikli ve hızlandırılmış usul

İtalyan mevzuatı kapsamında herhangi bir kabul edilebilirlik / tarama usulü veya herhangi bir sınır prosedürü mevcut değildir. Önceki kanun kapsamında, Usul Kararında öngörülen bir dizi durumda sığınma başvuruları «öncelikli usul» kapsamında incelenebilmekteydi, yani olağan usul daha kısa süreliydi.

Önceki öncelikli usul aşağıdaki durumlarda uygulanmaktaydı:

- talebin açık bir şekilde sağlam gerekçelere dayandığının kabul edildiği durumlar;
- sığınma talebinin savunmasız kabul edilen bir başvuru sahibince yapıldığı durumlar;
- başvuru sahibinin kimliğinin doğrulanması için barınma imkanının sağlandığı durumlar haricinde sığınmacı adayının CARA'da barındırıldığı veya bir Kimlik Tespiti ve Sınır Dışı Etme Merkezinde (*Centro di identificazione ed espulsione*) (CIE) tutulduğu durumlar.

Kanun gereğince, sadece CIE'de tutulan kişilerle ilgili olarak Bölge Komisyonları ilgili belgelerin *Questura*'dan alınmasını müteakip 7 gün içinde kişisel mülakat yapmakta ve takip eden 2 gün içinde karar vermekteydi.

142/2015 Sayılı KHK öncelikli usule ek olarak hızlandırılmış bir usul getirmektedir. CTRPI başkanı öncelikli veya hızlandırılmış usuller kapsamındaki vakaları belirlemektedir. Öncelikli usul aşağıdaki durumlarda uygulanmaktadır: (a) talebin açık bir şekilde sağlam gerekçelere dayandığının kabul edildiği; (b) sığınma talebinin savunmasız kabul edilen bir başvuru sahibince yapıldığı; (c) başvuru sahibinin bir CIE'ye yerleştirildiği ve (d) başvuru sahibinin CNDA tarafından tespit edilen ülkelerden birinden geldiği durumlar. Hızlandırılmış usul, başvuru talebinin idari alıkoyma merkezlerine yerleştirilmiş başvuru sahiplerince yapılması halinde polis merkezinin başvurunun alınmasıyla gerekli belgeleri derhal CTRPI'ye ilettiği ve CTRPI'nin de belgeleri almasını müteakip 7 gün içinde kişisel ifade için gerekli tedbirleri aldığı durumlarda uygulanır. Karar takip eden 2 gün içinde alınır.

Bu süreler aşağıdaki durumlarda iki katına çıkarılır:

- başvurunun açık bir şekilde temelsiz olması;
- başvuru sahibinin uluslararası koruma için müteakip bir başvuru sunması;
- başvuru sahibinin başvurusunu, sınır kontrollerinden kaçınırken veya kaçınmaya teşebbüs ederken durdurulduktan sonra veya yasadışı kalma nedeniyle durdurulduktan sonra, sınırda daha erken bir tarihte çıkarılma veya ret kararının kabulünü veya uygulanmasını geciktirmek veya zorlaştırmak amacıyla yapması.

## **Temyiz**

Siğınmacı adayları sadece siğınma temyiz talepleriyle ilgilenmeyen yetkili Hukuk Mahkemesi nezdinde, Bölge Komisyonlarınca tanzim edilen olumsuz bir karara karşı 30 gün içinde temyiz talebinde bulunabilirler.

Önceki kanuna göre, CIE ve Siğınmacı Adayları için Barınma Merkezlerindeki (*Centri di accoglienza per richiedenti asilo*) (CARA) reddedilen siğınmacı adayları bazı istisnalara tabi olmak üzere bir temyiz talebinde bulunmak için sadece 15 güne sahiptirler.

Dahası kanun, aşağıdaki niteliklere sahip siğınmacı adayları hariç olmak üzere temyiz karar üzerinde otomatik bir askıya alma etkisine sahip olmasını öngörmekteydi:

- bir siğınma talebinde bulunmadan önce kendilerine bir ret veya sınır dışı emri tebliğ edilenler;
- talepleri "açık bir şekilde temelsiz" kabul edilenler;
- talepleri kabul edilemez bulunanlar;
- sınır kontrollerinden kaçınma veya kaçınmaya teşebbüs etme nedeniyle (veya bunun hemen sonrasında) tutuklandıktan sonra CIE veya CARA'ya yerleştirilenler;
- CARA'yı gereksiz terk edenler.

Bununla birlikte, bu bireyler dahi yetkili hakimden kararın askıya alınmasını talep edebilmektedir. Bu bakımdan, 142/2015 Sayılı KHK'nin getirdiği değişiklikler temyiz başvurusunun birinci derecenin kararının tebliğini müteakip 30 takvim günü içinde yapılması ve bir avukat tarafından sunulması gerektiğini teyit etmektedir. Alıkoyma tesislerine yerleştirilen başvuru sahipleri ve hızlandırılmış usul kapsamındaki bir temyiz başvurusu yapmak için sadece 15 güne sahiptirler. Önceki kanundaki gibi 142/2015 Sayılı KHK temyiz başvurusunun reddedilmesi halinde bunun kararın tebliğini müteakip 30 gün içinde Temyiz Mahkemesinde temyize götürülebileceğini öngörmektedir. En yüksek temyiz mahkemesi (Yargıtay) nezdinde son bir temyiz başvurusu, bir önceki temyiz başvurusunun reddinin tebliğini müteakip 60 gün içinde yapılabilir.

## **Sonuç**

2014 ve 2015 arasında İtalya, bu alandaki AB Direktiflerini takiben göçmenliğe dair mevzuatında önemli değişiklikler yapmıştır.

Bununla birlikte ilgili paydaşlar (örn. İtalyan mülteciler Konseyi, UNHCR, Caritas ve ulusal belediyeler bir-

liği), mültecilerin sorunlu durumunun daha iyi ele alınabilmesi için daha kapsamlı bir göçmenlik stratejisi talep etmiştir.

Sorunlar örneğin kabul tesislerinin mevcudiyeti, kapasitesi ve asgari standartlarıyla; kabul merkezlerindeki prosedürlerin ve kalma süresinin uzunluğuyla; yerel seviyede hizmet sağlama kapasitesine bağlı olarak katılım programlarının mevcudiyetiyle ilgilidir.

## İngiltere'nin Mülteci ve Sığınmacı Politikası

Hukuki açıdan, İngiltere'de sığınma hakkı talep eden ve bu talebe dair bir karar bekleyen bir kişi sığınmacı adayı olarak tanımlanmaktadır. Sığınma talebine dair olumlu bir karar verilmiş bir kişiye de mülteci adı verilmektedir.

Bazı sığınmacı adayları İngiltere'ye yasa dışı yollardan girebilseler de, bu kişiler sığınma başvurusunda bulduktan sonra 'yasa dışı' olmaktan çıkmaktadırlar. Koruma talep eden her kişi, sığınma talebi hakkında karar beklerken İngiltere'de kalma hakkına sahiptir.

Sığınma talep etme hakkı uluslararası hukukta mevcuttur. Hükümetler sığınma kriterlerini taşıyan kişilere koruma sağlamak mecburiyetindedir. İngiltere bu uluslararası kanunları imzalamıştır ve bu kanunlar İngiliz mevzuatının bir parçasıdır.

## Uygulama türleri

İngiltere'de bir sığınma başvurusunu desteklemede üç uluslararası kanundan yararlanılabilmektedir.

4.1951 tarihli Mültecilerin Statüsü Hakkında Cenevre Sözleşmesi kapsamında sığınmacı adayları ırkları, dinleri, milliyetleri, politik görüşleri veya belli bir sosyal gruba üyelikleri nedeniyle zulüm göreceklere konusunda haklı nedenlere dayanan bir korkuya sahip olduklarını ve kendi ülkelerindeki mercilerden koruma talep edemediklerini veya etmeye istekli olmadıklarını kanıtlamalıdır. Tanım ileriye dönüktür, bu nedenle bir sığınmacı adayının geçmişte korkunç bir zarar görmüş olması durumunda dahi bu kişi, gelecekte kendisine bir şey olması riskinin bulunmadığı durumlarda sığınma hakkı elde edemeyecektir. Gelecekte bir riskin mevcut bulunması için geçmişte zulme uğramış olmak her zaman gerekmez - bazen bir kişinin İngiltere'ye varmasından sonra gerçekleşen olaylar da kişinin kendi ülkesinde zulme uğraması bakımından geleceğe dönük bir riske yol açabilir (örneğin kişinin ülkesinden ayrılmasından sonra ülkenin şartlarındaki değişiklikler nedeniyle). Bunlar 'yerinde' talepler adıyla bilinmektedir.

5.Ayrıca bir kişinin, ülkeden çıkarılmasının 1950 tarihli Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'de (ECHR) belirtilen haklarının ihlalini teşkil edeceği durumlarda İngiltere'de kalmak üzere başvuruda bulunması da mümkündür. Bu durum sıklıkla bir insan hakları talebi olarak adlandırılmaktadır. ECHR korumaya tabi haklara dair bir dizi 'Madde' içermektedir. Çoğu insan hakları talebi 3. maddeye (işkencenin ve gayriinsani veya küçültücü muamelenin yasaklanması) veya 8. maddeye (aile hayatına ve özel hayata saygı hakkı) dayanmaktadır. Bir insan hakları talebi Mülteciler Sözleşmesi kapsamındaki bir sığınma talebinin bir parçasını teşkil edebilir veya bağımsız olabilir.

6.İngiltere ayrıca Avrupa Birliği Sığınma Hakkı Yeterlik Direktifi'ne taraftır. Bu Direktif Ortak bir Avrupa Sığınma Sisteminin oluşturulması sürecinin bir parçası olarak AB üye devletleri tarafından kabul edilmiştir. Bütün sığınma veya insan hakları talepleri Yeterlik Direktifi'nin hükümleri ışığında dikkate

alınmalıdır. Uluslararası korumaya muhtaç insanların belirlenmesine yönelik ortak kriterlerin uygulanmasının ve AB üye devletlerinde statü verilen kişilere asgari seviyede bir yardımın sunulmasının sağlanması amaçlanmaktadır.

### **Başvuru süreci**

İngiltere’de yapılan sığınma ve insan hakları taleplerine dair kararlar, İçişleri Bakanlığı’nın (İngiltere’nin bir hükümet departmanı) bir ajansı olan İngiltere Sınır Ajansı tarafından alınmaktadır.

İngiltere dışından sığınma talebinde bulunmak hukuken mümkün değildir. Sığınmacı adayları bir sığınma talebinde bulduktan sonra ve karar beklerken sınır dışı edilmeye karşı koruma altındadırlar.

Sığınma talepleri, mümkün olduğu durumlarda bir göçmenlik memuruna, sığınmacı adayı İngiltere’ye varır varmaz yapılmalıdır.

Göçmenlik denetiminden geçmesinden ve İngiltere’ye girmesinden sonra kişi Croydon’daki (Günel Londra) İngiltere Sınır Ajansı bürosunda sığınma talebinde bulunmalıdır. Bir sığınma başvurusunun bir sığınmacı adayı İngiltere’ye girer girmez yapılmaması durumunda bu kişiye geçim desteği ve barınma sağlanmayabilir. Gecikme ayrıca daha sonraki bir tarihteki taleplerine de zarar verebilir. Sığınmacı adayları mümkün olduğunca çabuk, kendilerine sığınma başvurusu sürecinde yardımcı olacak bir avukat bulmalıdırlar.

Sığınmacı adaylarının (örneğin menşe ülkelerinden ayrılmak için) sahte pasaportlar veya seyahat belgeleri kullanmaları nedeniyle mahkumiyet aldıkları görülmüştür. Böyle bir durumda bu mahkumiyet, sığınma taleplerinin incelenmesi sırasında inandırıcılıklarını olumsuz etkilemektedir.

2007’de İçişleri Bakanlığı sığınma taleplerinin ele alınmasında Yeni Sığınma Modeli (NAM) adı verilen yeni bir süreç getirmiştir. Her bir sığınma başvurusuna İngiltere Sınır Ajansı’nın ilgili vakadan ve başvurunun yapılmasından kişinin İngiltere’de kalmasına izin verilmesine veya sınır dışı edilmesine kadar alınan bütün kararlardan sorumlu, (‘vaka sahibi’ adıyla bilinen) bir personeli atanmaktadır. Karar süreci eskiye göre çok daha hızlı işlemektedir (genellikle birkaç hafta).

İngiltere Sınır Ajansı’nın başvuru sahibinin kişisel bilgilerini ve İngiltere’ye seyahati hakkındaki bilgileri topladığı, daha önce İngiltere veya Avrupa’da sığınma talebinde bulunup bulunmadığını kontrol ettiği ve kendisine başvurusu için bir referans numarası verdiği bir ön ‘tarama mülakatı’ yapılmaktadır.

Birkaç gün sonra başvuru sahibinden, vakasıyla ilgilenecek vaka sahibiyle tanışacağı bir ‘ilk bildirim etkinliğine’ katılması istenir.

‘Temel mülakat’ veya ‘sığınma mülakatı’ izleyen birkaç hafta içinde yapılır. Başvuru sahibi bu noktada vaka sahibine başına ne geldiğini ve ülkesinden neden korktuğunu anlatma fırsatı bulur.

Sığınmacı adaylarından sığınma sürecinin bütün aşamalarında yerel İngiltere Sınır Ajansı personeliyle düzenli bildirim toplantılarına katılmaları istenebilir. İngiltere Sınır Ajansı ayrıca telefonla bildirim sistemlerinden ve sığınmacı adaylarının elektronik olarak etiketlenmesinden yararlanmaktadır.

Tarama mülakatından sonra bazı başvuru sahipleri, başvurularının ‘hızlandırıldığı’ Harmondsworth Göçmenlik Sınır Dışı Merkezi’ne veya Yarl’s Wood Göçmenlik Sınır Dışı Merkezi’ne götürülürler. Bu kişiler yedi gün içinde başvuruları hakkında bir karar verilene kadar alıkonurlar. Bu vakalarda bütün karar ve temyiz süreci dokuz günde tamamlanabilir.

## Kararlar nasıl alınmaktadır

İngiltere Sınır Ajansı vaka sahipleri başvuru sahibinin sığınma hakkının verilmesine dair kriterlere uygun olup olmadığına karar vermek için başvuru sahibinin zulümle ilgili olarak anlattıklarını ve sunduğu her tür destekleyici kanıtı dikkate almalıdır. Örneğin, 1951 tarihli Cenevre Sözleşmesi kapsamında aşağıdakilerin kanıtlanması gerekmektedir:

- kişinin korktuğu zararlı muamelenin 'zulüm' boyutunda olduğu
- kişinin bu zulüm karşısındaki korkusunun haklı sebeplere dayandığı
- zulmün Sözleşmede belirtilen beş nedenden birinden kaynaklandığı
- kişinin ülkenin başka bir kısmında koruma elde edememesi
- kişinin geri dönmesi durumunda gelecekte bu türden zulümle karşı karşıya kalma riski altında olması. Sığınmacı adayı tarafından sunulan kanıtlara ek olarak vaka sahipleri kişinin menşe ülkesindeki siyasal durum ve insan hakları durumu hakkında bilgi kaynakları gibi diğer bilgileri ve İngiltere mahkemelerinde sığınma ile ilgili olarak alınmış önceki hukuki kararları (içtihat) dikkate alırlar.

Kararlar sıklıkla vaka sahibinin kişinin anlattıklarını inandırıcı bulup bulmadığına dayanmaktadır. Bir başvuru sahibinin inandırıcılığının zarar görebileceği, örneğin yanlış veya tutarsız bilgi vermiş olmaları gibi çeşitli durumlar mevcuttur. Vaka sahipleri başvuru sahibinin davranışlarını dikkate almalıdırlar. Örneğin geçerli bir nedenleri olmadan sığınma talep etmeyi geciktirirlerse veya sahte seyahat belgeleri kullanmak gibi ceza gerektiren bir suçtan hüküm giymişlerse veya kendi ülkelerinden ayrıldıktan sonra ulaştıkları ilk emniyetli ülkede ('emniyetli üçüncü ülke' adıyla bilinmektedir) sığınma talebinde bulunmamışlarsa talepleri zarar görebilir.

Vaka sahiplerinin aldığı kararlar İçişleri Bakanlığı tarafından yayımlanan ve İngiltere Sınır Ajansı'nın internet sitesinde bulunan Sığınma Politikası Talimatları'nda (API) verilen rehberlikle uyumlu olmalıdır. Sığınma talebindeki cinsiyet konularıyla ilgili olarak API, 1951 tarihli Mültecilerin Statüsü Hakkında Cenevre Sözleşmesi'nin geçmişten beri erkeklerin deneyimleri çerçevesinde yorumlandığını belirtmektedir. Karar verenlerin kadınların sığınma taleplerini değerlendirirken hassas davranmaları gereken olgu ve usul konuları hakkında rehberlik sağlamaktadır. Sığınma Yardımı İçişleri Bakanlığı'nın cinsiyet rehberi hakkında yararlı kaynaklar üretmiştir.

## Temyiz hakları

Çoğu sığınmacı adayı taleplerinin reddedilmesi durumunda Birinci Seviye Mahkemesine temyiz başvurusunda bulunma hakkına sahiptir. Bu kişilerin temyizi beklerken İngiltere'de kalmalarına izin verilmektedir. Bununla birlikte bazı başvuru sahipleri, örneğin İçişleri Bakanlığı tarafından açıkça temelsiz sığınma talepleri oluşturduğu varsayılan ülkelere gelmeleri veya üçüncü bir emniyetli ülkede halihazırda sığınma talebinde bulunmuş olmaları gibi durumlarda İngiltere dahilinde otomatik olarak başvuru hakkına sahip değildiler. Bu başvuru sahiplerine genellikle ancak İngiltere'den sınır dışı edildikten sonra bir temyiz başvurusunda bulunma izni verilmektedir.

İngiltere Sınır Ajansı bütün temyizlerin ilk kararı müteakip iki ay içinde incelenmesini hedeflemektedir, fakat bu zaman sınırlamaları alıkoyma merkezlerinde <hızlandırılmış> olan vakalar için çok daha kısadır.

İçişleri Bakanlığı'na bağlı olmayan bağımsız bir Göçmenlik Hakimi temyiz başvurusunu inceler. Bir ret kararından sonra temyiz başvurusunda bulunma süresi çok kısadır. Sığınmacı adaylarının temyiz başvurularının takibi için kamu tarafından karşılanan hukuki temsil (hukuki yardım) elde etme hakları ancak temyiz başarısı olasılığının yüzde 50 veya üstü olması durumunda mevcuttur.

Temyizin incelenmesinden sonra karar genellikle iki hafta içinde ulaştırılır. Daha ileri düzeyde bir temyiz başvurusu ancak hukuk meseleleri konusunda mümkündür. İleri düzeyde temyiz başvurusunda bulunulmasının mümkün olup olmayacağına karar verilmesi için hukuki yardım gerekli olacaktır ve kararın tekrar incelenmesi için bir başvuruda bulunma süresi çok kısadır (genelde beş iş günü).

### **Talebin kabul edilmesi durumunda**

Talebin İngiltere Sınır Ajansı tarafından veya temyizde 1951 tarihli Cenevre Sözleşmesi temelinde kabul edilmesi halinde başvuru sahibi beş yıl boyunca geçerli olan Mülteci Statüsü kazanır. Örneğin menşe ülkedeki şartların değişmesi gibi geçerli bir sebep durumunda İngiltere Sınır Ajansı, bu şekilde statü verilmesini bu süre zarfında incelemeye alabilir. Beş yıldan sonra, kişinin kendi ülkesine dönmesi hala emniyetsizse, kişi İngiltere'de Süresiz Kalma İzni (ILR) adıyla bilinen bir yasal statü için başvuruda bulunabilir. İnsan hakları temelinde koruma sağlanması durumunda başvuru sahibine genellikle İnsani Koruma tanınır. Bu statü ayrıca başta beş yıl için verilir ve gözden geçirilmeye tabidir.

Bir kişiye İngiltere'de koruma verilmesinden sonra bu kişi çalışma, yardım talep etme ve eş ve çocuklarıyla (18 yaş altı) tekrar bir araya gelme haklarını kazanır. Bununla birlikte, bir mülteci olarak tanınan 18 yaş altı bir çocuk ebeveyniyle veya kardeşleriyle tekrar bir araya gelme hakkına sahip değildir.

Bazı durumlarda, Takdire Bağlı İzin adlı daha sınırlı bir statü biçimi tanınır. Başlangıçta üç yıla kadar bir süre için verilmektedir ve bu süreden sonra kişi hala sınır dışı edilemiyorsa kişi süre uzatımı için başvuruda bulunabilmektedir. Altı yıldan sonra bu kişiler Süresiz Kalma İzni (ILR) başvurusunda bulunabilirler. Takdire Bağlı İzin genellikle, menşe ülkelerine iade edilemeyen 18 yaş altı çocuklarla ilgili vakalarda kullanılır. Bu tür çocuklara sığınma talepleri reddedilmiş olsa dahi 17,5 yaşına gelene kadar Takdire Bağlı İzin hakkı tanımak İçişleri Bakanlığı'nın politikasıdır.

### **Talebin reddedilmesi durumunda**

Sığınma Yardımı'nın deneyimlerine göre birçok sığınmacı aday sığınma sürecinden yeterli hukuki yardımı almadan veya hızlandırılmış vakalarda büyük bir hızla geçmektedir. Gerekli bütün kanıtların toplanması mümkün olmamış olabilir.

Mahkemeler yeni kanıtların ortaya çıkması durumunda ikinci bir sığınma talebinin ("taze talep" adıyla da bilinir) yapılması hakkını uzun süredir tanımakta ve korumaktadır. İçişleri Bakanlığı ayrıca ikinci bir sığınma talebinin iyi niyetle yapıldığı vakaların olabileceğini kabul etmektedir. Sığınma Yardımı'nın deneyimine göre yeni kanıtların sunulmasıyla veya önceki mahkeme kararları sonucunda kanunda bir değişiklik olması nedeniyle bir dizi ikinci talep başarılı olmuştur.

Yeni kanıtın veya durumda bir değişikliğin mevcut bulunmaması durumunda, reddedilen sığınmacı adaylarının İngiltere'yi terk etme hazırlıkları yapmaları beklenir. Mülteci Eylemi'ndeki 'Tercihler' programı, İçiş-

leri Bakanlığı tarafından fon sağılanan gönüllü dönüş programları yürütmektedir.

Kişinin talebinin reddedilmesinden sonra İngiltere'yi terk etmemesi durumunda İngiltere Sınır Ajansı zorla iade çalışmaları yapabilir.

### **Geçim desteği**

Kendi kusurları dışında vakalarıyla ilgili kararın verilmesinin bir yılı aştığı durumlar haricinde sığınmacı adaylarının çalışmalarına izin verilmemekte olup, belirtilen karar bekleme durumunda çalışma izni için İngiltere Sınır Ajansına başvurabilmektedirler.

Talepleriyle ilgili karar beklerken mali desteğe ve/veya barınmaya muhtaç olan sığınmacı adayları bunun sağlanması için İngiltere Sınır Ajansına başvurabilirler. Barınma imkanı tercihe bağlı olmayan bir temelde Londra dışında ve Güneydoğu'da sağlanmaktadır. Kişinin barınmaya ihtiyaç duymaması halinde sadece mali destek sağlanabilmektedir. Sığınmacı adayları başvurularının reddedilmesinden ve temyiz haklarının tükenmesinden sonra bu desteği almaya devam etmezler.

Başvuruları reddedilen sığınmacı adayları, şartlarının dar kapsamlı uygunluk kriterlerine uygun olması halinde "zor vaka" veya "Kısım 4) adıyla bilinen temel destek paketi için başvuruda bulunabilmektedirler. Destek, sadece belli süpermarketlerde kullanılabilen bir 'Mavi kart' biçiminde, barınma ve iaşeden ibarettir. Bu desteği alabilmek için başvuru sahibinin menşе ülkesine dönmeği kabul etmesi gerekmektedir.

Bir sığınmacı adayının ciddi bir sağlık probleminin veya engelinin bulunması durumunda yerel belediyede sosyal hizmetler departmanından bunun yerine barınma ve mali destek sağlanması istenebilir.

### **Türkiye'de Suriyelilere İlişkin Mevcut Hukuki Çerçeve**

22 Ekim 2014 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu, Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun 91. maddesi uyarınca geçici korumaya dair bir yönetmelik tanzim etmiştir. Geçici Koruma Yönetmeliğinin Geçici 1. maddesi uyarınca tüzük Suriye uyruklulara ve ayrıca vatansız kişilere ve Suriye'den gelen mültecilere uygulanmaktadır.

#### **Geçici Koruma rejimi**

Geçici Koruma Yönetmeliği "geçici korumayı" ülkelerini terk etmeye mecbur kalmış, terk ettikleri ülkelere dönemeyen, acil ve geçici koruma talep etmek amacıyla kitle halinde veya bir kitle akımı sırasında bireysel olarak Türkiye sınırlarına gelmiş veya Türkiye sınırlarını geçmiş ve bireysel değerlendirme kapsamında kendilerinden uluslararası koruma talebi alınamayan yabancılara verilen bir koruma statüsü olarak tanımlamaktadır.

Kitle akımı, "aynı ülke veya coğrafi bölgeden kısa bir süre zarfında gelen ve sayılarının fazlalığı nedeniyle bireysel mülteci statüsünün belirlenmesinin usulen mümkün olmadığı çok sayıda kişinin varışı" olarak tanımlanmaktadır.

Türkiye tarafından yasalaştırılan geçici koruma rejiminin bir parçası olarak uluslararası koruma talep

eden Suriye'den gelen Suriye uyruklular, mülteciler ve vatansız kişiler Türkiye'ye kabul edilmektedir ve kendi rızalarına karşı Suriye'ye geri gönderilmeyecektir. Geçici koruma rejimi, kimlik belgesi olmayanlar da dahil olmak üzere uluslararası korumaya muhtaç olan, Suriye'den gelen bütün Suriye uyruklulara, vatansız kişilere ve mültecilere uygulanmaktadır.

Kamplarda ikamet etsinler ya da etmesinler Suriyeli mültecilere uygulanan haklar da geçici koruma tüzüğünde belirtilmiştir. Bunlar genel olarak sağlığa, eğitime, sosyal yardıma ve işgücü pazarına erişimi kapsamaktadır. Bu haklardan sosyal yardıma ve işgücü piyasasına erişim gibi bazılarının uygulanması zaman içinde netleşecek olup Çalışma Bakanlığı ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı gibi ilgili bakanlıkların kararlarına tabidir.

Suriyeli mültecilerin Türkiye'ye erişimi Türk makamlarınca yönetilmektedir. Türk makamları yeni gelen sayısındaki hızlı artış ve kampların kapasitesinin yeni gelenlerin sayısını karşılayacak şekilde artırılması zorlukları nedeniyle sınıra aşamalı varışı düzenleyen bir sistem kabul etmişlerdir.

Suriye pasaportlular, açık olan resmi sınırlardan Türkiye'ye yasal olarak ve vizesiz girebilmektedir ve girişte herhangi bir kısıtlama bulunmamaktadır.

Pasaportsuz Suriyelilerin sınır geçiş noktalarından kabulü kolluk kuvvetleri tarafından denetlenmektedir. Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından denetlenen sınır noktalarında Suriyelilerin girişi benzer şekilde tıbbi acil durumlarla sınırlıdır. Sınırdaki kısıtlamalar dikkate alınca, geçerli pasaportu olmayan birçok Suriyeli Türkiye'ye yasa dışı yollardan girmeye çalışmaktadır ve bazıları da kaçakçılardan yardım almaktadır.

Geçici Koruma Yönetmeliği 5. maddesi uyarınca Türkiye'ye yasa dışı giriş yapan Suriyeli mültecilere, makul bir süre zarfında kayıt için yetkili mercilere başvurmaları kaydıyla bu nedenle idari para cezaları uygulanmayacaktır.

Türkiye'deki Suriyeli mülteciler Türk mercilerince kaydedilmektedir. Geçici Koruma Yönetmeliğinin 19. maddesi geçici koruma kapsamındaki yabancıların kaydı yetkisini Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'ne (GİGM) vermiştir. GİGM İçişleri Bakanlığı'na bağlı sivil bir kurum olup Nisan 2013'te Türkiye Büyük Millet Meclisi'nce kabul edilen ve Nisan 2014'te yürürlüğe giren Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu çerçevesinde kurulmuştur.

**Suriyeli mültecilerin kaydı** Türkiye'nin 81 ilinin tamamında ülke çapında yapılmaktadır. Kaydın yapıldığı yer şehirden şehre değişmektedir.

Örneğin kayıt Yabancılar Şubesinde veya AFAD tarafından işletilen Koordinasyon Merkezlerinde yapılabilmektedir. Mercilere kayıt yaptırmak ulusal mevzuat kapsamında yasal bir yükümlülüktür.

Türkiye'deki bütün Suriyeli mülteciler **sınır dışı edilmeye karşı koruma altındadırlar**. Bunun anlamı kimse'nin rızası dışında Suriye'ye iade edilmeyeceğidir. Bununla birlikte, kaydolmamak hizmetlere ve yardıma erişimde engellere yol açacaktır.

**Kayıt için bekleme süreleri** mültecinin bulunduğu yere ve mercilerce işlenmeyi bekleyen kayıtların hacmine bağlı olarak değişebilir.

Kayıt, Türkiye'deki yabancılar için çok önemli bir yükümlülük olup sağlık yardımı ve eğitim de dahil olmak üzere kamu hizmetlerine erişimin yasal temelini teşkil etmektedir.

**Kayıt belgeleri** Suriyelilere Türkiye'de kalma hakkı sağlarken, Geçici Koruma Yönetmeliğinin 25. maddesi



uyarınca bunlar **ikamet izniyle eşdeğer değildir**.

Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun Nisan 2014'te, Geçici Koruma hakkında takip eden tüzüğü de Ekim 2014'te yürürlüğe girmesiyle, Suriyelilere yönelik geçici koruma çerçevesinden yararlanmak istemeyenler ikamet izni başvurusunda bulunabilirler.

Bununla birlikte, bu başvurular ancak Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu kapsamında yabancıların ikametleriyle ilgili genel şartlara uygun olmaları durumunda dikkate alınmaktadır. Bu konuda daha ileri düzeyde rehberlik ülke çapında Göç İdaresi Genel Müdürlüğü taşra teşkilatından alınabilir.

T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) Türkiye'deki mülteci kamplarının idaresinden sorumluyken İçişleri Bakanlığı kamplarda (Geçici Barınma Merkezi) ikamet eden mültecilerin kaydının yapılması yetkisini elinde tutmaktadır. Her bir kamp dahilinde kayıt tesisleri mevcuttur.

Kayıt olduklarında kamp mukimleri Yabancılar Şubesi'nden tescil kartları alırlar ve bu kartlar kimlik belgesi olarak kullanılabilen ve tıbbi yardım da dahil olmak üzere bir dizi hizmete erişim sağlamaktadır.

Kamplara olan ihtiyaç kamplardaki boş yerlerin sayısını aşmıştır. Suriyeli bir göçmenin bir kampa yerleştirilmesi ve kaydedilmesi ve bunun hangi kamp olacağına ilişkin kararlar Türkiye Hükümetine aittir. Kamplara yerleştirme valiliklerle koordinasyon halinde GİGM tarafından belirlenecektir. Özel ihtiyaçları olan ve GİGM veya valilikler tarafından tespit edilen kişilere kamplara yerleştirmede öncelik tanınacaktır.

Halihazırda Türkiye'de bulunan ve bir kampa yerleştirilmek isteyen Suriyeliler bu imkanı araştırmak için AFAD Bölge ofislerine ve Valiliklere başvurabilirler.

**Türkiye'de gerçekleşen doğumların bildirilmesi**, doğumu takip eden otuz gün içinde yabancı tarafından yabancının ikamet yerindeki Nüfus Müdürlüğü'ne yapılmalıdır. Bildirim çocuğun annesi, babası veya yasal vasisi tarafından yapılacaktır. Ebeveynin ve yasal vasinin mevcut bulunmadığı durumlarda büyükanne, büyükbaba, yetişkin kardeşler veya çocuğa refakat eden kişiler Nüfus Müdürlüğü'ne bildirimde bulunurlar. Çocuğun kaydı ücretsizdir.

Bildirim resmi belgelerin sunulmasıyla veya belgelerin sunulmaması durumunda bildiren tarafın şifahi beyanlarıyla yapılabilir. Suriyeliler ikamet ettikleri ilde, hastaneden/sağlık tesisinden alınan doğum raporu aslıyla ve diğer kişisel belgelerle / kimlik belgeleriyle (Suriye'de veya Türkiye'de tanzim edilmiş) Nüfus Müdürlüğü'ne başvurmalıdırlar.

Herhangi bir kimlik belgesinin mevcut bulunmadığı ve doğumun bir hastanede / sağlık kuruluşunda gerçekleşmediği durumlarda il Nüfus Müdürlüğü ilgili kişilerin bildirim üzerine çocuğu kaydetmeli ve bir nüfus cüzdanı tanzim etmelidir.

Nüfus kaydı Türk olmayan anne-babaların Türkiye'de doğmuş çocuklarına Türk vatandaşlığı verilmez.

## **Eğitim hakkı**

Türk mevzuatına göre Türkiye'deki yabancılar da dahil bütün çocuklar ücretsiz ilk ve orta dereceli eğitim alma hakkına sahiptirler. Milli Eğitim Bakanlığının Eylül 2014'te tanzim edilen yabancıların eğitime erişimi hakkında tebliği (No. 2014/21) Geçici Koruma kapsamındaki yabancıların her ilde il milli eğitim müdürlüğü denetimindeki okullar ve geçici eğitim merkezleri tarafından verilen eğitim hizmetlerine erişimlerinin olmasını temin etmektedir.

Suriyeli mülteciler Türk devlet okullarına ve geçici eğitim merkezlerine kaydolabilirler. Kayıt işlemleri her ilde İl Milli Eğitim Müdürlükleri kapsamında oluşturulmuş İl Eğitim Komisyonlarıca belirlenmektedir ve yere bağlı olarak küçük değişiklikler gösterebilmektedir.

Türk okullarına kabul edilmek isteyen yabancı öğrenciler ikamet ettikleri ildeki İl Milli Eğitim Müdürlüğüne başvurmalıdır. İl Eğitim Komisyonları çocukların okullara yerleştirilmesinden ve kabul edilecekleri sınıfın belirlenmesinden sorumludur. Sınıf belirleme menşe ülkede ulaşılan eğitim seviyesini gösteren belgeler temelinde yapılmaktadır. Bu belgelerin mevcut bulunmadığı durumlarda bu belirleme bir mülakat veya kısa bir yazılı değerlendirme temelinde yapılacaktır.

**Geçici eğitim merkezleri** Suriyeli mülteciler için kurulmuş kurumlardır (okullar). Bu merkezler kamplarda ve bazı şehir bölgelerinde bulunmakta olup Suriye müfredatının değiştirilmiş bir biçiminden yararlanarak Arapça eğitim vermektedir. Öğretim yılının sonunda çocuklara devam durumlarını ve öğretim yılını başarıyla tamamladıklarını gösteren ve notlarını bildiren bir belge tanzim edilmektedir.

Kamplarda ikamet eden aileler çocukların kaydı için kamp okullarına doğrudan başvurmalıdırlar; topluluklarda ikamet edenler, buldukları yerde mevcut olması halinde bir geçici eğitime merkezine kaydolabilmek için İl Milli Eğitim Müdürlüğüne başvurmalıdırlar. İl Milli Eğitim Müdürlükleri geçici eğitim merkezlerine yerleştirmeden ve çocuğun yerleştirileceği sınıfın (yukarıda belirtildiği şekilde) tespitinden sorumlu olacaktır.

Geçici eğitim merkezlerinin bütün şehirlerde mevcut bulunmayabileceğine ve bütün çocukların kaydını alma kapasitesine sahip olmayabilecekleri gözükmektedir. Bu tür durumlarda anne-babalara çocuklarını ulusal okul sistemine kaydetmeleri önerilmektedir.

Bir Türk okuluna veya geçici eğitim merkezine kaydolabilmek için Türk mercileri nezdinde kayıt yaptırılmış olması ve bir ikamet iznine, geçici koruma kimlik belgesine veya Yabancı Tanıtma Belgesine sahip olunması gerekmektedir. Geçici koruma kimlik belgesi başvurusunun yapıldığı, fakat belgenin henüz alınmamış olduğu durumlarda öğrenciler "misafir" öğrenci olarak kaydolabilirler. Kimlik belgelerinin tanziminden sonra okul kayıt statüsü düzeltilir.

Anne-babaların çocuğun geçmiş eğitim tecrübesiyle ilgili herhangi bir belgeye (örn. okul karneleri) sahip olmamaları durumunda çocuğun yerleştirileceği sınıf İl Eğitim Komisyonu tarafından anne-babalarla mülakat yoluyla belirlenir; çocuklarla mülakat yapılması ve bilgilerinin değerlendirilmesi için kısa bir yazılı test çözümlerinin istenmesi de mümkündür.

Suriyeli gençler, dil şartlarını ve akademik şartları karşılıyor olmaları kaydıyla Türk üniversitelerine başvurabilirler. Bakanlar Kurulu devlet üniversitelerinin 2014/2015 akademik yılında Suriyeli öğrencilerden öğretim harcı almayacaklarını ilan etmiştir.

Türkiye'de okumak isteyen öğrencilerin her bir üniversite tarafından uygulanan Yabancı Öğrenciler Sınavını (YÖS) geçebileceklerini göstermeleri gerekmektedir. Üniversiteler YÖS sınavına başvuranlardan harç alabileceklerdir.

Türk üniversitelerinde okumak için burs başvurmak isteyen Suriyeli öğrenciler [www.turkiyeburslari.gov.tr](http://www.turkiyeburslari.gov.tr) adresine başvurmalıdırlar. Bu, rekabete dayalı bir burs başvurusu olup bursun verilmesi kesin değildir.

Bütün yabancı okul sertifikaları, üniversite başarı kayıtları, notlar, diplomalar veya başka yeterlikler,

okullara veya yüksek öğretim kurumlarına girişte kullanılabilmesi için İl Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından onaylanmalıdır.

Suriyeli mülteciler Halk Eğitim Merkezleri tarafından ücretsiz sağlanan Türk dili kurslarına ve beceri, hobi ve meslek kurslarına kaydolabilirler. Halk Eğitim tarafından açılan kurslara kayıt için bir geçici koruma kimlik belgesinin sunulması gerekmektedir. Her bir Halk Eğitim Merkezi hangi kursları açacağını belirleyebilir ve yerel talebe göre yeni kurslar açabilir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Geçici Koruma kapsamındaki kişilerin İŞKUR tarafından sağlanan beceri eğitim programlarına katılabileceklerini belirtmiştir. Suriyeli mültecilere hangi kursların ve programların açık olduğu hakkında ilerleyen aylarda daha fazla bilgi verilmesi beklenmektedir.

### **Çocukların korunması**

Uyruklarına bakılmaksızın bütün çocukların korunması Türkiye'nin 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'yla teminat altına alınmıştır. Böylece, ulusal hukuk sistemi prensipte refakatçisiz ve ebeveynlerinden ayrılmış mülteci çocuklar (UASC) da dahil olmak üzere Suriyeli çocukların korunma ihtiyaçlarıyla ilgilenme kapasitesine sahiptir.

Suriyeli mültecilerin gittikçe artan sayılarda gelmelerinin devlet kurumlarının tespit edilen refakatçisiz çocukların artmakta olan ihtiyaçlarını karşılamaya devam etme kapasitesi üzerinde etkisi olmuştur. Bu nedenle Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı hukuki çerçeve kapsamında bu çocukların ihtiyaçlarıyla ilgilenebilmesine yönelik alternatif düzenlemeler aramaktadır.

Geçici Koruma Yönetmeliği'nin 23(4). maddesi uyarınca refakatsiz çocuklar Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın koordinasyonu ile barındırılacaktır. Bununla birlikte, uygun şartlar yerine getirildiğinde refakatsiz çocukların AFAD ile işbirliğiyle Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı kontrolü altında geçici barınma merkezlerinin (kampların) ayrı alanlarında barındırılması mümkün olabilecektir. Çocuklarla ilgili bütün işlemlerde çocuğun menfaati dikkate alınacaktır. Mevcut hukuki çerçeve kapsamında, Suriyeli çocuğun merciler nezdinde kaydedilmesi şartına tabi olmak kaydıyla ilköğretim ve tıbbi yardım, tespit edilen Suriyeli UASC çocuklara sağlanacaktır.

### **Tıbbi ihtiyaçlar veya başka hassasiyetler**

Sağlık ve tıp hizmetlerine erişimle ilgili olarak, tıbbi tedaviye ücretsiz erişim kamplarda veya kamplar dışında ikamet eden bütün Suriyeli mültecilere sağlanmaktadır.

Geçici Koruma Yönetmeliği (27. madde), geçici koruma kapsamındaki kişilerin sağlık ve tıp yardımına erişimleriyle ilgili durumu, tıp hizmetlerinin Sağlık Bakanlığı tarafından koordinasyonu ve gözetimiyle açık bir şekilde belirtmektedir.

Yönetmelik kapsamında hasta katkı payı birincil ve acil sağlık hizmetlerinde veya ilgili tedavi ve ilaçlarda alınmamaktadır. İkincil ve üçüncül sağlık hizmetleri, tedavinin Sağlık Uygulama Tebliği (SUT) kapsamına girmesi durumunda karşılanmaktadır. İkincil veya üçüncül sağlık hizmetlerine erişim için Devlet Hastanesinden sevk alınması gerekmektedir. Paydaşların desteğiyle Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından sağlanmak üzere psikososyal hizmetler de öngörülmektedir.

Kaydolmak, tıbbi tedaviye erişimin ön şartıdır.

Özel ihtiyaçları olan insanlarla ilgili olarak Geçici Koruma Yönetmeliği'nin 48. maddesi, psikososyal yardım ve destek, rehabilitasyon ve özel ihtiyaçları olduğu tespit edilen kişilerin ihtiyaç duyduğu diğer yardımlar da dahil olmak üzere sağlık hizmetlerinin öncelikli kabul edilerek ücretsiz sağlanacağını açıklamaktadır. Yönetmelik ayrıca çocukların menfaatlerinin gözetilmesini, şiddet mağdurları için ilgili ulusal hukuk kapsamındaki önleyici ve koruyucu tedbirlerin uygulanmasını ve insan ticareti mağduru olarak tespit edilen kişilere yardım edilmesini ve bu kişilerin korunmasını da vurgulamaktadır.

Sağlık ve tıp hizmetlerine erişimle ilgili olarak, kamu sağlığı kuruluşlarında tıbbi tedaviye ücretsiz erişim kamplarda veya kamplar dışında ikamet eden kayıtlı bütün Suriyeli mültecilere sağlanmaktadır. Acil sağlık hizmetleri herkesin erişimine açıktır. Acil olmayan bütün sağlık hizmetlerine erişim için kayıt şarttır.

Geçici Koruma Yönetmeliği kapsamında birincil ve acil sağlık hizmetlerinde ve ilgili tedavi ve ilaçlarda hasta katkı payı alınmamaktadır. İkincil ve üçüncül sağlık hizmetleri de, bu sağlık hizmetlerinin Sağlık Uygulama Tebliği (SUT) kapsamında olması ve bunun için bir Devlet Hastanesinden sevk alınmış olması kaydıyla aynı şekilde tüzük kapsamında sağlanmaktadır. Bazı illerde eczanelerden satın alınan ilaçların masrafının %80'i AFAD tarafından karşılanırken bu tutarın %20'sinin hasta tarafından karşılanması gerekmektedir. Bazı başka illerde ilaç ihtiyacı masraflarının %100'ünün hasta tarafından karşılanması gerekmektedir.

Tıbbi tedavi masrafları Sağlık Uygulama Tebliği uyarınca Genel Sağlık Sigortasından yararlananlar için belirlenen bir limite kadar AFAD tarafından karşılanmaktadır. Kaydolmak, tıbbi tedaviye erişimin ön şartıdır.

### **Türkiye'de işlenen bir suç hakkında Suriyeli mülteci mağdurlarına yardım**

Geçici koruma rejimi bağlamında bütün Suriyeli mülteciler, Türkiye Hükümetinin sağladığı korumadan yararlanabilmektedir. Uygulamada bunun anlamı, Türkiye'deyken karşı karşıya kalabilecekleri herhangi bir suçla ilgili olarak Emniyet Genel Müdürlüğü de dahil olmak üzere yetkili mercilere başvurarak durumu bildirmelerinin ve yardım istemelerinin mümkün olduğudur. Yetkili merciler nezdinde kayıt yapılmamasının herhangi bir Suriyelinin polis karakoluna giderek yardım istemesinin önünde bir engel teşkil etmeyeceğine, fakat kayıt yaptırmanın Türkiye tarafından sağlanan korumaya ve yardıma tam erişimin tek yolu olduğuna dikkat çekmek gerekmektedir.

### **Türkiye sınırları içinde serbest dolaşım**

Kamp müdürleri, Suriyeli mültecilere düzenli olarak gündüz saatlerinde kamptan geçici olarak ayrılma izni vermektedirler. Kampların dışında ikamet eden Suriyeli mülteciler için başka bir şehre seyahat edilmesi mevcut durumda özel bir izne tabi değildir; bununla birlikte, kişilerin başka bir ile taşınması durumunda ve hizmetlere kesintisiz erişimin sağlanması için yetkili mercilere bildirimde bulunulmalıdır.

## Türkiye’de ailelerin yeniden birleştirilmesi

Geçici Koruma Yönetmeliği’ne göre (49. madde), yurt dışında ikamet etmekte olup Türkiye’de aileleriyle bir araya gelmek isteyen akrabalarla (eş ve çocuklar) Türkiye’de yeniden bir araya gelme başvuruları, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarıyla, uluslararası kuruluşlarla ve sivil toplum kuruluşlarıyla temas ve işbirliği halinde olabilecek olan GİGM tarafından değerlendirilecektir. Bu nedenle bu tür talepler doğrudan Türk yetkili mercilerine yapılmalıdır.

## Türkiye dışında ailelerin yeniden bir araya getirilmesi

Türkiye dışında aileleriyle yeniden bir araya gelmek isteyen kişiler ilgili elçilikle doğrudan temas içinde olmalıdır. Birçok ülkenin kanunlarına göre, ailenin yeniden bir araya getirilmesi işlemleri üçüncü ülkedeki aile üyesinin süreci başlatmak için önce o ülkedeki göçmenlik makamlarına başvuruda bulunmasını gerektirmektedir. Çoğu ülke sadece çekirdek aile üyelerinin (eşler ve 18 yaş altı çocuklar) ailenin yeniden bir araya getirilmesi taleplerini kabul etmektedir.

Üçüncü bir ülke tarafından ailenin yeniden bir araya getirilmesi temelinde kabul edilen bütün Suriyelilerin Türkiye’den ayrılmadan önce yetkili mercilere kaydolması gerekmektedir; aksi halde ülkeyi terk etmelerine izin verilmez.

## Finlandiya’daki iyi uygulamalar

### Kız çocukları odaklı iş

Genel bir gençlik çalışmasının bir parçası olarak oluşturulan proje, bir kız çocuğu veya genç kadın olmanın ne şekilde olursa olsun değerli olduğu mesajını iletmeyi hedeflemektedir. Ayrıca kız çocuklarının özgüvenlerini güçlendirerek ve toplumdaki görünürlüklerini artırarak yetişkinliklerinde benzersiz genç kadınlar haline gelmelerini teşvik etmeyi amaçlamaktadır.

Kız çocuklarının iç dünyalarını ve hayallerini fark etmek ve toplumun bir parçası olarak kendilerine ait yeri bulmak için güçlendirmek suretiyle yerleşmiş kalıplarla mücadele etmekte, kız çocuklarının yetişkinlerle ve diğer kız çocuklarıyla yaşamlarıyla ilgili sorunlarını ve güvenli bir ortamda bir genç kadın haline gelmelerini sağlayarak kız çocuklarını gelecekle veya iş fırsatları konusunda aydınlatmaktadır.

### Uluslararası mülteci çalışmaları

- **STK’larla akran desteği ve çalışmalar:** çalışma ve akran grupları ve mültecilerin ve göçmenlerin kendi dernekleri güçlendirilmektedir.
- **Genç göçmenlerin yaşamlarına yön kazandırılması:** kendi kaynaklarını keşfetme ve zorlu yaşam koşullarıyla başa çıkma konusunda genç göçmenlere destek.
- **Mülteci haklarının savunulması:** kamu tartışmalarına katılmak ve Finlandiya’da politik karar mekanizmalarını etkilemek.

## Kişisel stratejik planlama

- Katılımcıların kişisel yönelimlerini belirlemelerine yardımcı olarak ileriye dönük düşünmeyi teşvik eder.
- Çabaları ve amaçları koordine eder.
- Katılımcılara, ilerlemenin ölçülmesine yönelik araçların ve standartların yardımıyla ilerlemelerini değerlendirme konusunda kılavuzluk sağlar.
- Ne yapmak istendiğinin ve bunun nasıl yapılacağına belirlenmesine yardımcı olmak suretiyle yaşamda izlenecek yolu netleştirir.
- Hayattaki öngörülemeyen senaryolarla (ani değişiklikler, sorunlar vb.) dahi başa çıkabilmek için gerekli becerileri ve bilgileri sağlar.
- Belirsiz durumları ortaya koyarak katılımcılara uzun ve kısa vadede görevlerin nasıl ele alınabileceğine dair net bir görünüm sunar.
- Harekete geçme motivasyonu sağlar ve katılımcıların ilerleme enerjisini sürekli kılar.

### *Kişisel stratejik planlama eğitimi*

#### **Tanı:**

- Ben kimim? (Kimlik, çevre, aidiyet ve değerler)
- Şimdi neredeyim? (Mevcut durumun ve kaynakların belirlenmesi)
- Puanlama: Ne istiyorum? (Hedeflerin, vizyonun ve mesajın belirlenmesi)

#### **Örgütlenme ve uygulama:**

- İstedikimi nasıl elde ederim? (Planların ve zaman, masraf, öncelikler ve benzeri gibi araçların belirlenmesi)

#### **Takip ve değerlendirme:**

- İstedikimi elde ettiğimi nasıl anlarım?

## Almanya'daki iyi uygulamalar

### **BleibNet proQuali (BpQ)**

Berlin-Brandenburgische Auslandsgesellschaft (BBAG) e.V. 2005'ten (ESF'nin kurulduğu yıl) beri kesintisiz olarak, işgücü piyasasına ve katılıma özel olarak odaklanmak suretiyle mülteciler için ve mültecilerle birlikte çalışmaktadır.

Geçmişteki projeler aşağıda verilmiştir:

- Pilot proje **Göç Noktası**, Destekleyen ESF-Xenos 2007-2008
- İkamet hakkı için Brandenburg Ağı»**BleibNet Brandenburg**« Destekleyen ESF-Federal programı 2008-2010 (ikamet hakkına sahip kişiler ve mülteciler için işgücü piyasasına katılım desteği)
- İkamet hakkı için Brandenburg Ağı»**BleibNet Brandenburg**« Destekleyen ESF-Federal programı

2011-2015 (ikamet hakkına sahip kişiler ve mülteciler için işgücü piyasasına katılım desteği)

**up-to-date:** Brandenburg Network BleibNet proQuali (BpQ) (1 Temmuz 2015 - 30 Haziran 2019) Destekleyen ESF - Federal katılım direktifi - Programı İVAF: Sığınmacı adaylarının ve mültecilerin katılımı BleibNet proQuali (BpQ), BBAG koordinasyonunda 7 örgütten meydana gelen bir ağıdır.

Ağın faaliyetlerinin hedef grubu sığınmacı adayları ve mültecilerin yanı sıra özel izne sahip kişilerdir ve hedefi sürdürülebilir bir işgücü piyasası katılımının desteklenmesidir.

**Ağ tarafından sunulan hizmetler:**

<b>Ağ Seviyesi</b>	Proje 1	<ul style="list-style-type: none"><li>• Ağın Yönetimi ve Koordinasyonu</li><li>• Ağ kurma, idare ve kamu ilişkileri çalışmaları</li><li>• Mali mühendislik ve kontrol</li><li>• İşgücü idaresi, şirketler vb. için ileri düzeyde eğitim.</li></ul>
<b>Mükemmeliyet merkezi Brandenburg Batı</b>	Proje 2 Proje 7	<ul style="list-style-type: none"><li>• Becerilerin tespiti</li><li>• Geçiş dönemi okulu / mesleği (mezuniyete hazırlanma, kalifiye işçilik için çıraklık, başvuru işlemleri)</li></ul>
<b>Mükemmeliyet merkezi Brandenburg Güney</b>	Proje 3 Proje 4	<ul style="list-style-type: none"><li>• Çıraklık, şirket koçluğu için yeterli Teklifi</li><li>• Bölgede işgücü idaresiyle işbirliği</li></ul>
<b>Mükemmeliyet merkezi Brandenburg Doğu</b>	Proje 5 Proje 6	<ul style="list-style-type: none"><li>• Becerilerin tespiti</li><li>• Çıraklık, yeterli</li><li>• Hariciler için sınav geçmenin sağlanması</li><li>• Akıl hocalığı programı</li></ul>

**Faaliyetler:**

- **Dil kurslarının sağlanması** (ESF-BAMF tarafından devlet seviyesinde dil kursları ve mesleğe yönlendirme)
- **Yeterliğe, stajyerliğe, çıraklığa kolay girişin sağlanması**
- Çıraklık ve çalışmanın sağlanması (eşleştirme süreci)
- **Başvuru işlemi için yardım**
- **Okuldan ayrılma sertifikası (mezuniyet) alma yardımı** (yetişkin eğitim merkezleri vasıtasıyla ikinci fırsat eğitimiyle üst okul veya üst sınıflar)
- **Yabancı eğitim ve meslek sertifikalarının / derecelerinin tanınmasının onayı** (Brandenburg çapında bilgi merkezleriyle işbirliği içinde)
- İleri eğitimler temel olarak aşağıdakilere odaklanmaktadır
- Tanınan mültecilerin ve özel izne sahip kişilerin ikamet ve işgücü piyasasına erişimi, örneğin **stajyerlikler - çıraklıklar - eğitimler - işe başlama**
- Hedef grup üyeleri için **yardım ve iş bulma ajanslarının ve istihdam merkezlerinin desteklenmesi**, örneğin dil eğitimi · yeterliğe erişim · yabancı eğitim / meslek derecelerinin / sertifikalarının tercüme-

- sine ve tanınmasına ilişkin masrafların karşılanması · yeterlik ölçümleri · mesleki tekrar eğitim
- **Mülteciler için iki dilli bilgi**, Alman işgücü piyasasının terkihi, yapısı ve işleyişi hakkında

## İtalya'daki iyi uygulamalar

### **Biyografik çalışmalar: kadın göçmen ve mülteciler için eğitim faaliyetleri Eurocultura (Vicenza)**

Göçmen kadınları hedefleyen ve yetenek ve becerilerinin farkına varmalarını ve ayrıca potansiyel işverenlerle mülakatlarda kendilerini daha iyi tanıtabilmelerini sağlamayı hedefleyen bir eğitim kursu çerçevesinde Biyografik çalışmalar metodolojisi geliştirilmiştir. Katılımcıların göç anlatılarına ve kendi becerilerine odaklanmak suretiyle değerli yeteneklerin oluşturulabileceği ortaya çıkarılmıştır.

Programın hedefi katılımcıların işgücü piyasasındaki konumlarını iyileştirmektir.

Katılımcılar biyografilerini, göçmen geçmişlerini ve bireysel göç anlatılarını yazmak, konuşmak ve hatırlamak suretiyle ele almaktadırlar. Kendi biyografileri üzerinde çalışmak bu kişilere, göçten önceki ve sonraki hayatları arasındaki arayı kapamak suretiyle bireysel anlatılarıyla baş edebilme konusunda yardımcı olmuştur.

Göçten önce, göç sırasında ve sonrasında elde edilen kilit yetenekler ve yeterlikler (**göçün kendisi de bir yeterlik olarak görülmektedir**) gözle görülür hale getirilerek genişletilmektedir ve böylece mevcut yaşamlarına katılabilmektedir.

Vizyonlar üzerinde çalışmak ilk şartların belirlenmesine hizmet etmekte olup belli bir sorunlu durumdan yeni çıkış yolları bulunmasında kullanılabilir. Geleceğin tasavvur edildiği ve tasarlandığı yaratıcı bir süreçtir. Vizyonlarla çalışmak, kişinin kendisi üzerinde gerçekleştireceği bireysel çalışmayı belirleyen önemli kararların başlangıç noktasıdır. İkinci adımı atabilmek için ilk adımın kişiyi nereye götürebileceğini görmekle ilgilidir.

Vizyon gelişimi süreci bir tarafta tasavvur edilen gelecek ve diğer tarafta bütün kaynaklarıyla geçmiş arasında sürekli olarak salınmaya benzetilebilir.

Ortamda halihazırda mevcut bulunan bireysel kaynaklar ve seçenekler aranmakta, (tekrar) keşfedilmekte ve gelecekte kullanım için stratejik bir şekilde hedeflenmektedir, diğer taraftan da programa, katılımcıların özgüveninin güçlendirilmesi için hedefli bir eğitim eşlik etmektedir.

Kilit yetenekler eğitimiyle (*biyografi çalışması, iletişim, çatışma yönetimi, ekip çalışması, girişimcilik eğitimi*) bağlantılı olarak bireysel göç anlatılarıyla başa çıkabilmeye başlamak suretiyle kişisel ve sosyal konuların kapsamlı bir analizi, katılımcıların uzun vadede güçlenmesini sağlayacak şekilde kolaylaştırılmaktadır.

Eğitim sürecinde ve eğitimcilerinin rehberliğinde katılımcılar, hem daha sonraki iş başvurularında hem de kendilerini genel olarak işgücü piyasasında tanıtırken yararı olacak bireysel yeteneklerine ve yeterliklerine dair bir yetkinlik kaydı oluşturmuşlardır.



## Ev sahibi ülkenin dilini öğrenme

Ev sahibi ülkenin dilinin bilinmesi göçmenlerin en önemli ihtiyaçlarından biridir: **toplumsal katılımın ve istihdamın anahtarı**. Bununla birlikte dil eğitimi fırsatları zaman, katılım ve eğitim programları açısından çok sınırlıdır ve bu da sıklıkla uzun saatler boyunca çalışmak zorunda olan göçmenlerin elindeki zamana ve kendi öğrenme hızlarına uygun olmamaktadır. Bu nedenle bu ihtiyaçları dikkate alan ve özel olarak bu hedef gruba en uygun olan yaygın dil eğitimine yönelik fırsatların bulunması çok önemlidir.

**Göçmen kadınlar için Dil Café:** Dil Kafeleri düzenli derslere katılmak zorunda kalmadan dil alıştırmaları yapmanın en sosyal ve dostça yoludur. İnsanların tanışması, konuşması ve dilleri teklifsiz ve sosyal bir biçimde birlikte öğrenmesi için bir sosyal alan sunmaktadır. Dil Kafeleri onları kullanan kişiler adına ve kendileri tarafından işletilmektedir ve kafeler, kütüphaneler, sinemalar, kitapçılar, okullar, barlar ve restoranlar gibi birçok yerde bulunabilmektedir. Bir Dil Kafesinde genellikle oturumun kolaylaştırılmasından sorumlu bir kişi (yönetici) ve yabancı bir dil öğrenmek isteyen kişiler bulunur.

## Belediyede gönüllü olarak çalışan sığınmacı adayları, Vicenza Belediyesi

Vicenza'da, dairelerde veya belediye bölgesinde faaliyet gösteren 11 kooperatif tarafından yönetilen yerlerde yaşayan 300 kadar sığınmacı aday bulunmaktadır. Bunların %98'i 20 - 30 yaş arası erkeklerdir.

İtalyan kanunları sığınmacı adaylarının belediyelerin fon sağladığı kooperatiflerin misafiri olarak birkaç ay kalmalarına ve özel komisyonun gerçekten mülteci olup olmadıklarına karar vermesini beklemelerine izin vermektedir. Bu süreç uzun sürebilmektedir. Bu durumun sığınmacı adayları ve yerel topluluk üzerinde çok olumsuz etkileri olabilir, çünkü sığınmacı adaylarının sokaklarda boş gezinmeleri bir güvenlik eksikliği algısı ve kaçınmalar yaratabilir.

Vicenza yerel hükümetine göre ortada etik bir mesele de bulunuyor: yardım alan kişinin görevi bu yardım karşılığında bir şey vermektir.

Bu nedenle, başvurularıyla ilgili olarak çıkması beklenen temyizler hesaba katılmadan 6 ay ila 1 yıl sürebilecek kararı bekleyen sığınmacı adaylarını gönüllülük temelinde çalıştırmak için bir proje hazırlanmıştır.

Yaklaşık 100 sığınmacı aday Vicenza Belediyesinin yol süpürme ve bankaların boyanması veya çitlerin onarılması gibi ufak bakım işlerinde gönüllü çalışma teklifine olumlu yanıt vermiştir.

Gönüllülük süresi günde dört saat, haftada beş gün çalışmayla en az üç aydır. Sığınmacı adayları üçer kişilik gruplara ayrılmaktadır ve kısa bir eğitim döneminden sonra çalışmaya başlamaktadırlar. Üç ayın sonunda Belediye her bir kişiye CV'lerine ekleyebilecekleri bir sertifika düzenlemektedir.

Proje sayesinde sığınmacı adayları bir hedefe ulaşmanın, dikkatli çalışmanın, başkalarıyla birlikte çalışmanın ve her şeyden önemlisi artık içinde yaşadıkları Ülkeye katkıda bulunmanın ne demek olduğunu anlayabilmektedirler.

Dahası, sokaklarda aylak dolaşan üç yüz kişi bir sosyal soruna yol açabilirken, kimsenin işini elinden almadan oturdukları şehrin düzenini korumak için para almadan ve gayretle çalışan küçük mülteci grupları, ev sahibi toplulukta anlayışlı bir tavrın gelişmesine yardımcı olabilir.

## **Siğınmacı Adayları ve Mülteciler için Barınma ve Katılım faaliyetleri, Association Il mondo nella città, IT**

"Il mondo nella città" adlı STK 2000 yılından beri siğınmacı adaylarının, uluslararası korumadan yararlananların ve mültecilerin barınma ve katılımlarını idare etmektedir. Bu proje, bölgemizin farklı belediyelerinin bir ağından meydana gelen Siğınmacılar ve Mülteciler için İtalyan Ulusal Koruma Sisteminin (S.p.a.r. Sistema di Protezione per Richiedenti asilo e rifugiati) bir parçasını oluşturmaktadır. Bu ağa Santorso belediyesi liderlik etmektedir.

**Destek ve barınma:** Ulusal Koruma Hizmetleri Yönlendirici İlkelerine göre barınmanın farklı şehirlerde bulunan farklı dairelerde oturan küçük insan grupları halinde düzenlenmesi gerekmektedir.

Bunun anlamı şudur:

- Günlük faaliyetlerin, ev idaresinin ve barınanlar arasındaki ilişkilerin düzenlenmesinin desteklenmesi
- Her bir ev sahibi kendi yiyeceklerini, giyeceklerini ve kişisel ihtiyaçlarını projenin süresi zarfında harçlık alarak kendisi karşılamaktadır.
- Çalışanlar Ulusal Sağlık Hizmetlerine (NHS), sağlık taramasına, kadınlar için aile danışmanlığına kayıt gibi Bölgesel hizmetlere erişim sağlamak için destek vermektedir.
- Çocukların ve savunmasız kişilerin eğitimine özel dikkat gösterilmektedir (okulda katılım, zaman içinde profesyonel eğitimcilerin desteğinin talep edilmesi, psikolojik yardım ve sağlık yardımı vb.)
- Hukuki ve idari usuller konusunda destek.

Kişinin otonomisinin mümkün olduğunca sağlanmasına odaklanılmaktadır.

**Katılım:** Ortak algı bireyin projesi üzerinde çalışmasını mümkün kılmakta, yerleştirildiği topluma katılımı artırmaktadır.

İlk adım bir İtalyanca dil okuluna - İtalyan okulu - kaydolmaktır ve bu da bir İtalyanca sertifikasının alınabilmesini sağlamaktadır.

Kişisel yeterliklere ve becerilere bağlı olarak işe katılım ve yönlendirme süreçleri etkinleştirilmektedir. İşe yönlendirme ve stajyerlik dersleri, işçi bulma kurumuna ve geçici işçi ajanslarına kayıt.

- Sosyal bir bağlamda katılım faaliyetleri: bölgesel etkinliklere katılım, bir gönüllü grubundan yararlanılması, spor derslerine ve yarışmalarına kayıt... Sosyalleşme laboratuvarına bir örnek: Sebze bahçesi etkinliği.
- İlk ve orta dereceli okullarda derneklerin çalışmalarının iletilmesi ve dağıtılması.

**Atelier Nuele:** Atık tekstillerin kullanıldığı ve küçük kağıt objelerin üretildiği bir terzilik atölye çalışması. İnsanların bütün gün çıkmadıkları dairelerinden dışarı çıkmalarını sağlamak ve başka insanlarla sosyalleşmelerine ve dışarıdaki ortama katılmalarını kolaylaştırmak için bir laboratuvar olarak 2005 yılında rastlantısal olarak oluşturulmuştur. Zaman içinde tekstil sağlayan şirketlerle bağlantıları artırılmış ve bugün bu laboratuvarında 4 terzi, bir stilist ve bir yönetici görev yapmaktadır. Bir komisyon karşılığında satış yapılmaktadır ve ayrıca yerel pazarlara ve çeşitli etkinliklere katılım sağlanmaktadır. Geçen kış geçici bir dükkan açarak bir giyecek koleksiyonu sunulmuştur.

**İyi uygulamalar:** Avrupa menşeli ülkelerindeki savaştan, çatışmalardan ve zulümden kaçan çok sayı-

da mültecinin ve sığınmacı adayının kitlesel bir hareketiyle karşı karşıyadır. Birçok araştırmaya göre kadınlar bu akımların çoğunluğunu meydana getirmemektedir; bununla birlikte, cinsiyetleri nedeniyle savunmasız bir durumda kalmaktadırlar. UNHCR (Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği) bütün **kadınları** (tek başlarına çocuklarıyla seyahat eden bekar kadınlar, ergen kızlar, bazen çocukları olan erken yaşta evlendirilmiş kız çocukları dahil) koordine ve etkili bir koruma yanıtına ihtiyaç duyan en savunmasız gruplar olarak belirlemiştir.

Bu nedenle, sığınmacı adaylarının ve mültecilerin haklarını garanti altına almayı hedefleyen politikalar **cinsiyet bakımından eşit olamaz**, çünkü kadınlar ev sahibi ülkelerde cinsiyete özel zorluklarla karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu yaklaşıma uygun olarak «Il mondo nella città» yıllar içinde, **projelerde misafir edilen kadınları hedefleyen**, aşağıdaki amaçlara sahip bazı **iyi uygulamalar** geliştirmiştir:

- ev sahibi toplulukta, özellikle de bekar olmaları durumunda kadınları destekleyebilen bir **sosyal ağın** tekrar kurulması
- birçok Afrika ülkesinde görüldüğü üzere **bebeğe bakabilecek bir grup kişi**
- başka kadınlara yardım etmeye zaman ayırmak isteyen İtalyan gönüllü kadınların dahil edilmesi

**1 - Çocuklar için kreş kaydı:** Bir çocuk uygun yaşa geldiğinde dernek onu bir kreşe kaydeder. Okulun imkanlarına bağlı olarak bu kreş hizmeti yarı zamanlı veya tam zamanlı olabilir. Bu şekilde bir anne aşağıdakilere zaman bulabilir:

- okula giderek dilini geliştirmek
- çocuklu bekar bir kadın olsa da ilişkilerini geliştirmek için başka insanlarla tanışmak
- çalışmak veya boş zamanında iş aramak
- kreşteki diğer anne-babalarla iletişim kurmak

**2 - Barınma:** Bekar kadınlar çocuklarıyla birlikte bekar erkeklerden ayrı olarak yaşama, başka kadınlarla ev paylaşma imkanına sahiptirler. Bu şekilde birbirlerine bebeğe bakma veya bebeği izleme konusunda yardımcı olabilmektedirler. Aynı evde yaşayan çocuklu bekar kadınlar durumunda çocuklar birlikte vakit geçirebilirler.

**3 - Harici ve gönüllü kaynaklar:** Bu uygulama zamanlarını ve farklı konulardaki yeteneklerini sunan hemşirelerden, kültürel araçlardan, gönüllülerden oluşan karışık bir grubu ifade etmektedir:

- İlk aylarda anneye süttten kesme ve bebek bakımı konusunda destek verme
- sağlık ve tıp konularında (örneğin doğum kontrolünden yararlanmak veya belli hastalıklar) konuşmak amacıyla özel ve gayri resmi toplantılar düzenlemek
- bebek çok küçükken ve annesi okula gidemiyorken evde İtalyanca derslerine yardım etmek
- annenin herhangi bir nedenle ihtiyaç duyduğu durumlarda bebek bakmak

**4 - Gayri resmi bir kadın grubundan Atelier Nuele'ye:** Atelier Nuele, Schio'daki merkezde bulunan bir terzi atölyesidir. Halihazırda burada iki kişi yarı zamanlı olarak çalışmaktadır ve rotasyonlu olarak 3 ayda bir insanlar ücretli stajyerlik yapmaktadır. Bazı kadınların sosyalleşmek ve bazı el becerilerini uygulamaya geçirmek üzere bir araya gelmeye davet edilmesiyle temelleri 2005 yılında atılmıştır. O tarihten beri bu etkinlik gittikçe büyümüş, geçen Aralık'ta da geçici bir dükkan açılmıştır.

**5 - Projeden çıkış:** Misafirlik projesinden ayrılmak çoğu insan için kritik bir andır, çünkü o andan itibaren

dernek tarafından desteklenmeyeceklerdir. Bekar bir erkeğin ayrılmasının idaresiyle, özellikle de çocuğu varsa bekar bir kadının ayrılmasının idaresinin aynı şekilde olmasının mümkün olmadığına anlaşılması zor değildir. Bu nedenle:

- bir kadın genellikle bir misafirlilik projesinde bir erkeğe göre daha uzun süre kalmaktadır.
- kadını veya aile birimini ayrılmaları sırasında destekleyebilmek için barınma ve ekonomik bağımsızlık bakımından emniyetli ve rahat şartlar oluşturmaya çalışılmaktadır.

## **Türkiye'deki iyi uygulamalar**

### **Mülteci Kadınlara Yönelik Faaliyetler, KADEM Kadın ve Demokrasi Derneği**

Türkiye ve Suriye arasında 911 km'lik bir sınır bulunmaktadır. İki ülke arasında ortak bir tarih ve kültür mevcuttur.

Türkiye savaşın ilk günlerinden itibaren savaştan yorgun düşmüş insanlara 'Açık Kapı' Politikası uygulamıştır. Şu an 'açık kapı' politikasının bir sonucu olarak Türkiye'de 3 milyon Suriyeli mülteci bulunmaktadır.

- Türkiye'nin 10 farklı ilinde AFAD tarafından oluşturulan ve yönetilen 25 kampta 268 bin mülteci ikamet etmektedir.
- 2,5 milyonun üzerinde mülteci kampların dışında ikamet etmektedir.
- Türkiye mültecilere 'Geçici Koruma' statüsü vermektedir ve 2011'den beri mültecilerin temel ihtiyaçlarını karşılamak için 10 milyar Dolar harcamıştır.

KADEM mültecilerle ilgili konulara 'hak odaklı' bir yaklaşım sergilemektedir. Bu yaklaşımla KADEM farkındalık faaliyetleriyle, akademik araştırmalarla ve saha çalışmalarıyla iştigal etmektedir. KADEM ayrıca her faaliyette katılımcı bir yaklaşım benimsemektedir.

### **Kadınlar için uygulamalar**

#### ***Uluslararası Savaş Mağduru Kadınlar Paneli***

Bu uluslararası panel KADEM ve Gaziantep Belediyesi işbirliğiyle 2014 yılında düzenlenmiştir. Panelin bir parçası olarak kadın savaş mağdurlarının bulunduğu Nizip'te bir mülteci kampı ziyaret edilmiştir. Panelde, Suriyeli kadınların çatışmalar sırasında, yolda ve ev sahibi ülkelerde mülteci olarak yaşadıkları yoksulluk, barınma, gıda, eğitim, erken ve zorla evlenmeler, aile içi şiddet, kadınlarda işsizlik, insan ticareti, kamu hizmetlerine sınırlı erişim, yasa dışı istihdam, cinsel taciz ve istismar, psikolojik travma çatışma sonrası stres bozuklukları gibi sorunlar tartışılmıştır. Bu sorunların kadınlar üzerinde daha şiddetli etkileri olmaktadır. Uluslararası seviyede daha fazla farkındalık artırma faaliyetine ve düzgün sosyal uyum için kadınlara sosyal ve psikolojik destek sağlanmasına ihtiyaç vardır.

#### ***Gaziantep'teki Mülteci Kadınlar ve Aileleriyle İlgili Sosyal Uyum Araştırması***

Araştırma KADEM tarafından Gaziantep Büyükşehir Belediyesi ve Gaziantep Üniversitesi işbirliğiyle yürütülmüştür. Araştırma kampların dışında ikamet eden Suriyelilerin nüfus, sosyal ve ekonomik durumlarını, mevcut sorunlarını ve kendilerine sunulan olası çözümleri ortaya koymayı hedeflemiştir. Araştırma raporu bir kitap olarak yayımlanmış, sonuçlar bir basın toplantısıyla halka açıklanmıştır. Araştırma sonuçları hakkında İngilizce bir broşür hazırlanarak Women 20, G20, BM CSW60 gibi uluslararası toplan-

tılarda paylaşılmıştır.

### ***UNCE Beijing +20 Bölgesel Değerlendirme Toplantısı, Mülteci Paneli, Cenevre***

Kadınların karar mekanizmalarına ve liderliğe katılımına yönelik faaliyetlerin, cinsiyet eşitliğinin ve kadına karşı şiddetle mücadelenin tartışıldığı, 2014'te düzenlenen toplantıda, Gaziantep'teki mülteci kadınlar hakkında Gaziantep Belediyesi tarafından düzenlenen bir yan etkinliğe katılım sağlandı. KADEM Suriye'deki iç çatışmaların kadınlara karşı şiddeti artırdığının ve kadınların karşıtlar tarafından bir çatışma silahı olarak kullanılan cinsiyet temelli şiddetin mağdurları olduklarının, savaştan kaçarak başka ülkelere iltica ederken yolda ve ev sahibi ülkelerde istismara karşı daha savunmasız olduklarının ve diğer mültecilere göre ekonomik bakımdan daha dezavantajlı olduklarının altını çizmiştir.

### ***W20 Kadın Mülteciler Paneli***

G20'nin Türkiye Başkanlığı'nda düzenlenen G20 Liderler Zirvesinde, kadın mültecilerin sorunlarına dikkat çekmek ve konuyla ilgili olarak G20 liderlerini eyleme çağırarak amacıyla W20'nin icra komitesi üyesi KADEM tarafından Kadın Mülteciler Paneli düzenlenmiştir. 7 devlet başkanının eşleri panele katılmıştır. Panelistler AFAD Başkanı, Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı ve UNHCR ve UMHD temsilcileri olmuştur. Panel KADEM başkanı Sn. Sare Aydın Yılmaz moderatörlüğünde yürütülmüş olup bütün panelistlerin ortak vurgusu aşağıdaki gibi olmuştur: 'G20 Liderleri olarak sizler ve bütün dünya, sadece mülteciler için değil, bütün insanlık için bu konuda harekete geçmelisiniz.'

### ***'Suriyeli Mülteciler: İmkanlar ve Zorluklar' Paneli***

KADEM, "Temel Haklar ve İnsan Hakları" ile "Sosyal Katılım ve Uyum" oturumunda SESRIC tarafından düzenlenen atölye çalışmasına katılmıştır. KADEM panelde mültecilerle ilgili bir insan hakları perspektifinin mevcut bulunmasının ve farklılıkların zenginliğimiz olduğu anlayışıyla sosyal uyum uygulamalarının gerçekleştirilmesinin gerektiğini dile getirmiştir.

## ***II. Cinsiyet Adaleti: Yoksulluk ve Kadın Kongresi***

2016'da KADEM tarafından düzenlenen II. Cinsiyet Adaleti Kongresi'nde, mülteci kadınların karşı karşıya kaldıkları ekonomik sorunlara dair bir panel gerçekleştirilmiştir.

Panelin mülteci kadınların ekonomik sorunlarına dair çözümleri:

- Mülteciler iki kat yoksullukla karşı karşıya kalmaktadır,
- Uluslararası örgütlerin konuyla ilgili faaliyetleri yetersizdir,
- Kadın mültecilerin bu sorunlarla başa çıkabilmek için güçlendirilmeleri gerekmektedir.
- Panelin sonuçları yayımlanarak ilgili kamu kuruluşları ve özel kuruluşlarla paylaşılacaktır.

KADEM, mülteci kadınların sorunlarının belirlenmesi ve konu hakkında somut çözümlerin geliştirilmesi amacıyla İtalyan hükümetinin desteğiyle İtalyan Minerva örgütü tarafından düzenlenen atölye çalışmasına katılmıştır. KADEM kadın mültecilerin cinsiyetle ilgili sorunlarının ve sosyal uyum politikalarına olan ihtiyacın ve STK'ların rollerinin altını çizmiştir.

IHH'nın (İnsani Yardım Vakfı) 2011-2016 Suriye krizine insani yanıtı

### ***Suriye'deki durum:***

- Suriye içinde 7,6 milyon kişi ülke içinde yer değiştirmek zorunda kalmıştır.
- 220,000 kişi ölmüştür.
- 4 milyondan fazla insan ülke dışına kaçmıştır.
- Bu mültecilerin yarısından fazlası çocuktur.
- 140,000'in üzerinde Suriyeli bebek mülteci olarak doğmuştur.
- 2,7 milyon Suriyeli çocuk okula gidememektedir.
- Her dört okuldan biri yıkılmıştır veya sığınak olarak kullanılmaktadır.
- Üç hastaneden ikisi devre dışıdır ve iki hekimden biri ülkeden ayrılmıştır.

Doğal afetler ve konvansiyonel silahlı çatışmalar insanın varoluşunda daima iz bırakmış, dünya çapında insanların acı çekmesine yol açan toplu ölümlere ve yer değiştirmelere neden olmuştur; bununla birlikte geçtiğimiz on yıllar içinde bu eğilimin kapsam ve ölçüsünü konvansiyonel olmayan silahlı çatışmalar, özellikle de uluslararası nitelik kazanmış ve sivil halk üzerinde yıkıcı sonuçlara yol açacak şekilde yıllarca süren iç silahlı çatışmalar şekillendirmiştir. Çatışma ve zulüm nedeniyle gittikçe daha fazla sayıda insan tarihte hiç görülmemiş şekilde evlerinden kaçmak zorunda bırakılmıştır.

İnsani ihtiyaçlar, etkilenen 37 ülkede insani yardıma ihtiyaç duyan 125 milyon insanın bulunduğunu göstererek korkutucu bir boyuta ulaşmıştır. Bu ihtiyaçların %80'inin çatışmayla ilgili insani ihtiyaçlar olarak sınıflandırılmış olduğu göz önünde bulundurulunca, çatışmadan etkilenen bölgelerdeki insani yardım öncelikli hale gelmekte ve kendi zorluk ve kısıtlarını da birlikte getirmektedir.

### ***İHH'nin insani yanıtı***

İHH krizin başlangıcından beri Türkiye ve Suriye'deki Suriyelilere yardım çabalarında aktif rol oynamıştır. İHH faaliyetlerini, İHH'nin en zor bölgelere bile ulaşabilmesini sağlayan ve sayıları 72'yi bulan Suriye'deki yerel STK'larla ortaklık yoluyla gerçekleştirmektedir.

Suriye'deki çatışmaların başlangıcından beri İHH Suriye toplumunda haysiyetin ve özsaygının onarılması gerektiğine inanmaktadır. Bu amaçla İHH yerel potansiyeli güçlendirme ve güçlü Suriyeli sivil toplum kuruluşları geliştirmede rol oynama yönünde çaba göstermektedir. Yerel insani yardım örgütlerinin çoğunluğu İHH'nin yardımıyla kurulmuştur. İHH bu yerel ortaklarla, acil durumlara yanıt verme kapasitelerine yatırım yapmaya odaklanarak bir insani yardım forumu oluşturmuştur.

Türkiye'ye sığınmak isteyen Suriyelilere yönelik İHH İnsani Yardım Faaliyetleri Türkiye'nin Kilis, Reyhanlı ve Şanlıurfa illerindeki 3 ana Koordinasyon bürosu, bölgedeki çalışanları ve gönüllüleri ve ayrıca Türkiye'nin 40'tan fazla şehrinde kurulmuş çeşitli profesyonel kardeş örgütler vasıtasıyla takip edilmekte ve uygulanmaktadır.

### ***Gıda ve Beslenme***

#### **• Gıda Maddelerinin Sağlanması**

- Gıda paketi dağıtımı
- Kahvaltı paketi dağıtımı
- Aşevlerine gıda maddeleri dağıtımı; bulgur, pirinç, yemeklik yağ, nohut vb.
- Bebek maması, bebek süt tozu, bebek bisküvisi, süt dağıtımı

- Yardım kamyonu sayısı 2011-2015: **7.518**.

2015'te toplam 2,440 kamyon ek yardım ve destek, ihtiyaç sahibi Suriyelilere iletilmiştir.

Bunlara 17.403 ton un, 7.843 ton kuru gıda (mercimek, piring, şeker, buğday, patates, bakliyat vb.), 19.782 ton temel gıda (gıda paketi, süt, et, yağ, peynir, zeytin, yumurta vb.) dahildir.

2016'nın ilk dört ayında 1,235 yardım kamyonu (10,7 milyon kg un, 800 ton kuru bakliyat, 1,7 milyon litre temiz su, yaklaşık 100,000 gıda paketi) Suriye'ye iletilmiştir.

- **Fırın inşaatı ve bunların işletilmesi**

- 9 adet fırın inşa edilmiş, bunların işletme giderleri karşılanmıştır.
- Bu fırınlarda günde yaklaşık 550,000 ekmeğin üretilmektedir ve dağıtılmaktadır.

- **Aşevlerinin kurulması ve sıcak yemek dağıtımı**

- 3 aşevi kurulmuştur.
- Bu aşevlerinde pişirilen yemeklerden yaklaşık 65,000 kişi yararlanmaktadır.

- **Un Değirmenlerinin Kurulması**

- 12 adet un değirmeni kurulmuştur
- Değirmenlerin günlük toplam üretim kapasitesi 137 ton undur.
- Buğday ihtiyaç üzerine satın alınmaktadır; un üretilmekte ve fırınlara teslim edilmektedir.

### **Barınma**

- **Çadır köylerinin kurulması**

- Suriye'de 13 çadır köyü kurulmuştur; toplamda yaklaşık 23,200 kişi yararlanmıştır

- **Konteyner köylerinin kurulması**

- Suriye'de, 3,000 konteynerden meydana gelen 4 konteyner köyü kurulmuştur
- Türkiye'de 2,000 konteynerden meydana gelen 2 konteyner köyü kurulmuştur; toplamda yaklaşık 30,000 kişi yararlanmıştır
- Çadır ve konteyner köylerinin aylık masraflarının / ihtiyaçlarının karşılanması
- Muhtaç ailelere çadır, branda vb. dağıtılması
- Bu köylerde çocuk parkları, mescitler, ortak mutfak, okul, banyo ve tuvaletler, mesleki tesisler ve klinik bulunmaktadır.

### **Sağlık**

- Hastane ve kliniklere ilaç ve tıbbi malzeme dağıtımı
- Kliniklerin ve rehabilitasyon merkezlerinin kurulması
- Anne ve Bebek Birimi
- Mülteci hastaların hastanelerde ve kliniklerde tedavisi
- Hastanelere ambulans dağıtımı

### **Sağlık ve temizlik**

- Su kuyularının açılması
- Şu ana kadar Suriye'de 13 su kuyusu açılmıştır; toplamda yaklaşık 49,000 kişi yararlanmıştır
- Su kuyularının ve su dağıtım şebekelerinin onarımı ve yenilenmesi
- Su nakil bidonlarının ve su tanklarının dağıtımı
- Katı atık imhası
- Prefabrike tuvalet ve banyo üniteleri sağlanması
- Temizlik malzemeleri ve hijyen paketlerinin dağıtımı

### **Eğitim**

- Çadır ve prefabrik okulların kurulması; Suriye'de 15 okul açılmıştır ve 59 okul mali açıdan desteklenmektedir.
- Mesleki eğitim merkezlerinin kurulması
- Okullara malzeme sağlanması
- Kırtasiye malzemelerinin sağlanması
- Öğretmenlere mali yardım
- Hizmet içi eğitim kursları
- Okullarda sağlık taraması
- Öğrenciler ve öğretmenler için nakliye sağlanması
- Okullar için aylık işletim desteği

### **Yetimlere destek**

- Türkiye ve Suriye'de yetimhaneler kurulması;
- Reyhanlı Yetim Merkezi (erkek yetimler için 35 villa, kız yetimler için 20 villa olmak üzere toplamda 55 adet iki katlı villadan meydana gelmektedir. Her bir villa 24 çocuk barındırmaktadır. Çocukların eğitim ihtiyaçlarını karşılayacak ve okullar, sağlık merkezleri, sosyal merkezler, camiler ve oyun alanları sağlayacaktır).
- Yetimlere düzenli olarak aylık destek ödemeleri - 5.100 yetim
- Yetimlerin ihtiyaçlarının düzenli olarak karşılanması - 250.000 yetim
- Yetimler ve anneleri için psikolojik tedavi merkezlerinin kurulması ve işletilmesi
- Hasta yetimler için tedavi
- Salgın hastalıklara karşı koruma
- Yetimlerin okul ihtiyaçlarının karşılanması
- Sosyal etkinliklerin, turnuvaların, gezilerin vb. düzenlenmesi
- Günlük ekmek dağıtımı

### **Acil yardım dağıtımı**

- Arama ve Kurtarma faaliyetleri ve teknik ekipman sağlama
- Acil barınma ve acil durum birimlerinin kurulması



- Prefabrik konutlar, çadır şehirler, geçici konutlar, seyyar aşevleri, seyyar banyo ve tuvaletler
- Acil sıhhi yardım
- Seyyar sağlık hizmetleri ve geçici sağlık kompleksleri
- İlaç ve tıbbi malzeme yardımı
- Ameliyathaneler ve diğer tıbbi hizmetler
- Gıda, giyim ve battaniye, yorgan, minder, halı, köpük yatak, yastık, mutfak eşyaları, mini buzdolabı, ısıtıcı, gardırop vb. diğer ihtiyaçların karşılanması
- Kadınlar, çocuklar, yaşlılar ve evsizler için gerekli güvenlik önlemlerinin alınması
- Giyecek ve ayakkabı
- Aileler için fırın desteği ve ekmek fırınları

#### ***İnsani diplomasi / savunma faaliyetleri;***

- Suriye rejiminin cezaevlerinde alıkonan sivillerin kurtarılmasında aracılık.
- İnsani yardımın ulaşamadığı bölgelerde sivillerin mübadelesinde aracılık.
- Savaş bölgesinde tutuklanmış gazetecilerin ve aktivistlerin kurtarılmasında aracılık.
- Suriyeli Kadın Mahkumlar.
- İranlı Rehineler.
- Suriyeli Savaş Esirleri.
- Suriyeli Aileler.

#### ***Diğer faaliyetler***

- Farkındalık yaratma faaliyetleri
- Suriyeli STK'lar için kapasite oluşturma programları
- Ulusal ve uluslararası yardım kampanyaları düzenleme

#### **SYR-Round The Children, HAGEV**

**Proje hakkında bilgi:** AB ve Türkiye arasındaki Sivil Toplum Diyalogu - IV, Adalet, Özgürlük ve Güvenlik Hibe Planı kapsamında sağlanmıştır. Başvuru Sahibi: Merhum Hacı Habibullah Geredevi Vakfı (HAGEV); Diğer başvuru sahipleri: Üsküdar Üniversitesi, CEIPES (Centro Internazionale per la Promozione dell'Educazione e lo Sviluppo). Eylemin yeri: Sultanbeyli/ İstanbul. Projenin Bütçesi: 152.713,72 Euro

**Projenin gerekçesi:** Suriye'deki iç çatışmaların ve savaşın başlamasından sonra Türkiye, hayatta kalamak için Türkiye'ye gelen yaklaşık 3 milyon mülteciye ev sahipliği yapmaya başlamıştır. Mültecilerin %75'inin kadın ve çocuk olduğu tahmin edilmektedir ve Mersin Üniversitesi'nin yaptığı bir araştırmaya göre mültecilerin %53'ünün çocuk olduğu tahmin edilmektedir. Sınırdaki Koruma Kamplarında ikamet eden Suriyeliler hizmet şartları bakımından nispeten daha iyi koşullar altında yaşamaktadır. Fakat koruma kamplarının dışında bulunan diğerleri zor şartlarla karşı karşıyadır. Aynı rapora göre kamplardaki çocukların %80'inin eğitime erişimi bulunmaktayken, kampların dışındaki çocukların sadece %14'ü eğitim hizmetlerine erişebilmektedir.

- Suriye Savaşından 10 milyon çocuk etkilenmiştir.
- 3 milyon çocuk eğitim için okula gidememektedir.
- 1 milyon çocuk savaştan sonra yetim kalmıştır.

#### **Çocukların karşı karşıya kaldığı riskler:**

- çocuk kaçırma
- çocuk askerler
- çocuk işçiler
- dilenci mafyası
- uyuşturucu madde kullanımı
- organ ve fuhuş mafyası

#### **Projenin genel amacı:**

- Politika oluşturmada daha iyi katılım modellerinin geliştirilmesi için kapasitenin artırılması
- AB politika ve deneyimleri temelinde Türkiye’de uygulanan seviyenin artırılması.

#### **Özel amaçlar:**

- Çocuk mülteciler alanında HAGEV ve AB ortağı arasındaki işbirliğinin artırılması,
- Çocuklara özel bir vurguyla mültecilerin hukuki, ekonomik ve sosyal haklarıyla ilgili olarak Avrupa>daki en iyi uygulamalarla Türkiye>deki know-how>ın artırılması,
- AB modeli temelinde Türkiye’deki çocuk mültecilerin eğitim şartlarının iyileştirilmesi.

#### **Hedef grup ve son yararlananlar:**

- 30 Suriyeli aile ve 10 yaş altı çocukları.
- Türkiye’deki STK’lar (mülteciler/göçmenler için yasal hak ve yardım programları)
- Devlet okulları (Sultanbeyli / İstanbul)

#### **Sonuçlar:**

- 200 adet Suriyeli aile incelenerek, göçmenlerin çocuklarının eğitim durumlarına özellikle odaklanılmak suretiyle sosyoekonomik durum analiz edilecektir.
- İstanbul’da 200 mukim incelenerek Suriyelilere karşı algı analiz edilecektir ve sonuçlar STK’lar yerel idareler vb. gibi ilgili taraflara dağıtılacaktır.
- AB seviyesindeki en iyi 5 uygulama araştırılarak sonuçlar bildirilecektir.
- Bu araştırmalar hakkında 3 sonuç raporu hazırlanacaktır. Göçmenler/mülteciler hakkında sürdürü-

lebilir bir işbirliği altyapısı oluşturulacaktır. 15 STK çevrimiçi aracı etkin bir şekilde destekleyecektir.

- Palermo ve Helsinki’de En İyi Uygulamalar Ziyaretleri ve atölye çalışmaları düzenlenecektir. İstanbul’da araştırma ziyaretleri yapılacaktır
- 40 çocuğa, göçmenin topluma adaptasyonunu kolaylaştıracak 40 saatlik eğitim verilecektir.

### **Onun İşi Okumak! Sadakataşı Derneği**

**Projenin gerekçesi:** Türkiye’de 3 milyonun üzerinde Suriyeli mülteci bulunmaktadır ve bunların 263.383’ü, eğitim ve sağlık hizmetleri aldıkları kamplarda ikamet etmektedir. Suriyelilerin %54’üne karşılık gelen 1,200 milyon kişi 18 yaş altındadır. 450 bin kişi 0-4 yaş arasındadır. Yaklaşık 150 bini Türkiye’de doğmuştur. 756.808 Suriyeli çocuk okul çağındadır. 75 bini Türk okullarına devam ederken 250.325’i Suriyeli Geçici Okullarına devam etmektedir. Türkiye’de 375 adet Suriyeli Geçici Okulu bulunmaktadır.

İnsan Hakları İzleme Örgütü’ne göre 400 binin üzerinde Suriyeli mülteci okuyamamaktadır. Maddi nedenlerden dolayı okula gitmeyenler ağır şartlar altında çalışmakta olup sömürüye son derece açıktırlar.

Aşağıdaki nedenlerle okula gitmemektedirler:

- Çoğunun babası şehit olmuştur ve çocuklar yetimdir
- Eve ekmek getirecek kimse yoktur
- Çalışıp ailelerine bakma görevinin kendilerine ait olduğunu düşünüyorlar
- Çalışmayanlar ise maddi nedenlerle okula gidememektedir. İç savaştan önce okula gidememiş olanlar okuma-yazma bilmemektedir, okula gitmiş olanlar da öğrendiklerini unutmuştur.
- Fakat Suriyeli mülteci çocukların eğitimi son derece önemlidir, çünkü eğitim almazlarsa:
- Bir nesil kaybolacaktır
- Bu çocuklar eğitim görmemeleri halinde sömürülmeye son derece açık olacaklardır
- Eğitim görmemiş çocuklar terör örgütlerinin elinde kolaylıkla piyon haline gelebilmektedir

**Projenin hedefi:** ‘Onun İşi Okumak’ adlı projenin hedefi, İstanbul’da ikamet eden ve yaşları 6-18 arasında değişen Suriyeli çocukların çalışmayı bırakıp emniyetli ve sağlıklı bir ortamda öğrenimlerine devam edebilmelerini sağlayacak desteğin ve ortamın sunulmasıdır.

Bu hedeflere ulaşmak için:

- Çalışan Suriyeli çocuklar okullara yerleştirilmelidir
- Maddi zorluklar nedeniyle öğrenim göremeyen çocuklar da kazanılmalıdır
- Eğitimlerinin eksik kısımlarının tamamlanması için öğretim merkezleri açılmalıdır

Bu hedefle proje kapsamında çocukların çalışmayı bırakması sağlanıyor; okullara kaydediliyor; sponsorluk sistemi vasıtasıyla ailelere maddi destek sağlanıyor, gönüllüler vasıtasıyla eğitimlerindeki ilerleme takip ediliyor.

İlk aşamada 17 çocuk okula yerleştirildi. Şimdi okullarda 88 çocuk, 50 adet de gönüllü bulunuyor.

**Bir sonraki adım ne olacak:** Eğitimlerindeki eksiklerin telafisi için bu çocuklara öğrenim merkezlerinin açılması planlanıyor. Bu merkezlerde temel dersler ve Türkçe öğretilmektedir. Temel derslerini başarıyla

tamamlayan çocuklar Türk okullarına kaydedileceklerdir.

## İngiltere'deki en iyi uygulamalar

### Yerleşime yönelik adımlar - Katılım Programı, Retas UK

Leeds'de yaşayan ve statülerini yeni kazanmış mültecileri hedefleyen projenin amacı bireylerin sığınma sisteminden çıkıp genel İngiltere toplumuna girişlerindeki geçiş sürecini iyileştirmektir.

Program insanlara temel adımlarda yardımcı olarak başarılı bir katılım ve yerleşim sağlamayı hedefleyen tümleşik bir hizmetler paketidir.

Mülteci Öğretim Eğitim Bilgi Servisi (RETAS) Leeds, mültecilerin ve sığınmacı adaylarının West Yorkshire bölgesinde başarılı bir entegrasyon sağlamak üzere oluşturulmuş uzman ve deneyimli bir hizmet kuruluşudur. Bu nedenle RETAS bu şekildeki bir programı yürütmek için ideal bir konumda bulunmaktadır.

4 adımlı bir program:

- **Sığınma**
- **Durgunluk**
- **Beceriler**
- **Yerleşme**

Program 8 hafta sürmekte olup yılda 8 defa sunulmaktadır. Her bir programa 15 mülteci katılmaktadır ve yılda toplam yararlanan sayısı 120'dir.

### 1. Adım: Sığınma

#### Hedefler:

- İnsanların kendilerini evlerinde hissettikleri emniyetli ve samimi bir ortam oluşturma
- İnsanların kendilerini yerel topluluklarıyla ve şehir ortamlarıyla daha bağlantı içinde hissetmelerini sağlama
- İnsanların kendilerine destek sağlamak için mevcut bulunan hizmetlere katılımını sağlama
- Ev sahibi topluluktan bireylerle tanışma fırsatı sağlama
- İlk geçim yardımı sorunlarının ele alınması ve sosyal konut başvurularında yardım sağlanmasıyla insanların gelir ve barınmaya erişimlerinin sağlanması
- 

#### Modüller (1-2. haftalar):

- Leeds'e hoş geldiniz - bir yerliyle tanışılması, yerel uzman servislerle irtibat ve tanışma (1. hafta)
- Geçim yardımı hakkında bilgi ve destek JSA'nın, Gelir Desteğinin, Barınma Yardımının İstihdam Destek Harçlığının, kontu başvurularının ayarlanmasıyla ilgili sorunların ele alınması ( 1 ve 2. haftalar)

## **2. Adım: Durgunluk**

### **Hedefler:**

- Kişilerin dinlenmeye ve eğlenmeye vakit ayırması
- Yalıtılmışlığın azaltılması için yeni arkadaşlıklar kurma
- Kişilerin hikayelerini birbirleriyle paylaşmalarına, empati geliştirmelerine ve paylaşılan deneyimler sayesinde özdeşlik kurabilmelerine yardımcı olacak yollar sağlama
- Özgüvenin ve özdeğerin iyileştirilmesi

### **Modüller (3, 6, 8. haftalar):**

- Temiz hava - kıra çıkma, bir çiftlikte çalışma (3. hafta)
- Hikaye paylaşımı - empati ve güçlenme (6. hafta)
- Kendini şımartma günü - güzel yiyecekler, ücretsiz pedikür, rahatlama teknikleri (8. hafta)

## **3. Adım: Beceriler**

### **Hedefler:**

- İşyerinde kullanılabilecek güçlü yönlerin ve becerilerin belirlenmesi
- Her tür beceri boşluğunun / eksiğinin tespiti
- İstihdam fırsatlarını araştırırken işe daha hazırlıklı olmak amacıyla becerilerin geliştirilmesi ve bilgi, deneyim ve özgüven elde edilmesi
- İşverenlerle tanışmak ve iletişime geçmek
- İngilizce ve iletişim becerileri konusunda düzenli olarak pratik yapmak

### **Modüller (4, 5, 7. haftalar):**

- Becerilerin ve aktarılabilir becerilerin belirlenmesi (4. hafta)
- İş arama ve CV atölyesi (4. hafta)
- Araç telefonu deposunda BT atölye çalışması (5. hafta)
- İşverenle iş görüşmesi atölye çalışmaları. İşverenlere PWC, DLA piper, Business in the Community dahildir (7. hafta)
- Program faaliyetlerine paralel olarak haftada bir defa İngilizce sohbet **dersi** (1-8. haftalar)

## **4. Adım: Yerleşme**

### **Hedefler:**

- İnsanları programdan sonra ücretli veya ücretsiz istihdama veya daha ileri düzeyde eğitime girmeye hazırlama

- İnsanlara mali durumlarını etkili bir şekilde idare edebilme ve sürdürülebilir bir biçimde yaşama gücü kazandırma
- Gönüllülük fırsatlarına erişim vasıtasıyla insanları topluma ve yerel topluluklarına olumlu katkıda bulunmaya teşvik etmek

#### **Modüller (8. hafta):**

- Para konuları ve sosyal yardım sisteminin anlaşılması (8. hafta)
- Gönüllülük fırsatlarına erişim - topluma olumlu katkıda bulunma (8. hafta)
- Daha ileri düzeyde eğitim ve öğrenim fırsatları (8. hafta)
- Mezuniyet (8. hafta)

### **Midilli adasında ve Yunanistan'ın diğer kısımlarında Mülteci Krizi: Yerel ve Uluslararası Tepkiler**

*Michigan Devlet Üniversitesi Sosyoloji Bölümü Misafir Öğretim Üyesi ve Yunan Synyparxi derneği gönüllüsü Prof. Sophia Koufopoulou'nun sunumundan.*

#### **Midilli'nin nüfus profili:**

- Nüfus: 80.000 kişi
- Yüzölçümü: 630 mil kare (en büyük 3. Yunan adası)
- Kıyı şeridi: 199 mil kare
- Türkiye'ye mesafe 5,5 - 12 deniz mili

#### **Suriye krizi ve Yunanistan**

B.M. Mülteciler eski Yüksek Komiseri António Guterres Suriye krizi için "çağımızın en önemli insani acil durumudur, bununla birlikte dünya mültecilerin ve onlara ev sahipliği yapan ülkelerin ihtiyaçlarını karşılayamamaktadır" demiştir.

Almanya, Avusturya, İsveç, Norveç, Kanada, Brezilya, Venezuela, göçmenlerin büyük çoğunluğunu kabul etmiş olan ülkelerden bazılarıdır. Suriye'nin komşu ülkeleri (Ürdün, Lübnan, Türkiye) hariç olmak üzere dünyanın geri kalanı mülteci krizine kayıtsızca seyirci kalmıştır.

#### **Mülteci Krizinin Midilli Günlüğü**

İlk kitlesel varış Nisan 2015'te olmuştur: 5.000 kişi Daha sonra sayılar artmaya devam etmiştir. Eylül 2015 ortalarına kadar. Mültecilerin kuzeydeki sahiller ile başkent Midilli arasındaki 60 kilometreden fazla mesafeyi 32-40 derece sıcaklıklarda yürümeleri gerekmiştir.

#### **Yerli halkın tepkileri**

- Ocak - Nisan 2015, şaşkınlık ve uyuşukluk
- Küçük nezaket davranışları - fakat düşmanlık da mevcuttur
- Nisan 2015'ten bugüne ilk şokun yerini son derece olumlu bir yanıt almıştır. Münferit Düşmanlık Vakaları

- Ekonomik sömürü
- Altın Şafak üyeleri adına düşmanlık

#### ***Bu münferit sömürme vakalarına tepkiler***

- Bütün bu sömürü vakalarına yerli halkın çoğunluğu karşı çıkmıştır.
- Toplum baskısı mültecilerin sömürülmesinin durdurulması için resmi sosyal denetim ajanslarının müdahalesine yol açmıştır.
- Toplum baskısı adada büyük bir hızla ortaya çıkan karaborsaya karışan ve bundan yararlanan insanların statü ve itibar kaybı yaşamalarına neden olmuştur.
- Haysiyetleri sorgulanan bu kişiler "Mavragorites" adıyla etiketlenmişlerdir.
- Büyük çoğunluk su, gıda ve barınak sağlamak, ortak mutfaklar kurmak, rehabilitasyon kampları oluşturmak, giyecek ve temizlik malzemeleri vermek suretiyle yardım etmeye çalışmıştır.
- Yerel halk insan kaçakçısı olarak sınıflandırılacak olmalarına rağmen kanunu çiğneyerek mültecileri arabalarıyla kamplara götürmüşlerdir.

Ağustos 2015 sonunda Midilli'de kaydedilmeyi bekleyen veya Atina'ya gemi bekleyen 20.000 mülteci bulunmaktaydı.

Uluslararası medya sorunu fark edip Midilli'ye ekipler göndermeye başladı. Midilli haberlerin merkezinde yer aldı.

#### ***Midilli neden Dayanışma Adası'dır?***

- Adanın Tarihinden dolayı
- Ekonomik Krizden dolayı
- Kinisi, Hep Beraber Köyü, Agalia, Iliatida gibi yerel halk hareketlerinin önemli rolü nedeniyle. Bu yerel STK'lar Mültecilerin karşılanması için yolu açmışlardır. Mülteciler ve Midilli halkı arasında bir iletişim köprüsü görevi görmüşlerdir.
- yeni hükümet ve yerel Belediye Başkanının çabaları nedeniyle
- philoxenia erdem-değer sistemi (yani yabancılara gösterilen sıcaklık (dostluk), misafirperverlik)
- Philotimo değeri: Dubish, 2009'a göre "Düzgün bir *anthropos*, yani insan olma durumu. Misafirperver olmak, doğru olanı yapmak, sosyal beklentileri karşılamak. Doğru olanı yapmamak *dropi*, yani ayıp olurdu..."
- "Başkasının gözünden Bak", sosyalleşme süreci
- Yunan Kültüründeki yerleşik Ortodoks Dini.

#### **Cinsiyet perspektifi**

AB'ye gelen kadın mültecilerin birçoğu savaştan, cinsiyete dayalı zulümden ve cinsiyet eşitsizliğinden kaçmaya çalışmaktadır.

Bu nedenle cinsiyet, politika oluşturma sırasında dikkate alınmalıdır ve cinsiyete hassas bir sığınma usulünün ve cinsiyete duyarlı kabul şartlarının sağlanması için uygulamalar yer almalıdır, çünkü kadınlar ve kız çocukları göç sürecinde ciddi bir cinsel ve cinsiyet temelli şiddet (SGBV) riskine maruz kalmaktadır.

Yolculuk sırasında kadınlar ve kız çocukları kaçakçılardan ve diğer mültecilerden, fakat aynı zamanda da kabul merkezlerindeki polisler ve personel gibi devlet aktörlerinden de kaynaklanan şiddet ve istismara maruz kalmaktadır. Bu nedenle AB üye devletleri kadınları savunmasız bireyler olarak ele almalı ve kabul merkezlerinde uygun, cinsiyete hassas tesisler sağlamalıdır.

Dahası, üye devletler cinsiyet temelli zulmün sığınmacı statüsü için haklı bir gerekçe olarak kabul edilmesini sağlamalıdır. Mevcut durumda cinsiyet temelli sığınma başvurularının kabulü konusunda üye devletler arasında önemli farklar mevcuttur. Bazı üye devletlerdeki kabul şartları da asgari seviyenin altında kalmaktadır.

### **AB mevzuatında cinsiyet**

Cinsiyet, bir başvuru sahibinin konumunun değerlendirilmesinde dikkate alınması gereken faktörlerden biridir. Fiziksel, ruhsal ve cinsel şiddet ve cinsiyete özel tabiata sahip davranışlar zulüm eylemleri olarak tanınmaktadır. Buna ek olarak, cinsiyet belli bir sosyal gruba üyeliğin temeli olarak tanınmaktadır (Yeterlik Direktifi Mad. 4 (3), Mad. 9 (2), 10(1)).

Bu mevzuat temelinde üye devletler cinsiyet temelli şiddetin, FGM'nin ve aile içi şiddetin mülteci statüsünün verilmesi için aranan zulüm görüyor olma şartına temel teşkil edecek şekilde dikkate alınmasını sağlamalıdır.

Mülteci statüsü şartlarına uygun olmamaları durumunda kadınlara ikincil koruma statüsü verilebilir (Yeterlik Direktifi Mad. 15). Bu şartlar altında başvuru sahibi aşağıdakileri kapsayabilecek olan ciddi tehlike riski altında olduğunu kanıtlamalıdır: "menşe ülkte ölüm cezası veya idam ya da işkence, gayriinsani veya küçültücü muamele veya ceza ya da uluslararası veya dahili silahlı çatışma durumlarında şiddet nedeniyle kişinin hayatının ciddi ve bireysel bir tehlike altında olması". Örneğin kadınlarda bu durum menşe ülkte ailelerinden gelen ciddi şiddet tehditleriyle karşı karşıya kalmaları halinde geçerli olabilir.

AB'de, kabul şartlarıyla ilgili kurallar genel olarak Kabul Direktifi'yle belirlenmektedir. Bununla birlikte, uluslararası korumanın sağlanması ve geri çekilmesi hakkında 2013/32/AB sayılı Direktif de, sığınma başvurusunun çeşitli aşamalarının bu Direktif'le düzenleniyor olması nedeniyle konuyla ilgilidir. Bu aşamalar kişisel mülakat gibi bazıları kabul merkezlerinde gerçekleşmektedir ve bu nedenle kabul şartlarının dikkate alınmasında göz önünde bulundurulmalıdır. Kabul Direktifi sığınmacı adaylarının üye devletlere kabulüne ilişkin asgari şartları düzenlemektedir.

Direktif'te kadın sığınmacı adaylarının kabulüne dair birkaç atf bulunmaktadır. 11. madde üye devletleri alıkoyma durumunda kadın başvuru sahiplerini erkek başvuru sahiplerinden ayrı tutmaya zorlamaktadır. Aileler bu şarttan muaf olabilir.

18(3). madde temelinde üye devletler başvuru sahiplerinin kabul ve barınma merkezlerine yerleştirilmesinde her tür cinsiyet ve yaş faktörünü dikkate alacaklardır. 18. madde üye devletlerin kabul ve barınma merkezlerinde saldırının ve cinsel saldırı ve taciz gibi cinsiyet temelli şiddetin önlenmesine yönelik tedbirler almalarını mecbur tutmaktadır.

Buna ek olarak üye devletler diğerlerinin yanı sıra çocukları / refakatçisiz çocukları, gebe kadınları, küçük çocukları olan bekar ebeveynleri, insan ticareti mağdurlarını, tecavüze, cinsel / fiziksel veya psikolojik şiddete maruz kalmış mağdurları (FGM dahil) kapsayan savunmasız kişilerin özel durumlarını dikkate



almalıdır (21. madde).

Son olarak 29. madde Direktif'i uygulayan mercilerin hem erkek hem de kadın başvuru sahiplerinin ihtiyaçlarıyla başa çıkmak için gerekli eğitimi almış olmalarını öngörmektedir.

Uluslararası korumanın sağlanması ve geri çekilmesi hakkında 2013/32/AB sayılı Direktif cinsiyet farklılıklarını da göz önünde bulundurmaktadır. Giriş kısmında, 29. fıkrada üye devletlerin savunmasız kişileri tespit etmelerinin ve bu kişiler için özel usul teminatları sağlamalarının gerektiği ifade edilmektedir.

Savunmasızlık diğerlerinin yanı sıra cinsiyet ve yaş temelinde de olabilir ve ayrıca şiddet ve tecavüzün bir sonucu da olabilir. 32. bentte bütün usullerin cinsiyete duyarlı olmasının ve erkek ve kadın başvuru sahiplerine eşit şans tanımalarının gerekli olduğu belirtilmektedir. Mülakatlar hem kadın hem de erkek başvuru sahiplerinin geçmişlerinden rahatça bahsedebilmelerini sağlayacak şekilde yapılmalıdır.

10. madde sığınma başvurularıyla ilgilenen personelin diğerlerinin yanı sıra cinsiyet konularında rehberlik alma imkanına sahip olmalarını öngörmektedir.

Buna ek olarak 11. madde üye devletlere, bir ailenin bir bütün olarak sığınma talep etmesi durumunda dahi cinsiyet temelli zulüm mağduru bir kadına bireysel statü verilmesi olanağını sunmaktadır.

Son olarak, Direktif'in 15. maddesi kişisel mülakat sırasında mülakatçının cinsiyet gibi kişisel ve genel şartları dikkate alabilme yeteneğine sahip olması gerektiği şartını getirmektedir.

Değiştirilmiş Kabul Şartları Direktif'i uygularken üye devletler AB Temel Haklar Şartı'nı gözetmek zorundadırlar. Şart'taki bazı haklar kadın sığınmacı adaylarının kabulü konusunda ilgilidir.

Şart'ın bütünlük hakkını koruyan 2. maddesi, üye devletlerin cinsiyete duyarlı kabul şartları sağlamamaları durumunda ihlal edilmiş olabilir. Cinsiyet temelli şiddet bu madde kapsamına girmektedir.

Dahası, aile hayatı hakkı da, örneğin ailelerin kabul merkezlerinde bir arada tutulması suretiyle konuyla ilgili olabilir.

Şart'ın 5. maddesi insan ticaretini yasaklamaktadır. Bu nedenle üye devletler kadınları ve kız çocuklarını kabul merkezlerinde geçirdikleri süre zarfında insan tacirlerinin eline düşmeye karşı korumalıdır.

Bu Direktiflere ek olarak, suç mağdurlarının hakları, desteklenmeleri ve korunmalarına dair asgari standartları belirleyen 2012/92/AB sayılı Direktif de, ikamet statüsüyle ilgili olarak ayırım gözetmez şekilde uygulanması nedeniyle sığınmacı adaylarına uygulanacak şekilde yorumlanabilir.

Mağdur Direktif'i üye devletlere AB üye devletlerinde işlenen suçları bildirme ve bu suçların mağdurlarını koruma yükümlülüğünü getirmektedir. Buna örneğin travma desteği ve danışmanlık da dahildir.

### **Cinsiyete duyarlı sığınma başvurusu**

Cinsiyet temelli zulmün tanınmasıyla dahi kadınlar genel olarak sığınma taleplerinin haklılığını kanıtlama konusunda daha büyük zorluklarla karşı karşıya kalmışlardır. Örneğin cinsiyet temelli şiddete ilişkin kanıt göstermek daha zordur. Kadınlar sıklıkla sadece bir anlatıya sahiptirler ve ellerinde kanıt bulunmamaktadır.

Bu aynı zamanda kadın sığınmacı adaylarının erkek adaylara göre daha az başarılı olmasının da nedenidir. Hikayeleri erkeklerinkine göre daha az inandırıcı kabul edilmektedir (erkekler gördükleri zulme dair,

örneğin belli bir partiye üye olma gibi somut kanıtlar gösterebilirler). Kadınların hikayelerini sunma biçimi bu nedenle erkeklerinkinden daha da önemlidir.

Bu bakımdan, kadınların hikayelerini bir erkeğe anlatmalarının büyük olasılıkla daha zor olacağı göz önünde bulundurulmalıdır. Bu nedenle kadın mülteciler sığınma taleplerinde mülakatçı olarak bir kadınla çalışma imkanına sahip olmalıdırlar.

2013/32/AB sayılı Direktif'in 15. maddesi üye devletlerin kadın mülakatçı imkanını sağlamaları gerektiğini belirtmektedir. Bu şartlar altında kadınlar, kadın mülakatçının yanı sıra kadın tercüman da isteyebilmelidirler.

Kadın mülakatçının ve tercümanın kanun nezdinde tanınmasıyla, üye devletler ayrıca bu kadın mülakatçıların ve tercümanların kabul merkezlerinde bizzat mevcut bulunmalarını da sağlamalıdırlar. Bilhassa, kabul merkezlerinin oldukça kalabalık olduğu bu dönemde kadın mülakatçı ve kadın tercüman hakkının fiilen uygulanması zor olabilir. Burada ikisinin de sağlanması önemlidir.

Kadınların hikayelerini anlatma konusunda yine zorluk yaşayacak olmaları nedeniyle kadın tercümanın mevcut bulunmadığı durumlarda kadın mülakatçı buldurmanın olumlu etkileri zayıflayacaktır.

Kadınların sığınma başvurularının başarı oranlarının iyileştirilmesi için üye devletlerde cinsiyete duyarlı sığınma usullerinden yararlanılmalıdır. Bu durum 2013/32/AB sayılı Direktif'te de tanınmaktadır.

Cinsiyete duyarlı sığınma usullerinin temini için, başvurularla ilgilenen personel cinsiyete özel sorunların farkında olmalıdır ve böylelikle bu cinsiyet hususlarının farkına varma yeteneğini kazanmalıdır. Özellikle de başvuru sahibinin savunmasız bir kişi olarak sınıflandırılabilceği durumlarda, cinsiyetle ilgili vakalar için uzman memurlar mevcut bulunmalıdır. Bu uzman memurlar cinsiyetle ilgili vakalarda sorular veya usuller konusunda diğer personele de yardımcı olabilir.

Kadın sığınmacı adaylarının sığınma başvurularının başarısını etkileyen önemli bir etmen, kabul merkezlerinde çocuk bakımının mevcut bulunmasıdır. Bütün üye devletler kabul merkezlerinde çocuk bakım tesisleri sağlamamaktadır.

Bu nedenle kadın başvuru sahipleri sığınma statüsü mülakatına çocuklarını da getirmek zorunda kalmaktadırlar. Bu şartlar altında bu kadınlar çocuklarının yanında geçmişlerinden bahsetmek ve travmatik tecrübelerini paylaşmak zorunda kalmaktadırlar. Bu durum bu kadınların örneğin aile içi şiddet, FMG veya tecavüz deneyimlerinden bahsetme konusundaki istekliliklerini etkileyebilir.

Çocuklar ayrıca kadınların dikkatini de dağıtabilir ve bu durum da inandırıcılıklarını etkileyebilir. Dahası, bu mülakatlara tanık olmak ve annelerinin travmatik deneyimlerini dinlemek çocukların menfaatine de değildir.

Buna ek olarak, mülakat diğer aile üyelerinin yanında da yapılmamalıdır. Kadınlar aile içi şiddet, namus suçları veya aileden gelen başka tehditlerden bahsetmemeleri için baskı görebilirler. Bu şartlar altında kadınlar kendi adlarına sığınmacı statüsüne hak kazanabilirler, fakat deneyimlerini anlatamayacak olmaları nedeniyle bu bireysel statüyü elde edemeyebilirler.

Sığınma başvurusu sırasında ortaya çıkabilecek diğer bir mesele de kabul merkezlerinde usule ve belli haklara dair yeterli bilginin sağlanmasının gerekmesidir. Mülakat sırasında mülakatçı başvuru sahibine bir sığınma talebine ilişkin bireysel haklarını bildirmeli veya başvuru sahibine hangi durumda hukuki yardım alabileceğini açıklamalıdır.

Bu, mülakatın sığınmacı adayının bu bilgiye erişebildiği tek zaman olduğu durumlarda bilhassa önemlidir. Bütün sığınmacı adayları kadınların ve çocukların mülteci statüsü için bireysel başvurularında bulunabileceklerinin farkında değildirler.

Bu nedenle kadın sığınmacı adaylarına ve çocuklara hakları bildirilmelidir. Bireysel bir sığınma statüsü kazanmaları durumunda kadınlar ailelerine veya eşlerine daha az bağımlı olurlar. Bu, kadınların ailenin baskısında oldukları veya aile içi şiddet mağduru oldukları durumlarda bilhassa önemlidir, çünkü bu kadınlara bu şiddetli durumlardan kaçınma fırsatı tanımaktadır. Kabul merkezlerinde, kimlerin sığınmacı statüsü talebinde bulunacaklarına dair bilgi bu nedenle üye devletlerdeki sorumlu aktörlerce sağlanmalıdır.

## Şiddet türleri

Mülteci devrinin farklı aşamaları sırasında kadınlar farklı şiddet türlerine maruz kalabilirler. Aşağıda S. Purdin tarafından geliştirilmiş tanımlar tablosu verilmiştir:

<b>Çatışma sırasında, kaçış öncesinde</b>	İktidar sahiplerince istismar; kadınların cinsel amaçlı takası; cinsel saldırı, tecavüz, güvenlik güçleri de dahil olmak üzere çatışma taraflarının silahlı üyelerince kaçırılma; toplu tecavüz ve zorla gebelik.
<b>Kaçış sırasında</b>	Haydutların, sınır muhafızlarının, korsanların cinsel saldırıları; kaçakçılar ve köle tacirleri tarafından ticaret amaçlı ele geçirilme.
<b>Sığınma ülkesinde</b>	Cinsel saldırı, cebir, yetki sahibi kişilerce cebir; koruyucu ailelere verilmiş ayrılmış çocuklara cinsel istismar; aile içi şiddet; transit tesislerinde, odun, su vb. toplarken cinsel saldırı; hayatta kalmak için seks/fuhşa zorlama; sığınma ülkesinde yasal statü veya yardım ya da kaynaklara erişim talep eden kişilerin cinsel sömürüsü, zararlı geleneksel uygulamaların devam ettirilmesi.
<b>İade sırasında</b>	Ailelerinden ayrılmış kadın ve çocukların cinsel istismarı; iktidardaki kişilerce cinsel istismar; cinsel saldırılar, haydutlar, sınır muhafızları tarafından tecavüz, zorla/cebri iade.
<b>Yeniden katılım sırasında</b>	Bir intikam biçimi olarak iade edilenlere karşı cinsel istismar; yasal statünün düzenli hale getirilmesi için cinsel baskı, karar mekanizmalarından hariç tutulma; kaynaklara erişimin, bireysel belgelere ve mülkü geri alma / mülk sahibi olma hakkının engellenmesi veya kısıtlanması.

## Cinsiyete duyarlı kabul şartları

Kadınlara (ve diğer korunmaya muhtaç gruplara karşı) şiddetin önlenmesi için kabul şartları emniyetli bir ortam sağlamalıdır.

Kabul merkezlerinde, bu merkezlerin cinsiyete karşı daha hassas hale getirilmesi amacıyla belli tesisler sağlanmalıdır. Kabul ve barınma merkezlerindeki personel cinsiyete özgü sorunların ve kabul merkezlerindeki tesislerdeki uyarlamaların kadınların ve çocukların durumunu ne şekilde iyileştirebileceğinin farkında olmalıdır.

Cinsiyete duyarlı bir kabul merkezinin sağlanmasında aşağıdaki hususlar dikkate alınmalıdır: ayrı barınma, sağlık hizmetleri, refakatçisiz kız çocuklarına ve bekar kadınlara fazladan dikkat gösterilmesi, eğitim, ayrı alıkoyma ve kadınlara karşı şiddetin önlenmesi.

Siğınmacı adaylarının barınaklarının cinsiyete duyarlı bir şekilde düzenlenmesi çok önemlidir. Bir arada kalmak isteyen aileler hariç olmak üzere kadınlar ve erkekler ayrı barındırılmalıdır. Birlikte barındırılan erkekler ve kadınlar arasında mahremiyet yokluğu kadınlara karşı - devam eden - şiddete yol açabilir. Kadınlar kabul merkezlerinde odalarını kilitleme olanağına sahip olmalıdırlar. Bu şekilde hırsızlık ve (cinsel) şiddet önlenir.

Aşırı kalabalık kabul merkezleri kadınlara ve çocuklara karşı ciddi (cinsel) şiddet riskleri getirmektedir. Kadınların emniyetinin ve mahremiyetinin daha da iyileştirilmesi için kabul merkezlerinde, özellikle de merkezlerin aşırı kalabalık olduğu durumlarda ayrı banyo ve temizlik tesisleri de sağlanmalıdır. Kadınların ve erkeklerin sıhhi tesisleri sıkı bir şekilde ayrılmalıdır. Buna ek olarak, kabul merkezlerindeki sıhhi tesisler, örneğin bu tesislerin kadınların odalarına yakın konumlandırılması suretiyle ulaşılabileceği kolay ve özellikle geceleri erişim bakımından güvenli olmalıdır. Uzun ve karanlık koridorlar veya bina dışında tesisler emniyetsiz durumlara yol açar.

Buna ek olarak, özellikle de gebe kadınlarla ilgili olarak kabul merkezlerinde yeterli sağlık hizmetleri mevcut bulunmalıdır. UNHCR'ye göre gebe kadınların tıbbi hizmetlere erişimi ev sahibi devletin vatandaşlarınıninkiyle aynı olmalıdır. Kabul merkezlerindeki kadınlar ayrıca ilgili üye devletin tanıdığı üreme sağlığı hakları konusunda bilgilendirilmelidirler ve bu konuda kendilerine danışmanlık sağlanmalıdır.

Kadınlar ayrıca travmatik deneyimlerin etkilerini atlatabilmek için psikolojik yardım da alabilmelidirler. Kadınlar ve çocuklar yolculukları sırasında cinsiyet temelli şiddete maruz kalmış olabilirler. UNHCR, yetersiz mali kaynaklara sahip mültecilerin seyahat masraflarını karşılayabilmenin bir yolu olarak (hayatta kalma amaçlı) cinsel ilişkiden yararlanmak zorunda kaldıklarını bildirmiştir.

Bu nedenle bu mağdurlara bu deneyimlerin etkilerini atlatabilmeleri için yardım sağlanmalıdır. Kadınlar ve çocuklar da tıbbi ve psikolojik yardıma erişimlerinin sağlanması için savunmasız gruplar olarak tanınmalıdırlar.

Genç ve refakatçisiz kız çocukları ve bekar kadınlar bir kabul merkezine varduktan sonra fazladan dikkat gerektirirler. Yalnız seyahat eden bu kız çocukları ve kadınlar daha fazla riskle karşı karşıya kalmaktadırlar. Aile üyelerinin veya yol arkadaşlarının koruması altında olmamaları nedeniyle yolculukları sırasında veya kabul merkezlerinde cinsel ve cinsiyet temelli şiddet mağduru olabilirler.

UNHCR bazı kadınların çaresizlikten, sırf korunabilmek için seyahat sırasında evlendiklerini de bildirmiştir. Refakatçisiz kız çocuklarına ve bekar kadınlara bu nedenle kabul merkezlerinde özellikle yardımcı

olunmalıdır. Aksi halde bu kadınlar koruma altında olmadıkları için mutfak veya çamaşır makinesi gibi olanakları kullanamayabilirler.

Korumanın mevcut bulunmaması bu kız çocuklarını ve kadınları bir tür koruma aradıklarında kolaylıkla istismar edilebilecekleri bir duruma da sokabilir.

Bu nedenle bu kız çocukları ve genç kadınlar insan ticareti mağduru olma ve/veya fuhşa zorlanma riskine açıktırlar. Dahası, bu kız çocuklarının / kadınların ailelerin yeniden bir araya getirilmesine yönelik hükümlerden yararlanılabilmesi için evlenmeye zorlandıkları bir uygulama da görülmektedir.

Örneğin, bu kız çocukları, bir AB üye devletinde sığınma hakkı elde ettiklerinde eşlerini de (ve potansiyel olarak eşin bakmakla yükümlü olduğu ebeveynini veya çocuklarını da) AB'ye getirebilmeleri için (menşe ülkesindeki) bir aile üyesiyle evlendirilebilirler.

Kız çocukları da dahil olmak üzere çocukların, bir kabul merkezinde kalmaları sırasında eğitime erişimleri olmalıdır. Okula gitmek ev sahibi ülkeye hızla katılabilme şanslarını artıracaktır.

Dahası, ev sahibi ülkenin dilini öğrenmeleri durumunda bu çocukların geleceğe ilişkin olanaklarını da artıracaktır.

Kadınlara karşı şiddet önlenmelidir. Yukarıda belirtildiği üzere, kadınların ve çocukların emniyeti erkeklerden ayrı barındırıldıkları durumlarda daha kolay sağlanmaktadır. Ayrıca, kadınlar ve çocuklar kendi sihi tesislerine sahip olmalıdırlar. Bu odalar sadece kadınlara ve çocuklara ayrılmış olmalıdır, erkeklerin bu tesislere girmesine izin verilmemelidir.

Geceleri holler ve koridorlar, emniyetli geçişin sağlanması için yeterince ışıklandırılmış olmalıdır.

Kabul merkezlerinde, aile içi şiddet de dahil olmak üzere kadınlara karşı şiddetin suç kabul edildiği yönünde bilgi verilmelidir. Kadınlara saygı gösterme konusunda eğitim, cinsel ve cinsiyet temelli şiddeti önleyebilir. (Cinsel) şiddet mağduru olmuş kadınların suçu kabul personeline ve polise bildirebilmeleri son derece önemlidir.

Cinsel yönelimli yorumlar, saldırılar ve tecavüzle ilgili şikayetler ve ihbarlar personel tarafından ciddiye alınmalıdır ve mağdur kabul personeline destek almalıdır. Bu, başka kadınları da suçları bildirmeye teşvik edecektir.

Alıkoymanın gerekli olması durumunda kadınlar ve çocuklar erkeklerden ayrı alıkonmalıdır. Bununla birlikte, çocukların, gebe kadınların ve henüz doğum yapmış kadınların hiç alıkonmaması aslında en uygundur.

## Mültecilerle ve sığınmacı adaylarıyla sahada çalışan kişilerin bakış açısı

### Anket

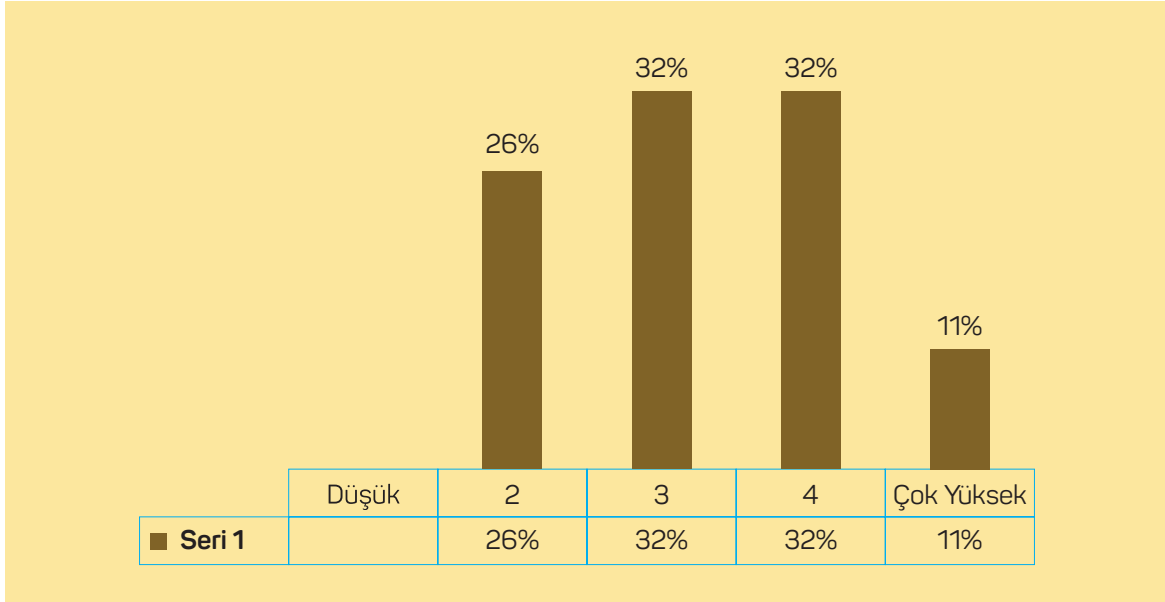
Sahada mültecilerle ve sığınmacı adaylarıyla çalışan kişilerin bakış açılarının toplanması için, 6 ülkeden 19 kişi tarafından online olarak yanıtlanan 13 maddelik bir anket hazırlanmıştır:

- Finlandiya
- Almanya
- Yunanistan
- İtalya
- Türkiye
- BK

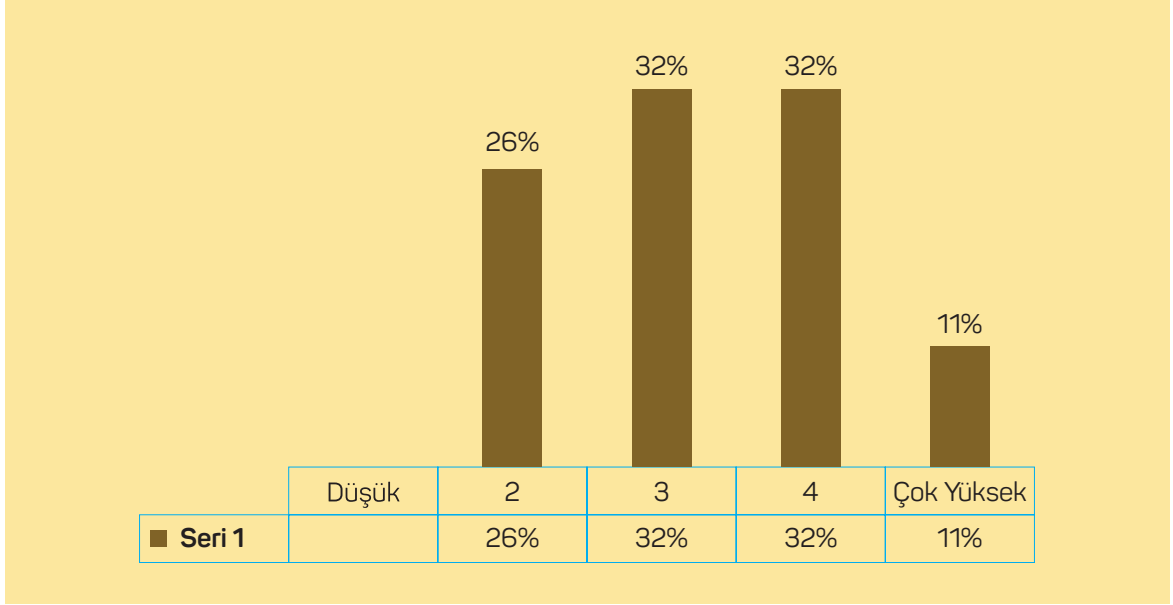
Her ne kadar bu istatistiksel olarak anlamlı bir örneklem olmasa da, toplanan yanıtlar göçmenlerle ve sığınmacı adaylarıyla çalışan kişilerin mevcut mevzuatla ve uygulanmasıyla ilgili durumu nasıl algıladıklarını ve özellikle de cinsiyet perspektifinin kabul ve sığınma safhalarında dikkate alınıp alınmadığını anlamamıza yardımcı olmaktadır.

### Sonuçlar

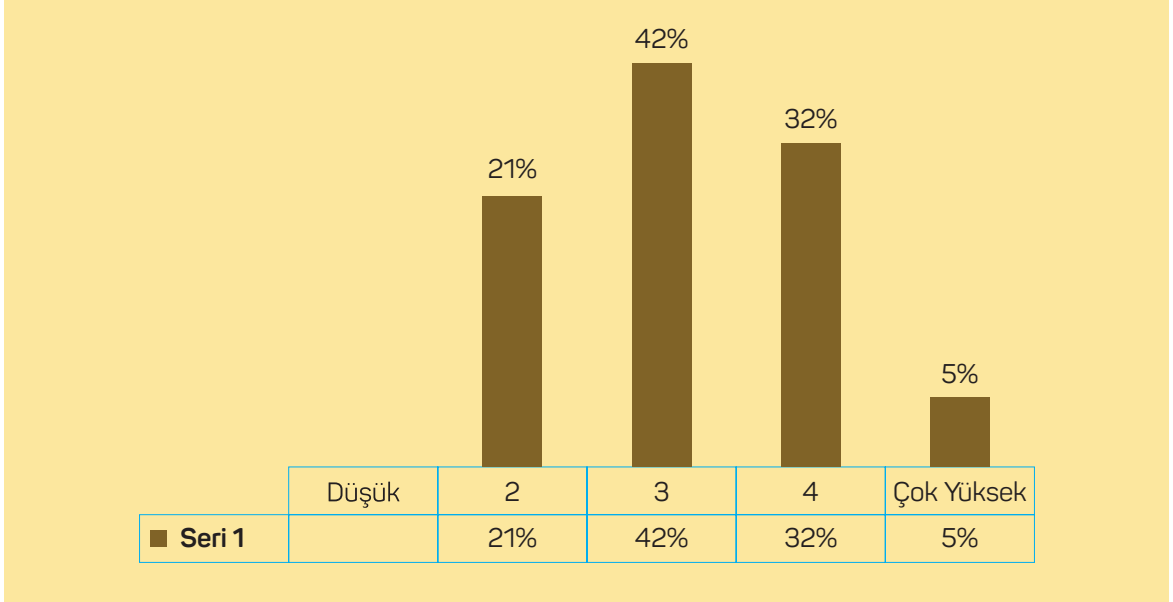
**Ülkenizdeki sığınma ve mülteciler mevzuatının sorunun ilgili bütün yönlerini kapsadığını düşünüyor musunuz? 1'in çok düşük, 5'in ise çok yüksek olduğu, 1 ile 5 arası skala**



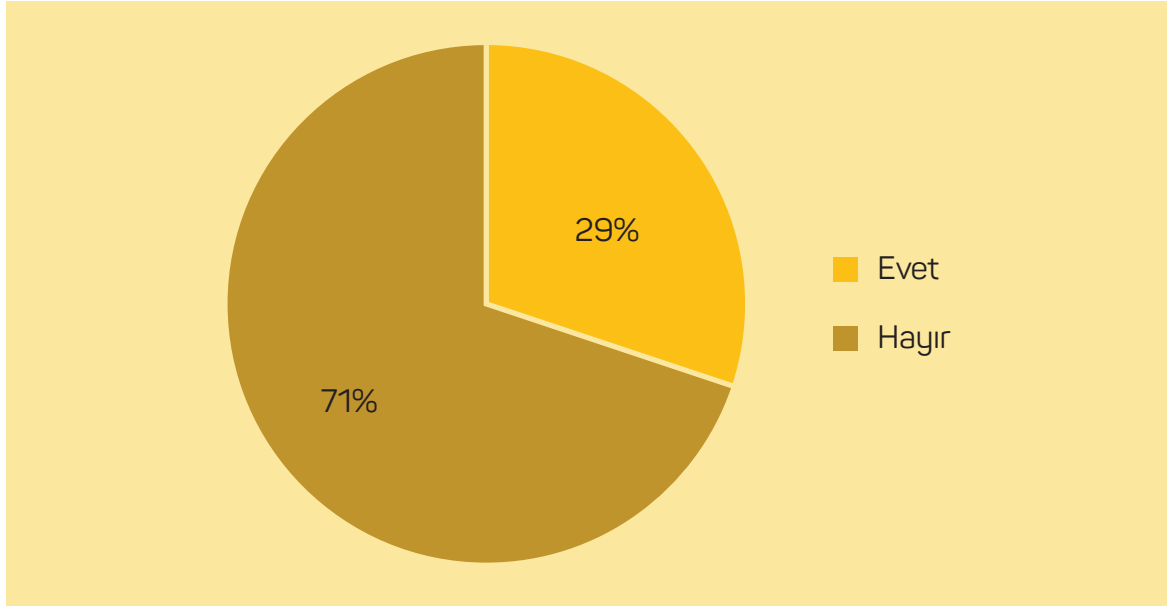
**Ülkeniz sığınmacı adaylarını ve mültecilerini hedefleyen bütün uluslararası direktifleri uyguladı mı?**  
1'in çok düşük, 5'in ise çok yüksek olduğu, 1 ile 5 arası skala



**Ülkeniz sığınmacı adaylarını ve mültecilerini hedefleyen bütün AB direktiflerini uyguladı mı?**  
1'in düşük, 5'in ise çok yüksek olduğu, 1 ile 5 arası skala



**Sığınma hakkının verilmesiyle / reddedilmesiyle ilgili olarak kanunun öngördüğü sürelerle uyuluyor mu?**

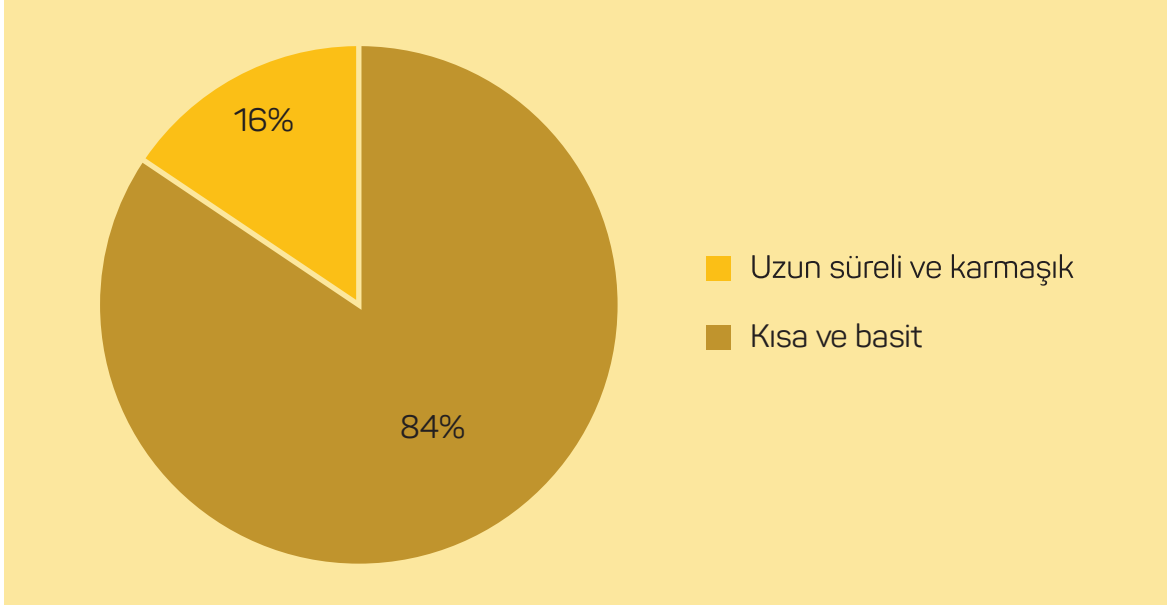


**Sürelere uyulmamasının ana nedenleri nelerdir?**

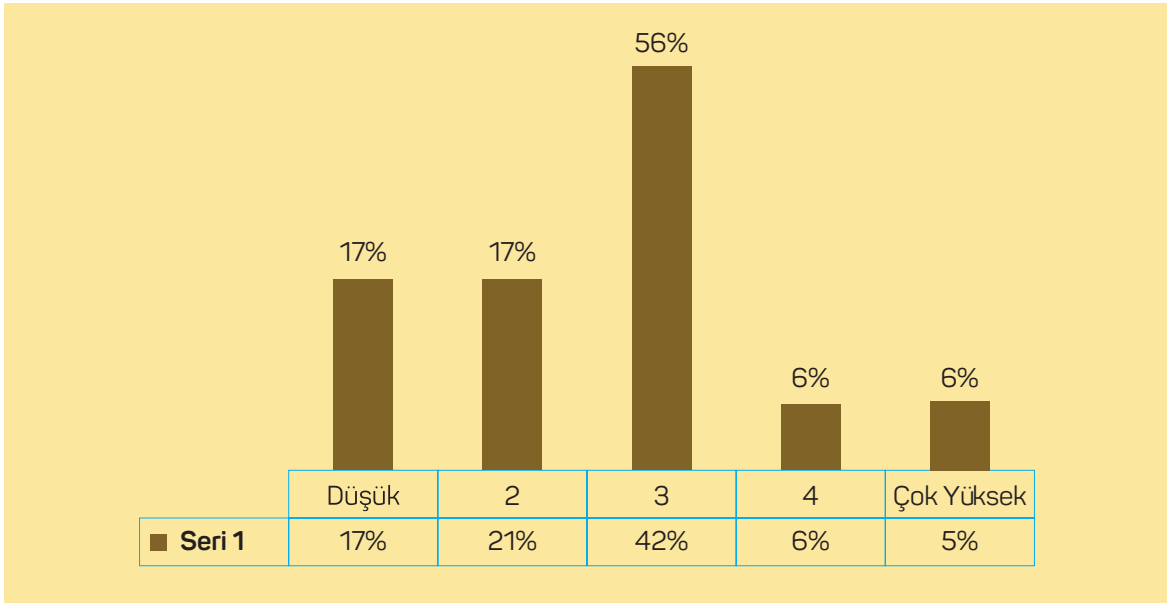
- "Kıyılarımıza deniz yoluyla ulaşan sığınmacı adaylarının son derece yüksek sayısından kaynaklanan iş yüküne yetecek personel mevcut değil"
- "Aynı anda çok fazla sığınmacı aday geliyor"
- "Çok fazla başvuru var"
- "Yeterli deneyim yok - Kurum yeni oluşturulmuş"
- "Güvenlik meselesi"
- "Transit ülkesi olmamız"
- "Sığınma ve mültecilik başvurularını inceleyen komisyonların sayısının çok az olması"
- "Hükümetin bu olguyu sürekli bir acil durum olarak ele alması ve ciddi bir şekilde yönetememesi"
- "Aşırı kalabalık"
- "Çok sayıda insan, az sayıda personel"
- "Kanunda zaman aşımı yok"
- "açıklanmayan farklı nedenler, eğitimsiz memurlar, "hasmane bir ortam" yaratılması yönündeki talimatlar"
- "Merciler aşırı yük altında, bazı ülkelerde sığınma başvurusu dahi hemen mümkün olmuyor, bazı merciler süreleri yok sayıyor, merciler önemli bilgilerin eksik olduğunu iddia ediyor"
- "Çok fazla insan var. Altyapı yok"



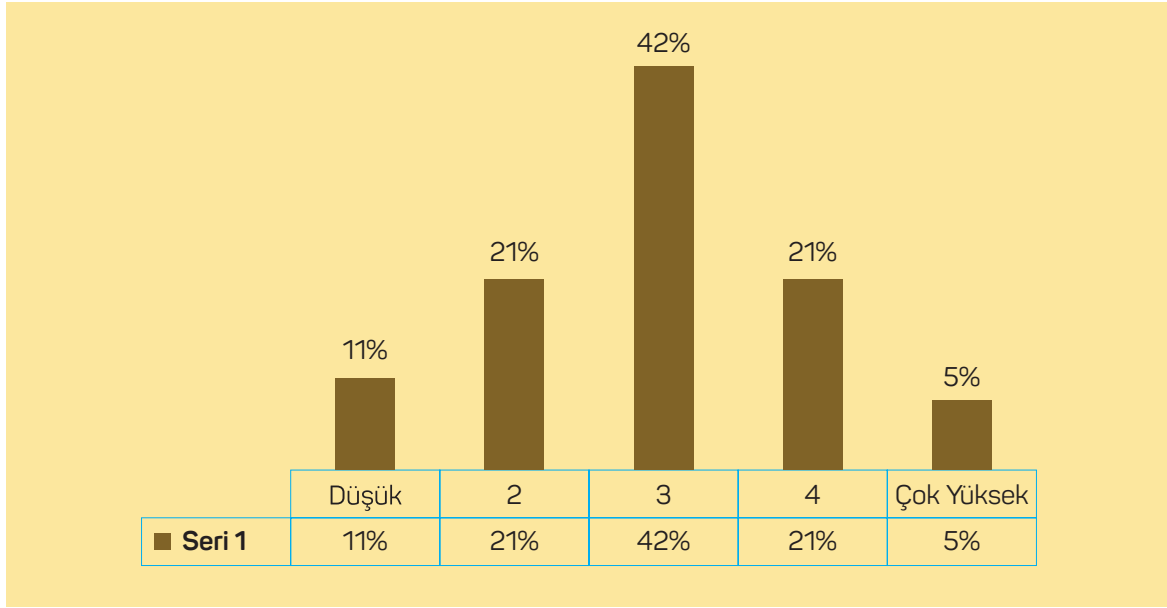
**Ülkenizdeki sığınma ve mültecilik başvuru ve değerlendirme usullerinin uzun ve karmaşık olduğunu mu yoksa kısa ve basit olduğunu mu düşünüyorsunuz?**



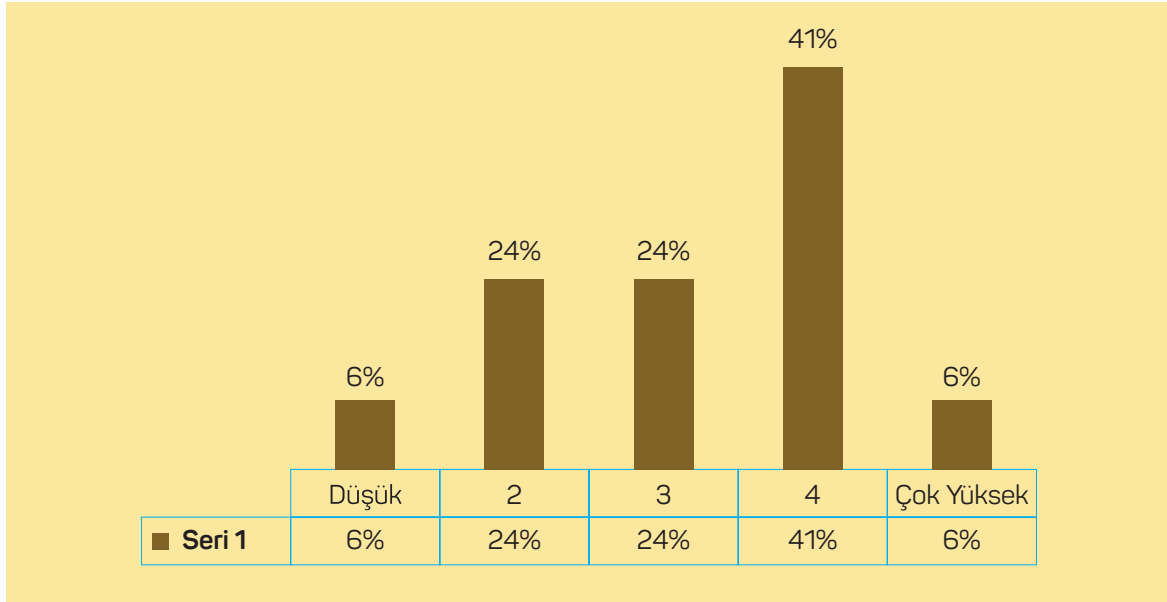
**Mevzuat ve uygulanması sığınmacı adaylarının / mültecilerin ihtiyaçlarına karşı duyarlı mı? 1'in düşük, 5'in ise çok yüksek olduğu, 1 ile 5 arası skala**



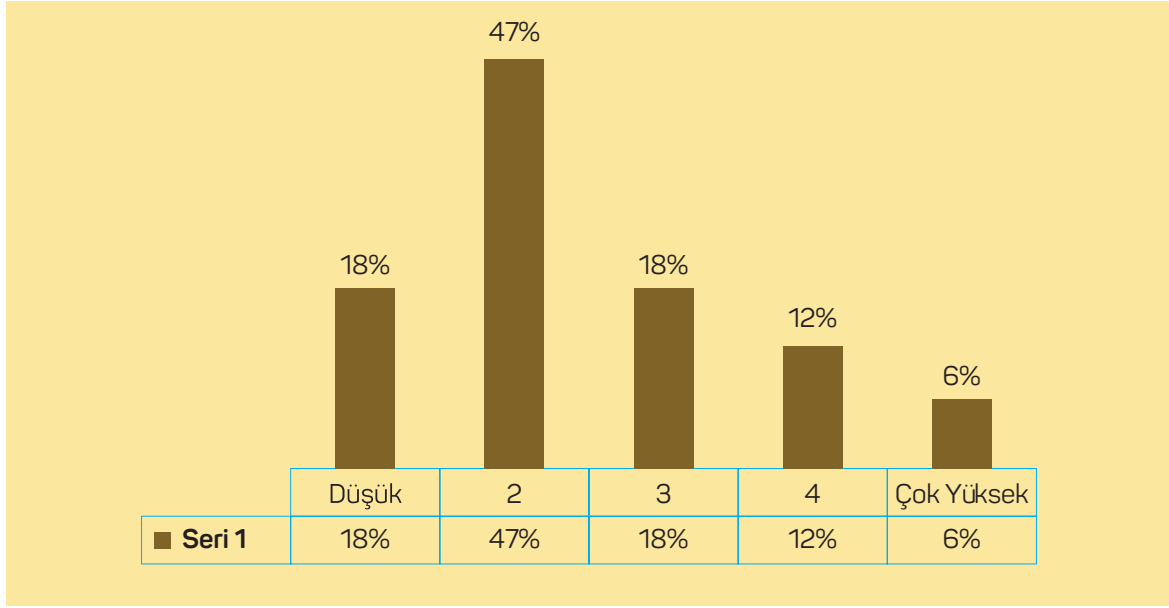
**Başvuru aşamasında cinsiyet perspektifi dikkate alınıyor mu?** 1'in düşük, 5'in ise çok yüksek olduğu, 1 ile 5 arası skala



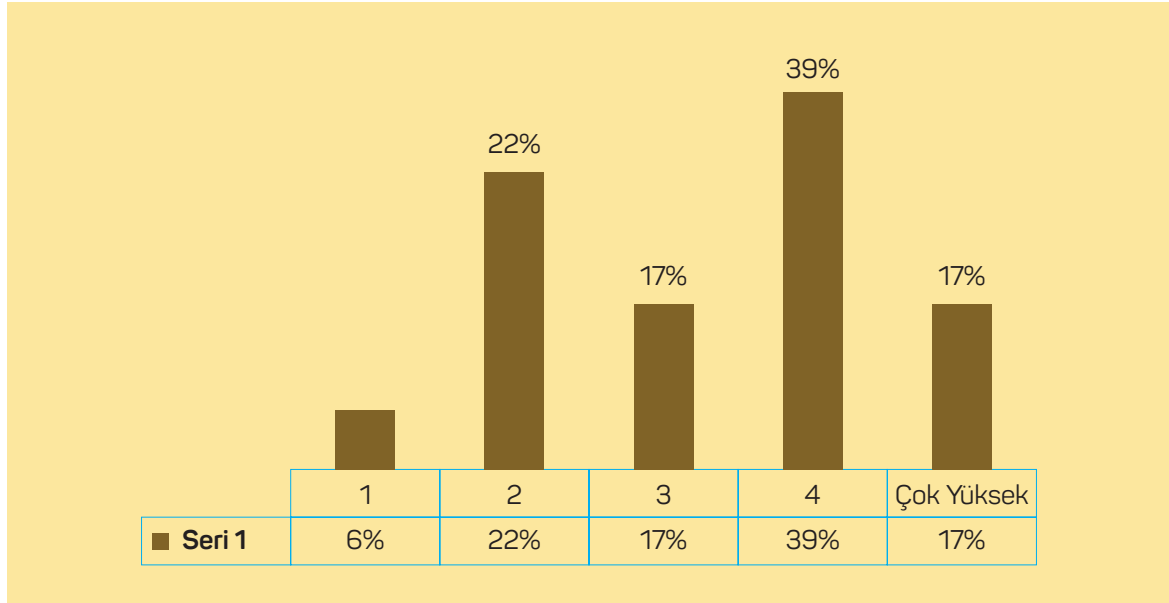
**Kadın mülakatçı ve tercüman sağlanıyor mu?** 1'in düşük, 5'in ise çok yüksek olduğu, 1 ile 5 arası skala



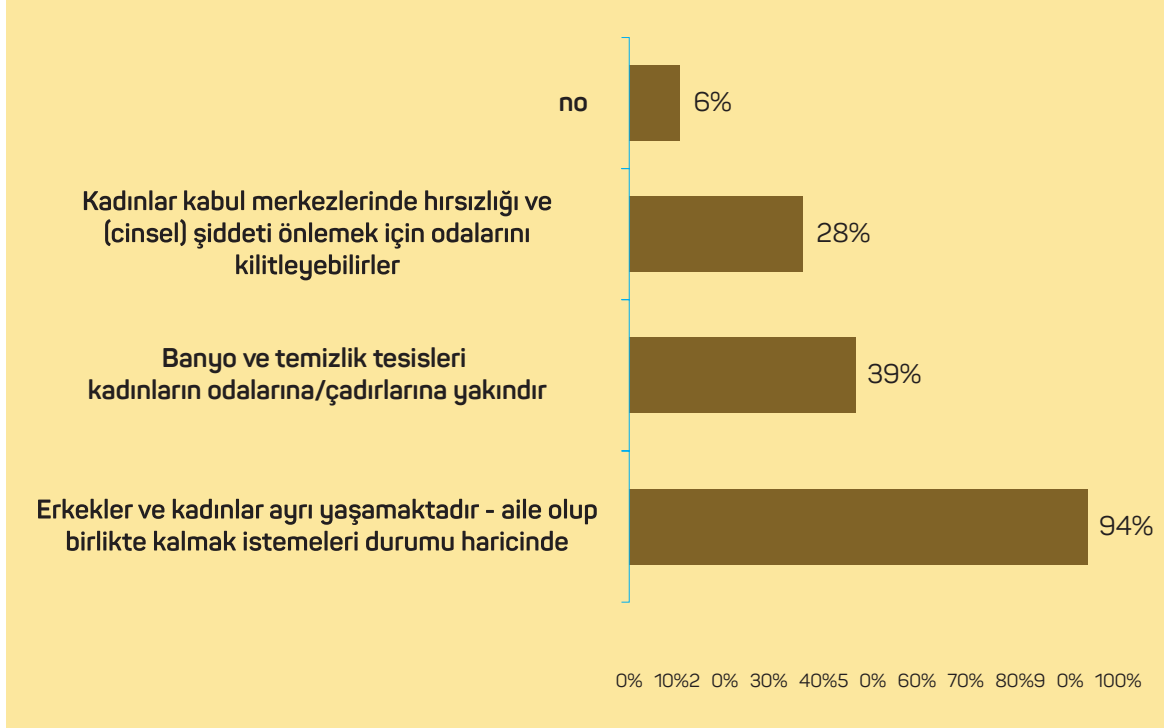
**Mülakat sırasında çocuk bakım hizmeti sağlanıyor mu? 1'in düşük, 5'in ise çok yüksek olduğu, 1 ila 5 arası skala**



**Mülakat kadınların serbest bir şekilde konuşabilmesi için ailenin diğer üyeleri alınmadan yapılıyor mu? 1'in düşük, 5'in ise çok yüksek olduğu, 1 ila 5 arası skala**



### Kabul şartları cinsiyete duyarlı mı?



### Sığınma talep eden veya mülteci kadınların durumunu iyileştirebilecek önerileriniz var mı?

- geliş dalgalarını karşılamak için İtalyan polisiyle işbirliği yapmada bütün Avrupa ülkeleri daha büyük bir rol oynamalıdır
- İşlemlerin hızlanmasını sağlamak için sığınmacı adaylarıyla ilgilenen memurların sayısının artırılması
- VBG konularıyla ilgili alanlarda çalışan güvenlik kuvvetlerinin ve bütün personelin hassasiyetinin artırılması; insan ticaretinin kadın ve çocuk mağdurlarının fark edilmesi için daha etkili müdahaleler geliştirilmesi
- Finlandiya uluslararası kuralları ve AB kurallarını çok iyi uyguluyor ve mülteciler ihtiyaçlarını (mülkatta tercüme, çocuk bakımı) talep etme hakkına sahiptirler. Finlandiya'da temel olarak aile kampları (bekar kadınlar da orada yaşıyor) ve erkek kampları mevcut. Başlangıçta mültecilere yüksek standartlar sağlanmada zorluklar yaşanıyordu (aniden ve çok sayıda geldiler), fakat şimdi her şey yolunda. Başvuruların değerlendirme sürecindeki süre farklılığının iyileştirilmesi iyi olabilir, örn. bazı insanlar yanıtlarını 3 ay içinde alırken bazılarınının 6 aydan fazla sürüyor ve bunu mültecilere açıklamak çok zor oluyor (vakalar farklı olsa ve farklı işleme süreleri gerektirse de). İkincisi, mülteci kamplarında sağlanan yiyecek mültecileri kültürel olarak tatmin etmeyebilir (birçok kamp üç kap yemek sunuyor ve kendi yemeğini pişirme seçeneği tanımıyor).
- Personel sayısının artırılması
- İngiltere'de kadın mülteciler ve sığınmacı adayları doğum bakımı için ücret ödememeliler. Kadın gruplarına yeterli fon sağlanmalı. Örneğin cebri veya ayarlanmış evlilikler nedeniyle (örn. ailelerin yeniden bir araya getirilmesi yoluyla giriş izni aldıktan sonra) ilişkilerini bitirmeleri gereken kadınlara daha fazla destek sağlanmalı.
- Dairelere ve dil kursları sırasında çocuk bakımı hizmetlerine daha kolay erişim
- Cinsiyet bakımından hassas ve savunmasız kişilere uygun barınma sağlanması

- özellikle de çocuklu kadınlar için daire arama sırasında daha fazla yardım; mülteci kamplarında / evlerinde çocuk bakımı; travma geçirmiş kadınların tespiti ve desteklenmesi için daha fazla psikolojik yardım
- daha kısa süreler, daha iyi kamp şartları

## Sonuçlar

Elde edilen sonuçlara göre, ankete katılan 6 ülkedeki sığınma ve mültecilik mevzuatı, ilgili konuların çoğunu kapsamaktadır ve sığınmacı adaylarını ve mültecileri hedefleyen uluslararası direktifler genel olarak uygulanmaktadır.

AB direktiflerinin ulusal mevzuatlarda uygulanmasına gelince, Türkiye'nin bir AB üyesi olmadığını ve bu nedenle Avrupa direktiflerinin bağlayıcılığı altında olmadığını göz önünde bulundurmalıyız. Fikrimizce bu sorunun yanıtı düşük puan almış ülkelerle farkı açıkça yansıtmaktadır. Hatta ulusal seviyede uygulama bakımından yanıtlayanların %63'ü oldukça düşük veya orta puan almıştır.

Yanıtlayanların sadece %29'u sığınma taleplerinin kabul veya reddine ilişkin işlemin terminlerinin temel olarak eksik personelli kurum yapıları nedeniyle gözetildiğini bildirmiştir.

Bu durum, sığınmacı adaylarının / göçmenlerin aynı anda geldikleri ve yapıların daima neredeyse çökme noktasında olduğu transit ülkelerinde özellikle geçerlidir.

Sıklıkla memurlar eğitimsizdir ve/veya "hasmane bir ortam" oluşturma yönünde talimat almışlardır ve yanıtlayanların %84'üne göre sığınma ve mültecilik başvuruları ve değerlendirme işlemleri uzun ve karmaşıktır, bu da bekleme sürelerinin daha da uzamasına neden olmaktadır.

Yanıtlayanların sadece %12'si mevzuatın ve uygulanmasının mültecilerin ve sığınmacı adaylarının ihtiyaçlarını dikkate alıp almadığı şeklindeki soruya yüksek / çok yüksek karşılığını vermiş, %34'ü ise soruyu düşük / oldukça düşük şeklinde yanıtlamıştır. %42'si başvuru aşamasında cinsiyet perspektifinin dikkate alınıp alınmadığı sorusuna 'orta' cevabını verirken %32'si düşük / oldukça düşük yanıtını vermiştir.

Yanıtlayanların %47'sine göre kadın mülakatçı ve tercüman sağlanmakta, yanıtlayanların sadece %18'ine göre mülakatlar sırasında çocuk bakımı hizmeti sağlanmakta ve yanıtlayanların %56'sına göre kadın mültecilerin / sığınmacı adaylarının ailenin diğer üyelerinin yanında mülakata alınmaması olanağı sağlanmaktadır.

Yanıtlayanların %6'sına göre kabul şartları cinsiyete duyarlı değildir. Yanıtlayanların %28'ine göre kadınlar kabul merkezlerinde hırsızlığı ve şiddeti önlemek için odalarını kilitleyebilmektedir ve %39'una göre banyo ve sihi tesisler kadınların odalarına veya çadırlarına yakındır.

Yanıtlayanların %94'üne göre erkekler ve kadınlar, aile olup birlikte kalmak istedikleri durumlar haricinde ayrı barınmaktadır.

## Kadın sığınmacı adaylarının / mültecilerin şartlarının iyileştirilmesine yönelik öneriler

- Kadınlar ve çocuklar için, gizli mülakatlar için yeri olan emniyetli alanlar bütün transit ve varış noktalarında sağlanmalıdır.

- Bütün kabul merkezlerinin ve barınma tesislerinin kadınlar ve kız çocukları için emniyetli ve erişilebilir olması ve ihtiyaçlarına yanıt verebilmesi sağlanmalıdır.
- SGBV (Cinsel ve Cinsiyet Temelli Şiddet) müdahale ve önleme için, vaka yönetimi ve sevkler de dahil olmak üzere sınır ötesi koruma mekanizmaları mevcut bulunmadıkları durumlarda oluşturulmalıdır.
- SGBV önleme ve müdahale hizmetlerinin yerel olarak ve ilgili ülkeler çapında koordine edilmiş olmasını sağlamak için SGBV standart operasyon usulleri ve sevk yolları geliştirilmelidir.
- Bütün giriş, çıkış ve transit noktalarında mülteciler ve göçmenler için SGBV müdahale hizmetlerinin mevcut bulunması ve erişilebilir olması sağlanmalıdır. Asgari olarak buna psikososyal ilk yardım, tecavüzün klinik yönetimi ve maruz kalma sonrası profilaksi kitleri ve yeterli sayıda kadın tercüman dahil olmalıdır.
- Daha uzun süreli kaldıkları yerlerde, yani varış ülkelerinde, barınma yerlerinde ve/veya iltica ve göç yolunun farklı noktalarında mülteciler ve göçmenler için mevcut bulunan ulusal / yerel sistemlerle (sosyal koruma, ulusal sağlık hizmetleri, yerel Sivil Toplum Kuruluşları vb.) bağlantıları olan kapsamlı çok sektörlü SGBV müdahale hizmetlerinin mevcut bulunmasının sağlanması.
- SGBV ile ilgili korunma risklerinin ele alınması için hukuki yardımın mevcut bulunması mültecilerin ve göçmenlerin erişimine açık olması. Bu, bütün ülkelerde mevcut olmalıdır ve ailenin yeniden bir araya getirilmesi gibi bütün hukuki koruma süreçleri hakkında bilgi sağlanmasını da kapsamalıdır.
- Bütün barınma / kamp yerlerinin etkili yönetiminin güçlendirilmesi ve cinsiyet ve yaş analizinin bu yerlerdeki bütün faaliyetleri yönlendirmesinin sağlanması.
- Ulusal ve yerel sağlık tesisleriyle bağlantılı kapsamlı üreme sağlığı hizmetlerinin mevcut bulunmasının sağlanması. Buna anne ve çocuk ölümlerinin engellenmesi, cinsel yolla bulaşan hastalıkların ve HIV'nin önlenmesi ve tedavisi, gebelikle ilişkili komplikasyonların önlenmesi ve bunlara müdahale edilmesi ve aile planlama ürünlerinin sağlanması dahildir.
- İhtiyaç duyulduğu yerlerde ulusal / yerel sağlık sistemleriyle bağlantılı seyyar sağlık hizmetleri birimleri bulundurulmalıdır.
- Mevcut bulunan bütün hizmetler hakkında bilgilerin işaretler, hoparlör anonsları ve insani yardım aktörleriyle etkileşim yoluyla dil açısından aynı şekilde dağıtılmasının, sağlanmasının ve erişilebilir kılınmasının sağlanması.

Gebe kadınlara kilit belirtiler ve sağlık komplikasyonları hakkında bilgi de dahil olmak üzere kültürel bakımdan uygun eğitim malzemeleri dağıtılması.

## Kaynakça

- Almanya'daki AB vaka araştırmasında kadın mültecilerin ve sığınmacı adaylarının kabulü. Dahili politikalar genel müdürlüğü, politika departmanı c: vatandaş hakları ve anayasal işler, kadın hakları ve cinsiyet eşitliği. © Avrupa Birliği, 2016
- Mültecilerin statüsü hakkında sözleşme ve protokol, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin Tanıtım Notu, UNHCR Bildirimleri ve Kamu Bilgilendirme Servisi tarafından yayımlanmıştır, 2010
- Avrupa Komisyonu, Göçmenlik ve İçişleri Genel Müdürlükleri
- <http://www.dw.com/en/merkel-presents-new-refugee-integration-law-as-milestone/a-19281722>
- Federal İçişleri Bakanlığı; Göçmenlik ve Katılım, Sığınma ve mültecilerin korunması
- <http://www.asylumaid.org.uk/>
- İtalyan Mülteciler Konseyi (CIR)
- AIDA Sığınma Bilgi Veritabanı
- AIDA Sığınma Bilgi Veritabanı, Ülke raporu: İtalya, Aralık 2015, editör ECRE.
- UNHCR Türkiye, Ocak 2015
- <http://www.bbc.com/news/world-europe-34131911>
- <http://www.robert-schuman.eu/en/european-issues/0396-the-eu-turkey-agreement-and-its-implications-an-unavoidable-but-conditional-agreement>
- Sophia Koufopoulou, Michigan State University Sosyoloji Bölümü Konuk Profesörü
- <http://www.asylumineurope.org/reports/country/Germany/asylum-procedure/procedures/regular-procedure>
- <http://www.bamf.de/EN/Migration/Einreisebestimmungen/einreisebestimmungen-node.html>
- <http://www.asylumineurope.org/reports/country/Greece/asylum-procedure/procedures/regular-procedure>
- <http://www.refworld.org/docid/54cb3af34.html>
- <http://w2eu.info/greece.en/articles/greece-asylum.en.html>
- <http://www.keeptalkinggreece.com/2016/04/05/greeces-new-legislation-for-asylum-seekers-summary-in-eng/>
- Mülteciler ve göçmenler: İtalyan mevzuatı için zorlu bir sınav, nüfus eğilimleri için ise bir çözüm mü? ESPN Flaş Raporu 2016/19
- Mülteciler ve göçmenler: İtalyan mevzuatı için zorlu bir sınav, nüfus eğilimleri için ise bir çözüm mü? ESPN Flaş Raporu 2016/19
- [http://europa.eu/rapid/press-release\\_IP-16-1246\\_en.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-1246_en.htm)
- Avrupa Göç Gündemi
- Komisyonun Avrupa Parlamentosuna ve Konseye sunduğu, "ortak Avrupa sığınma sisteminin bir reformuna ve Avrupa'ya yasal yolların geliştirilmesine doğru" başlıklı bildirim, Brüksel, 6.4.2016, COM(2016) 197 son

- <https://en.wikipedia.org/wiki/Eurodac>
- [http://ec.europa.eu/smart-regulation/refit/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/smart-regulation/refit/index_en.htm)
- Ön değerlendirme raporu: Avrupa Mülteci ve Göçmen Krizinde Kadınlar ve Kız Çocuklarına Yönelik Koruma Riskleri. Birleşmiş Milletler Mülteciler Ajansı, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu ve Kadınların Göçmen Komisyonu.
- <https://www.loc.gov/law/help/refugee-law/finland.php>
- Araştırmayı yapan Reuters bureaux; Derleyen Mark Trevelyan; Editör Gareth Jone





Bu kitapçık **Avrupa Birliği** ve **Türkiye Cumhuriyeti**'nin mali desteğiyle üretilmiştir.  
Bu döküman içeriğinden sadece **Kadın ve Demokrasi Derneği (KADEM)** sorumludur ve hiçbir şekilde **Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti** veya **Avrupa Birliği Bakanlığı**'nın görüşlerini yansıttığı şeklinde yorumlanamaz.

*This booklet is produced with financial support of the **EU** and **Republic of Turkey**.  
**Women and Democracy Association** is responsible from the content of this booklet and can in no way be interpreted as the opinion of the **EU** and/or **Republic of Turkey**.*

#### **Women and Democracy Association**

Küçük Çamlıca Mh. Kısıklı Cd. No: 112/A  
Üsküdar/İSTANBUL

**Phone:** +90 (216) 325 03 07

**Fax:** +90 (216) 325 03 09

info@kadem.org.tr www.kadem.org



kademorgtr



kademorgtr



kademorgtr



kademorgtr

[www.siviltoplumdiyalogu.org](http://www.siviltoplumdiyalogu.org)

[www.civilsocietydialogue.org](http://www.civilsocietydialogue.org)